

2016
BİRİNCİ ÇEYREK

OCAK - ŞUBAT - MART - NİSAN - MAYIS - HAZİRAN - TEMMUZ - AĞUSTOS - EYLÜL - EKİM - KASIM - ARALIK

K.K.T.C. MERKEZ BANKASI
SAYI: 2016 - I

ÜÇ AYLIK BÜLTEN

ÜÇ AYLIK BÜLTEN

Sayı: 2016-I

I: ÖNSÖZ

2016 yılının birinci çeyrek döneminde küresel ekonomide olumlu gelişmeler yaşanması beklentisinde, başta ABD olmak üzere gelişmiş ekonomilerin beklenenden daha iyi performans göstermesi ve Çin ekonomisine dair endişelerin azalmasının etkisi olmuştur. Ancak, yaşanan bu olumlu gelişmeler de küresel büyümenin önündeki risklerin kalkması için yeterli olmamış, uluslararası piyasalarda dalgalanmalar meydana gelmiştir. Bu dönemde uluslararası kuruluşlar tarafından yayımlanan 2016 yılına ait raporlarda küresel büyüme tahminleri aşağı yönlü revize edilmiştir. Büyüme yavaşlatan en önemli unsurlar arasında; gelişmekte olan ülkelerde gözlenen düşük büyüme, gelişmiş ülkelerde görülen ılımlı toparlanma ve petrol ihracatçısı ülkeleri negatif etkileyen düşük petrol fiyatları gösterilmektedir. Geride bıraktığımız birinci çeyrek dönemde finansal dalgalanmalara bağlı olarak gelişmiş ve gelişmekte olan ülke tahvillerinde de sert hareketler görülmüştür.

Kamunun finansman ihtiyacını karşılamak için Devlet İç Borçlanma Senedi (DİBS) çıkarılması uygulaması tüm gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde sıklıkla başvurulan bir uygulamadır. KKTC Merkez Bankası Yasası'nın 25. maddesi ile Bankamız, Devletin iç borçlanmalarının mali servisini yapmakla görevlendirilmiştir. Borçlanılacak tutarın vadesinde geri ödenmesinin teminat altına alınmasını ve yetkili mercilerin gerekli kararları ihdas etmesini müteakip Hazine'nin borçlanmasına Kurumumuzca aracılık yapılmaktadır. Kamuoyu tarafından bilinmesi gereken husus, bugüne kadar bu çerçevede talepte bulunulup da tarafımızdan yerine getirilmemesi söz konusu olmamıştır. Her zaman siyasetin dışında kalmaya, var olan yasal ve kurumsal anlayış çerçevesinde bütün hükümetler döneminde görevini aynı şekilde yapmaya özen gösteren, en yüksek ve en erken kâr payı ödemelerini önceki Hükümet döneminde gerçekleştiren Bankamız, 2013'te aracılık ettiği ilk Devlet İç Borçlanma Senedi (DİBS) ihalesinden sonra, Hazinemizin yaptığı en düşük faizli borçlanmaya 25 Nisan 2016 tarihinde başarılı bir şekilde aracılık etmiştir.

Düzenleme çalışmalarımız kapsamında, sektörün en büyük gider kalemlerinden olan Tasarruf Mevduatı Sigortası primlerini, bankaların mali bünyesi ile olumlu ya da olumsuz yöndeki gelişmelerini dikkate alarak hesaplamayı öngören "*Tasarruf Mevduatı Sigortası Primlerinin Tahsil Usul ve Esasları Tebliği*" 25 Nisan 2016 tarih, 52 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır. Ayrıca, uluslararası gelişmeler ve uygulamalar da dikkate alınarak, Kaldıraç Oranı ve türev ürünlere ait risklerin de ölçülebilmesi amacı ile "*Bankaların Sermaye Yeterliliği Standart Oranı ile Kaldıraç Standart Oranının Ölçülmesine, Değerlendirilmesine ve Diğer Yükümlülüklerine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ*"de aynı tarih ve sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Ülkemizde para transferinin verimli ve operasyonel risklerden uzak bir şekilde yapılabilmesi için hazırladığımız, uluslararası uygulamalarla uyumlu Ulusal Banka Hesap Numarası (UBAN) Tebliği de 26 Şubat 2016 tarih ve 27 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

ABD doları bazında ihracatımız bir önceki yılın aynı aylarına göre Ocak ayında yüzde 30, Şubat ayında ise yüzde 13 oranlarında azalmıştır. 2016 yılının birinci çeyreğinde 298.342 olan toplam gelen yolcu sayısı, 2015 yılının aynı dönemine göre yüzde 11,6 oranında artmıştır. Söz konusu artışın turizm gelirlerine olumlu yansıtacağı öngörülmektedir. Diğer taraftan önceki dönemlerde bütçe gelirleri içerisinde önemli bir payı olan *Alınan Bağış, Yardım ve Krediler* kalemine 2016 yılı ilk çeyreği içinde herhangi bir giriş olmamasına, yani bakiyesinin sıfır olmasına rağmen, 2015 yılının aynı dönemine göre vergi ve vergi dışı gelirlerindeki artışa bağlı olarak

toplam bütçe gelirlerinde yüzde 7,5 oranında olumlu performans kaydedilmiştir. 2015 yılının ilk çeyreğinde 8,6 milyon TL açık veren kamu maliyesinin, 2016 yılı birinci çeyreğinde 73,4 milyon TL fazla vermesi dikkat çekmektedir.

Yılın ilk çeyreğinde toplam 22 bankanın 227 şube ve 2881 personel ile hizmet verdiği KKTC bankacılık sektörünün bilanço büyüklüğü, 17,6 milyar TL'ye yükselmiştir. Mevduat toplamının 14 milyar TL, brüt kredilerin 11,1 milyar TL olduğu sektörde, Sermaye Yeterlilik Standart Rasyosu yüzde 17.39 olarak gerçekleşmiştir. Brüt kredilerin toplam mevduat ve toplam aktifler içerisindeki payı sırasıyla yüzde 79,26 ve yüzde 63,49 düzeyindedir. Öte yandan artma eğiliminde olan tahsili gecikmiş alacaklar, oransal olarak 2014 yılsonunda yüzde 6,46 iken 2016 Mart sonu itibarı ile yüzde 6.92'ye ulaşmıştır.

2016 yılının ilk çeyreği itibarıyla dünyadaki seçilmiş ekonomilere ve KKTC ekonomisine dair güncel temel göstergelerin yer aldığı ve KKTC bankacılık sektörünün genel görünümünün ayrıntılı şekilde yansıtıldığı bu bültenin hazırlanmasında emeği geçen mesai arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Saygılarımla,

Dr. Bilal San
Başkan

KKTC Merkez Bankası, 2016 / I

Adres

Bedreddin Demirel Caddesi,
Lefkoşa - KKTC

Yazışma Adresi

P.K. 857, Lefkoşa-KKTC

Telefon

0392 - 611 5000

Fax

0392 - 228 5240

0392 - 228 2131

World Wide Web Home Page

<http://www.mb.gov.ct.tr>

E-mail

ileti@kktcmerkezbankasi.org

Bu bültende yayımlanan istatistiki bilgilerin bir kısmı geçici verilerden derlenmiştir. Önceki bültenler ve/veya internet sitemizdekiler ile karşılaştırıldığında farklılıklar görmek mümkün olup, kamuoyunu bilgilendirmek amacıyla hazırlanan bu bülten kanıt gösterilmek suretiyle KKTC Merkez Bankası'ndan herhangi bir hak veya değişiklik talebinde bulunulamaz.

Bu yayının tüm hakları saklıdır. Sadece, ticari amaçlı olmayan eğitim, araştırma vb. çalışmalarda kaynak gösterilerek kullanılabilir.

II: KISALTMALAR

AB	Euro Bölgesi
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
AMB/ECB	Avrupa Merkez Bankası
BoE	İngiltere Merkez Bankası
DPÖ	Devlet Planlama Örgütü
FED	Amerika Merkez Bankası
GSMH	Gayri Safi Milli Hâsıla
GSYH	Gayri Safi Yurt İçi Hâsıla
ILO	Uluslararası Çalışma Örgütü
IMF	Uluslararası Para Fonu
İAB	İstanbul Altın Borsası
KGF	Kredi Garanti Fonu
KKTCMB/Banka	Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası
KOBİ	Küçük ve Orta Büyüklükte İşletme
LTRO	Uzun Vadeli Kredi İmkânı (Long Term Financing Operation)
MB	Merkez Bankası
MDC	Menkul Değerler Cüzdanı
MMK	Mevduat Munzam Karşılıkları
OECD	Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü
PMI	Satın Alma Endeksi (Purchasing Managers' Index)
SYSR/SYR/SYSO	Sermaye Yeterliliği Standart Rasyosu
TCMB	Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
TL/TP	Türk Lirası
TGA	Tahsili Gecikmiş Alacaklar
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
UBB	Uluslar Arası Bankacılık Birimi
YP	Yabancı Para
\$/Dolar	Amerikan Doları, ABD Doları
€	Euro, Avro
£	Sterlin, GBP

III: TANIMLAR

Brüt Krediler: Krediler + Tahsili Gecikmiş Alacaklar

Likit Aktifler: Nakit Değerler + MB'den Alacaklar + Bankalardan Alacaklar + BPP İşlemlerinden Alacaklar

İÇİNDEKİLER

I: ÖNSÖZ	i
II: KISALTMALAR	iv
III: TANIMLAR	iv
IV: TABLO LİSTESİ	vii
V: GRAFİK LİSTESİ	ix
1 ULUSLARARASI GELİŞMELER	1
1.1 Genel Görünüm ve Güncel Gelişmeler	1
1.2 Seçilmiş Ülkelerdeki Ekonomik ve Finansal Görünüm	2
1.2.1 Büyüme	2
1.2.2 Enflasyon	4
1.2.3 Politika Faizleri	5
1.2.4 İşsizlik	7
1.2.5 Döviz Kurları	8
2 İSTİHDAM VE FİYATLAR	9
2.1 İstihdam	9
2.2 Enflasyon	10
3 DIŞ TİCARET VE TURİZM	13
3.1 İhracat ve İthalat Gelişmeleri	13
3.2 Turizm	15
4 BÜTÇE GELİŞMELERİ	17
4.1 2015 - 2016 Yılları Birinci Çeyrek Karşılaştırmaları	17
4.2 Gelirler	17
4.3 Giderler	18
4.4 Bütçe Uygulama Sonuçları	19
4.5 Finansman Dengesi	19
5 PARASAL VE FİNANSAL GELİŞMELER	21
5.1 Bankacılık Sektörü Genel Görünümü	21
5.1.1 Finansal Derinleşme	21
5.1.2 KKTC Bankacılık Sektörü Performans Rasyoları	21
5.1.3 Bankacılık Sektörünün Gelişimi	22
5.1.4 Bankacılık Sektöründe Yoğunlaşma	22
5.1.5 Banka, Şube ve Personel Sayısı	23
5.2 Bankacılık Sektörü Konsolide Bilançosu	24
5.2.1 Aktif / Pasif Yapısındaki Gelişmeler	25
5.2.2 Likit Varlıklar	27
5.2.3 Krediler	28

5.2.4	Menkul Değerler Cüzdanı.....	30
5.2.5	Mevduat.....	31
5.2.6	Özkaynaklar.....	34
5.2.7	Para Arzı.....	35
5.3	Bankalararası Para Piyasası Genel Görünüm.....	36
5.4	Kredi Kartları Azami Faiz Oranları.....	39
6	<i>FİNANSAL İSTİKRAR ANALİZİ</i>.....	41
6.1	Sermaye Yeterliliği.....	41
6.2	Tahsili Gecikmiş Alacaklar.....	42
EK A.	<i>EKONOMİK KARARLAR</i>.....	45
EK B.	<i>İSTATİSTİK TABLOLARI</i>.....	47
EK C.	<i>NOTLAR</i>.....	93

IV: TABLO LİSTESİ

Tablo 2.1: Kayıtlı Aktif İşsizlik - Dönemsel Dağılım.....	9
Tablo 2.2: Kayıtlı Aktif İşsizlik - Genel Görünüm	9
Tablo 2.3 Aktif Münhal Kayıtlarının Genel Görünümü	9
Tablo 2.4: Tüketici Fiyat Endeksi (2008=100) Değişim Oranları.....	12
Tablo 3.1: İhracat ve İthalat.....	13
Tablo 3.2: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İhracatı (yüzde pay).....	14
Tablo 3.3: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İthalatı (yüzde pay)	15
Tablo 3.4: KKTC'ye Gelen Yolcu Sayısı	15
Tablo 4.1: Bütçe Dengesi (Milyon TL).....	17
Tablo 4.2: Bütçe Gelirleri (Milyon TL).....	17
Tablo 4.3: Bütçe Giderleri (Milyon TL).....	18
Tablo 4.4: Bütçe Uygulama Sonuçları (Milyon TL)	19
Tablo 4.5: Finansman Dengesi (Milyon TL)	19
Tablo 5.1: Performans Rasyoları	21
Tablo 5.2: Bankacılık Sektöründe Yoğunlaşma	22
Tablo 5.3: Banka Sayısındaki Gelişmeler.....	23
Tablo 5.4: Şube ve Personel Sayılarının Gelişimi	23
Tablo 5.5: Bankacılık Sektörü Konsolide Bilançosu (Milyon TL)	24
Tablo 5.6: Bankacılık Sektörü Aktif / Pasif Yapısal Yüzde Dağılımı	25
Tablo 5.7: Banka Grupları Bazında Toplam Aktiflerin Gelişimi	26
Tablo 5.8: Likit Aktiflerin Gelişimi (Milyon TL).....	27
Tablo 5.9: Kredilerin (Net) Türlerine Göre Dağılımı (Milyon TL).....	28
Tablo 5.10: Banka Grupları İtibarıyla Brüt Kredilerin Gelişimi (Milyon TL)	29
Tablo 5.11: Mevduatın Türlerine Göre Gelişimi (Milyon TL)	31
Tablo 5.12: Banka Grupları İtibarıyla Mevduatın Gelişimi (Milyon TL)	32
Tablo 5.13: Mevduatın Vade Dağılımı (%)	33
Tablo 5.14: Özkaynakların Gelişimi (Milyon TL).....	34
Tablo 5.15: Para Arzı Verileri (Milyon TL)	35
Tablo 5.16: Gerçekleşen İşlem Hacmi (x1.000) ve Adedi.....	36
Tablo 5.17: Gerçekleşen İşlem Hacmi (x 1.000)	37
Tablo 5.18: Ortalama Faiz Oranları (%)	38
Tablo 5.19: Kredi Kartları Azami Faiz Oranları (%).....	39
Tablo 6.1 Risk Ağırlıklı Varlıklar	41
Tablo 6.2: Banka Gruplarına Göre TGA'lar, Özel Karşılıklar, Toplam Aktifler ve Brüt Krediler Gelişimi (Milyon TL)	43
Tablo 6.3 : Aktif ve Özkaynak Kârlılığı ile Net Faiz Geliri Rasyoları	44
Tablo A.1: Ekonomik Kararlar - KKTC Merkez Bankası.....	45
Tablo A.2: Ekonomik Kararlar - KKTC Cumhuriyet Meclisi	46
Tablo B.1: KKTCMB Seçilmiş Bilanço Kalemleri (TL)	48
Tablo B.2: KKTCMB Likit Varlıklar (TL)	49
Tablo B.3: KKTCMB Tarafından Bankacılık Sektörüne Kullanılan Krediler (TL)	50
Tablo B.4: KKTCMB Nezdindeki Mevduat (TL)	51
Tablo B.5: KKTCMB Döviz Kurları	52
Tablo B.6: Çapraz Kurlar	53
Tablo B.7: KKTCMB Tarafından Türk Lirası ve Döviz Mevduatına Uygulanan Faiz Oranları (%)	54
Tablo B.8: KKTCMB Tarafından Yasal Karşılıklara Uygulanan Faiz Oranları (%).....	55
Tablo B.9: Reeskont Faiz Oranları (%).....	56
Tablo B.10: Yasal Karşılık Oranları (%).....	57
Tablo B.11: Karşılıksız Çekler.....	58
Tablo B.12: Bankacılık Sektörü Aktif / Pasif Özetleri (Milyon TL).....	59

Tablo B.13: Krediler (Toplam) - Türlerine Göre (Milyon TL)	60
Tablo B.14: Krediler (TP) - Türlerine Göre (Milyon TL)	61
Tablo B.15: Krediler (YP) - Türlerine Göre (Milyon TL)	62
Tablo B.16: Krediler - Vadelere Göre (Milyon TL).....	63
Tablo B.17: Krediler - Kamu Özel Ayırımı (Milyon TL).....	64
Tablo B.18: Kredi Büyüklükleri (Milyon TL)	65
Tablo B.19: Özkaynakların Gelişimi (Milyon TL).....	66
Tablo B.20: Sermaye Yeterliliği Rasyosu (%)	67
Tablo B.21: Kâr / Zarar Tablosu (Milyon TL)	68
Tablo B.22: Mevduat (Toplam) - Vade Gruplarına Göre (Milyon TL)	69
Tablo B.23: Mevduat (TP) - Vade Gruplarına Göre (Milyon TL)	69
Tablo B.24: Mevduat (YP) - Vade Gruplarına Göre (Milyon TL)	70
Tablo B.25: Mevduat (Toplam) - Türlerine Göre (Milyon TL)	70
Tablo B.26: Mevduat (TP) - Türlerine Göre (Milyon TL)	71
Tablo B.27: Mevduat (YP) - Türlerine Göre (Milyon TL)	72
Tablo B.28: Para Arzı (Milyon TL).....	73
Tablo B.29: Bankalar Yasası Altında Faaliyet Gösteren Lisanslı Bankalar	74
Tablo B.30: Temel Ekonomik ve Sosyal Göstergeler	75
Tablo B.31: Gayri Safi Milli Hasıladaki Sektörel Gelişmeler (Cari Fiyatlarla Milyon TL)	76
Tablo B.32: Gayri Safi Yurt İçi Hasılanın Yüzde Dağılımı	77
Tablo B.33: Ekonominin Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla Milyon TL)	78
Tablo B.34: Sektörel Katma Değerlerin Reel Büyüme Hızları (%)	78
Tablo B.35: Sabit Sermaye Yatırımlarının Sektörel Dağılımı (Cari Fiyatlarla TL)	79
Tablo B.36: Kamu Kesimi Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)	79
Tablo B.37: Özel Kesim Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla TL).....	80
Tablo B.38: Devlet Bütçe Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)	80
Tablo B.39: Devlet Bütçe Dengesi (GSMH Yüzdesi)	81
Tablo B.40: Ödemeler Dengesi (Milyon ABD doları)	81
Tablo B.41: Bir Önceki Yılın Aralık Ayına Göre Tüketici Fiyatları Endeksi Yüzde Değişim Oranları.....	82
Tablo B.42: KKTC ve T.C. Enflasyon Oranları	83
Tablo B.43: Tüketici Fiyatları Endeksi (2008 = 100 Temel Yılı)	83
Tablo B.44: Asgari Ücret Gelişmeleri	84
Tablo B.45: Akaryakıt Perakende Satış Fiyatları	85
Tablo B.46: İstihdam Edilen Nüfusun Sektörel Dağılımı (Hanehalkı İşgücü Anketlerine göre).....	86
Tablo B.47: Hane halkı İşgücü Anketi Temel Göstergeleri	87
Tablo B.48: 2011 Genel Nüfus ve Konut Sayımı, De-Facto Nüfus Sonuçlarının 2006 Genel Nüfus Sayımı Kesin Sonuçları İle Karşılaştırılması	88
Tablo B.49: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İhracatı (\$)	89
Tablo B.50: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İthalatı (\$)	90
Tablo B.51: KKTC'ye giriş yapan yolcuların limanlara göre dağılımı	91
Tablo B.52: Turistik Konaklama Tesislerinde Konaklayan Kişi Sayısı.....	92

V: GRAFİK LİSTESİ

Grafik 1.1: Seçilmiş Ülkeler GSYH Büyüme Oranları.....	3
Grafik 1.2: Seçilmiş ülkeler GSYH Büyüme Oranları	3
Grafik 1.3: Seçilmiş Ülkeler Enflasyon Oranları.....	4
Grafik 1.4: Seçilmiş Ülkeler Yıllık Enflasyon Oranları.....	5
Grafik 1.5:Seçilmiş Gelişmiş Ülkeler MB Faiz Oranları	6
Grafik 1.6: Seçilmiş Gelişmekte olan Ülkeler MB Faiz Oranları.....	6
Grafik 1.7: TCMB Ağırlıklı Ortalama Fonlama Maliyeti	6
Grafik 1.8: Seçilmiş Ülkeler İşsizlik Oranları	7
Grafik 1.9: Seçilmiş Ülkeler İşsizlik Oranları	7
Grafik 1.10: Döviz Kurları Değişim Oranları (2 Ocak 2013 =100).....	8
Grafik 2.1: Başvurular - Münhaller – Yerleştirilenler.....	9
Grafik 2.2: Tüketici Fiyat Endeksi (2008=100) Temel Yılı Verileri	10
Grafik 2.3: Bir Önceki Aya Göre Gerçekleşen Enflasyon Oranları	10
Grafik 2.4: Bir Önceki Yılın Aynı Ayına Göre Enflasyon Oranı.....	11
Grafik 2.5: Önceki Yılın Aralık Ayına Göre Enflasyon Oranı (TÜFE)	11
Grafik 2.6: Ana Mal ve Hizmet Gruplarında Meydana Gelen, Bir Önceki Yılın Aralık Ayına Göre Endeks Değişim Oranları	11
Grafik 3.1: İthalat ve İhracat.....	13
Grafik 3.2: Dış Ticaret Hacmi ve Dengesi - Aylık (ABD Doları).....	14
Grafik 3.3: 2016 yılında Gelen Yolcu Sayısının 2015 yılıyla ve Son 5 Yıllık Ortalamalarla Karşılaştırılması.....	15
Grafik 3.4: Yatak Kapasitesi	15
Grafik 3.5: Aylar İtibarıyla Doluluk Oranı.....	16
Grafik 4.1: Bütçe Gerçekleşmeleri (Milyon TL)	17
Grafik 4.2: Bütçe Gelirleri Dağılımı (Milyon TL).....	18
Grafik 4.3: Bütçe Giderleri Dağılımı (Milyon TL)	18
Grafik 5.1: Finansal Derinleşme (%)	21
Grafik 5.2: Bankacılık Sektörünün Gelişimi	22
Grafik 5.3: Personel ve Şube Sayısının Gelişimi	23
Grafik 5.4: Bankacılık Sektörü Aktif Toplamları ve Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişim	25
Grafik 5.5: Banka Gruplarının Sektör Aktifindeki Payları (%)	26
Grafik 5.6: Likit Aktiflerin Çeyrek Dönemlere Göre Yüzde Değişimi	27
Grafik 5.7: Banka Gruplarına Göre Likit Aktif Payları (%)	27
Grafik 5.8: Brüt Kredilerin Gelişimi ve Yüzde Değişim	28
Grafik 5.9: Bankacılık Sektörü Krediler (Net) TP ve YP Ayrımı ve Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişim	28
Grafik 5.10: Kredi Büyüklüklerinin Toplam Krediler İçindeki Payı	29
Grafik 5.11: Kredilerde (Net) Vade Yapısı (Milyon TL).....	29
Grafik 5.12: Banka Gruplarına Göre Brüt Krediler Payları (%)	30
Grafik 5.13: Kredilerde Kamu ve Özel Sektör Dağılımı (Milyon TL)	30
Grafik 5.14: Menkul Değerler Toplamları ve Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişim	30
Grafik 5.15: Banka Gruplarına Göre Menkul Değerler Payları (%).....	31
Grafik 5.16: Mevduatın Gelişimi ve Yüzde Değişimi.....	32
Grafik 5.17: Mevduatın TP-YP Ayrımı ile Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişimi	32
Grafik 5.18: Mevduatlar, Brüt Krediler ve Fark.....	33
Grafik 5.19: Banka Grupları Bazında Mevduatın Kredilere (Brüt) Dönüşüm Oranı	33
Grafik 5.20: M2'nin Yapısı.....	35
Grafik 5.21: M3'ün TP - YP Yüzde Dağılımı.....	36
Grafik 6.1: Sermaye Yeterliliği Standart Rasyosu.....	41
Grafik 6.2: Özkaynaklar, Risk Ağırlıklı Varlıklar ve Sermaye Yeterliliği Standart Rasyosu	41

<i>Grafik 6.3: Toplam Özkaynaklar ve Toplam Aktifler .....</i>	<i>42</i>
<i>Grafik 6.4: Bankacılık Sektörü Özkaynaklarının Toplam Aktiflere Oranı.....</i>	<i>42</i>
<i>Grafik 6.5: Tahsili Gecikmiş Alacakların Gelişimi .....</i>	<i>42</i>
<i>Grafik 6.6: Banka Gruplarına Göre Takipteki Alacakların Dağılımı.....</i>	<i>43</i>
<i>Grafik 6.7: TGA Dönüşüm Oranı ve Karşılık/TGA .....</i>	<i>44</i>

1 ULUSLARARASI GELİŞMELER

1.1 GENEL GÖRÜNÜM VE GÜNCEL GELİŞMELER

2016 yılının birinci çeyrek döneminde küresel ekonomide olumlu gelişmeler yaşanması beklentisinde, başta ABD olmak üzere gelişmiş ekonomilerin beklenenden daha iyi performans göstermesi ve Çin ekonomisine dair endişelerin azalmasının etkisi olmuştur. Fakat, yaşanan olumlu gelişmeler küresel büyümenin önündeki risklerin kalkması için yeterli olmamış, bu dönemde uluslararası kuruluşlar tarafından yayımlanan raporlarda küresel büyüme tahminleri aşağı yönlü revize edilmiştir. Büyüme yavaşlatan en önemli unsurlar arasında; gelişmekte olan ülkelerde gözlenen düşük büyüme, gelişmiş ülkelerde görülen ılımlı toparlanma ve petrol ihracatçısı ülkeleri negatif etkileyen düşük petrol fiyatları olduğu değerlendirilmiştir.

2016 yılı Nisan ayında IMF tarafından yayınlanan Dünya Ekonomik Görünüm Raporunda dünya ekonomisinin geride bıraktığımız birinci çeyrek dönemde finansal dalgalanmalara bağlı olarak daha da zayıfladığına vurgu yapılmış, bu çerçevede 2016 ve 2017 yıllarına yönelik küresel büyüme tahminlerini sırasıyla yüzde 3,4'ten yüzde 3,2'ye ve yüzde 3,6'dan yüzde 3,5'e indirilmiştir. "Çok uzun zamandır çok yavaş" başlığıyla yayımlanan bu raporda, dünya ekonomisi büyüme dinamiğinin çok uzun zamandır yetersiz seviyede seyrediyor olmasının sakıncalarına değinilmiş, büyüme temposunun hayal kırıcı olduğu ve küresel ekonominin her geçen gün risklere karşı daha duyarlı hale geldiği belirtilmiştir. Aynı raporda, 2015 yıl sonuna doğru gelişmiş ülkelerdeki büyümenin başta ABD olmak üzere yavaşladığı, Brezilya ve Rusya gibi gelişmekte olan büyük ekonomilerde sıkıntılarının devam ettiğine işaret edilmiştir. Çin ekonomisindeki yavaşlama ve emtia fiyatlarındaki gerilemenin oluşturduğu tedirginliğe vurgu yapılmıştır. Önümüzdeki dönemde gelişmiş ekonomilerin düşük verimlilik ve deflasyonist baskılara maruz kalmaya devam edeceği kaydedilen raporda, özellikle Avrupa Merkez Bankası'nın genişletici para politikalarını sürdürmesi çağrısı yinelenmiştir.

Dünya Bankası'nın Ocak 2016 tarihli Küresel Ekonomik Beklentiler Raporunda, dünya ekonomisinde aşağı yönlü risklerin etkisini sürdürmekte olduğu ve gelişmekte olan ülkeler üzerinde yoğunlaştığı değerlendirilmiştir, bu çerçevede dünya ekonomisinin 2016 yılında yüzde 2,9, 2017 ve 2018 yıllarında ise yüzde 3,1 oranında büyüyeceği öngörülmüştür. Aşağı yönlü risklerin ağırlıklı olarak gelişmekte olan ülkeler üzerinde yoğunlaştığı vurgulanan raporda, emtia ihraç eden ülkelerin küresel büyümeye katkısının geçmiş yıllara göre çok daha düşük seviyelerde gerçekleşeceği belirtilmiştir.

OECD'nin küresel büyümeye dair Şubat 2016 tarihli raporunda "küresel ekonomide güçlü büyümeyi yakalamanın zor bir hedef olduğu" değerlendirilmiştir, bu çerçevede 2016 ve 2017 yılları büyüme tahmini 0,3'er puan aşağı yönlü revize edilerek sırasıyla yüzde 3 ve yüzde 3,3 olarak güncellenmiştir. Küresel büyümedeki yavaşlamanın hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelere kaynaklandığı belirtilen raporda, bu yavaşlamada ABD, Avro Bölgesi, Brezilya ve Kanada gibi emtia ihracatçısı ülkelerin başı çektiği öngörüsünde bulunulmuştur.

Küresel ticaret, gelişmekte olan ülkelere ithalattaki yavaşlamaya ve gelişmiş ülkelerin ihracatında zayıflamaya bağlı olarak halen zayıf seyrine devam etmektedir. Buna ilave olarak yatırımların sınırlı olması ve düşük emtia fiyatları küresel büyümeyi ciddi anlamda baskılamaktadır. 2015 yılında yüzde 2 gibi çok düşük bir oranda büyüme kaydeden Dünya ticaret hacmi, 2016 yılı başlarında hafif toparlanma eğilimi göstermiş olsa da, istenilen seviyeye ulaşmasının zaman alacağı değerlendirilmektedir.

Gelişmiş ülkelerin para politikası uygulamaları 2016 yılı birinci çeyrek döneminde de farklılık göstermeye devam etmiştir. FED, yedi yıldır sıfır seviyesinde tuttuğu politika faiz oranını Aralık 2015'de 25 baz puan artırmış, diğer taraftan Avrupa Merkez Bankası'ndan (AMB) sonra Japonya Merkez Bankası da Ocak 2016 tarihli toplantısında politika faiz oranını sıfırın altına indirmiş ve negatif faiz uygulamaya başlamıştır. Çin Merkez Bankası ise yavaşlayan ekonomik aktivite, hızlanan sermaye çıkışları ve buna bağlı olarak azalan rezervler nedeniyle 2016 Mart ayında munzam karşılık oranlarını 50 baz puan indirerek yüzde 17'ye düşürmüştür.

1.2 SEÇİLMİŞ ÜLKELERDEKİ EKONOMİK VE FİNANSAL GÖRÜNÜM

1.2.1 BÜYÜME

2016 yılı birinci çeyrek döneminde gelişmekte olan ülkelerin büyüme performansında devam eden yavaşlama, gelişmiş ekonomilerde büyümenin durgun seyrine devam etmesi ve artan jeopolitik riskler nedeniyle küresel ekonomi zayıf ve kırılabilir görünümünü sürdürmektedir. Bu dönemde, Çin ekonomisinde süregelen yavaşlama, artan finansal dalgalanmalar ve varlık fiyatlarındaki düşüşler küresel büyümeye yönelik endişelerin artmasına neden olmuştur. OECD'nin küresel büyüme beklentilerine ilişkin raporunda "küresel ekonomide güçlü büyümenin yakalanmasının zor bir hedef olduğu" değerlendirilmiştir. Bu çerçevede IMF, gelişmiş ülkelere yönelik 2016 yılı büyüme beklentisini yüzde 2,1'den yüzde 1,9'a, revize etmiştir. Yapılan bu aşağı yönlü revizyona, ağırlıklı olarak ABD, Avro Bölgesi ülkeleri, Japonya ve Kanada'ya ilişkin büyüme tahminlerinde yapılan indirimler neden olmuştur. Aynı raporda IMF, gelişmekte olan ve gelişen ülkelerle ilgili büyüme beklentilerinin dengeli olmadığı tespitinde bulunmuş, zayıflayan ticaret hacmi ve sıkılaşan finansal durum nedeniyle makroekonomik koşulların her geçen gün zorlaştığı değerlendirilmiştir. Azalan sermaye girişlerinin gelişmekte olan ülkelerin para birimlerine yönelik baskıyı artırdığına vurgu yapan IMF, bu ülke grubuna ilişkin 2016 yılı büyüme beklentisini yüzde 4,3'den yüzde 4,1'e düşürmüştür.

1.2.1.1 GELİŞMİŞ EKONOMİLER

İngiltere Ulusal İstatistik Ofisi tarafından açıklanan verilere göre ülke ekonomisi yılın son çeyreğinde beklentilere paralel binde 5 oranında büyümüş ve böylece Gayri Safi Yurtiçi Hasıla artışı 2015 yılında yüzde 2,2 oranında gerçekleşmiştir. İngiltere'nin Avrupa Birliği'nden ayrılmasına yönelik Brexit adı verilen ve 23 Haziran 2016 tarihinde yapılacak olan referandumun oluşturduğu tedirginliğin de etkisiyle 2016 yılı birinci çeyreğinde binde 4 oranında büyüyen İngiltere ekonomisi, yıllık bazda yüzde 2,1 oranında büyümeye kaydetmiştir.

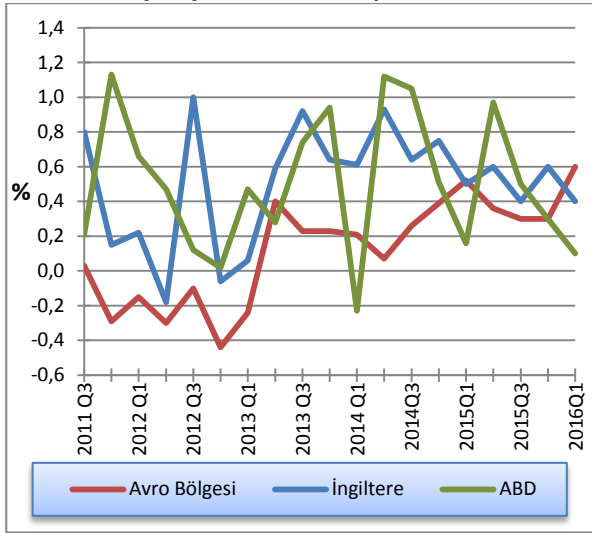
2015 yılı son çeyreğinde ABD istihdam piyasasındaki toparlanma ve reel ücretlerdeki olumlu gelişmelere bağlı olarak ülke ekonomisine ilişkin yukarı yönlü beklentiler güçlenmiş, bu çerçevede 2016 yılı Mart

ayında yapılan güncelleme ile 2015 yılı son çeyrek büyümesi yüzde 1'den yüzde 1,4'e yükseltilmiştir. 2015 yılında yüzde 2,4 oranında büyüme kaydeden ABD ekonomisi, 2016 yılı birinci çeyreğinde tüketici harcamalarındaki yavaşlama ve güçlü ABD dolarının ihracat üzerindeki olumsuz etkileri nedeniyle son 2 yılın en kötü büyüme performansını sergileyerek binde 5 oranında büyümüştür. FED 2016 Mart toplantısında ABD ekonomisi ile ilgili tahminlerini de güncellemiş ve 2015 yılı Aralık ayındaki toplantısında yüzde 2,4 olan 2016 yılı büyüme tahminini yüzde 2,2 olarak değiştirmiştir. IMF de, Nisan 2016'da yayınlanan "Dünya Ekonomik Görünüm" raporunda ABD için 2016 yılı büyüme tahminini yüzde 2,6'dan yüzde 2,4'e düşürmüştür.

Avrupa İstatistik Ofisi (Eurostat) verilerine göre Avro Bölgesi ekonomisi 2015 yılı son çeyreğinde binde 3 oranında büyümüş ve böylece 2015 yılı genelinde yüzde 1,6 oranında büyüme gerçekleşmiştir. 2016 yılı ilk çeyreğinde binde 6 oranında artışla, binde 4 olan beklentilerin üzerinde büyüyen Avro Bölgesi ekonomisinde, önümüzdeki dönemde AB üyesi birçok ekonomide var olan yapısal sorunlar nedeniyle büyümenin istenilen seviyeye ulaşamaması beklenmektedir. Avrupa Komisyonu Mayıs 2016 tarihli raporunda, Çin ve diğer gelişmekte olan ülkelerdeki yavaşlama, jeopolitik riskler ve İngiltere'nin AB'den çıkışına yönelik yapılacak referandumun oluşturduğu tedirginliğe bağlı olarak, yüzde 1,7 olarak açıkladığı Avro Bölgesi 2016 yılı GSYH büyüme tahminini yüzde 1,6 olarak aşağı yönlü revize etmiştir. Aynı raporda, iç ve dış faktörlerin önümüzdeki dönemde büyümeyi daha da etkisi altına alabileceğine vurgu yapılmış, başta Çin olmak üzere gelişmekte olan ülkelerdeki yavaşlamanın dünyanın geri kalanına bulaşıcı etkileri olabileceği uyarısında bulunulmuştur.

Grafik 1.1: Seçilmiş Ülkeler GSYH Büyüme Oranları

Kaynak: OECD

1.2.1.2 GELİŞMEKTE OLAN EKONOMİLER

Küresel kriz sonrası dönemde istikrarlı bir şekilde büyümesini sürdüren Türkiye ekonomisi, 2015 yılı son çeyreğinde de piyasa beklentilerinin üzerinde, yıllık yüzde 5,7 büyüme rakamına ulaşmıştır. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından açıklanan verilere göre GSYH, 2015 yılını, 2016-2018 dönemini kapsayan Orta Vadeli Program'la uyumlu, yüzde 4'lük büyüme ile tamamlamıştır. 2016 yılında Türkiye ekonomisinin yüzde 4,5 büyüyeceği öngörülen bu programda, 2017 ve 2018 yıllarında ise üretken alanlara yönelik yatırımlarla desteklenen, daha çok yurt içi tasarruflarla finanse edilen, verimlilik artışına dayalı bir büyüme stratejisi ile yüzde 5 büyüme hedeflenmektedir.

Çin ekonomisindeki yavaşlamanın küresel finans piyasasında yaratmış olduğu tedirginlik gelişmekte olan ekonomilere yönelik sermaye akımlarındaki zayıflama eğilimini artırmış, bu dönemde Çin ekonomisini canlandırmak adına alınan tedbirler beklenen etkiyi oluşturamamıştır. Bu çerçevede, Çin ekonomisi 2015 yılı üçüncü ve dördüncü çeyreklerinde sırasıyla yüzde 1,8 ve yüzde 1,5 oranlarında büyümüş, 2016 yılı birinci çeyreğinde ise büyüme oranı yüzde 1,1 olarak gerçekleşmiştir. IMF, 2016 Nisan raporunda Çin ekonomisinin 2016 ve 2017 yıllarında sırasıyla yüzde 6,5 ve yüzde 6,2 oranlarında büyüyeceği tahmininde bulunmuştur.

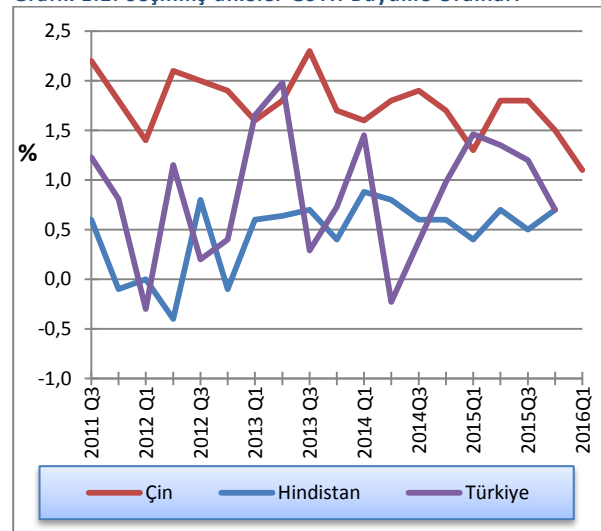
Hindistan'da Merkez Bankası'nın uzun zamandır sürdürmekte olduğu destekleyici para politikaları ile hükümetin yatırımları teşvik etmeye yönelik reformları, gerek yatırımları gerekse tüketimi olumlu yönde etkilemektedir. Halen düşük seyrine devam eden petrol ve enerji fiyatları, önemli enerji ithalatçılarında

biri olan Hindistan'ın hem ticaret açığına katkı sağlamakta, hem de Rupi üzerindeki değer kaybı ve enflasyon baskısını hafifletmektedir. 2015 yılında yüzde 7,3 oranında büyüyen Hindistan ekonomisine yönelik olarak IMF 2016 Nisan ayında yayınlamış olduğu Dünya Ekonomik Görünüm Raporu'nda, Hindistan ekonomisinin 2016 ve 2017 yıllarında yüzde 7,5 oranında büyüyeceği tahmininde bulunmuştur.

Brezilya ekonomisi hem resesyon hem de enflasyonla mücadeleye devam etmektedir. 2015 yılı üçüncü çeyreğinde yüzde 1,7, dördüncü çeyreğinde ise yüzde 1,4 oranlarında daralan Brezilya ekonomisi art arda dört çeyrek küçülmüş ve böylece 2015 yılında yüzde 5,9 oranında daralarak son yılların en kötü büyüme rakamını kaydetmiştir. Ülkede uzun zamandır devam eden siyasi krize henüz bir çözüm bulunamaması nedeniyle, 2016 yılında da Brezilya ekonomisinde resesyonun devam etmesi beklenmektedir. OECD'nin 2015 Şubat raporuna göre Brezilya ekonomisinin 2016 yılında yüzde 4 oranında daralacağı öngörülmüştür.

ABD ve AB, 2016 Mart ayında Rusya'ya yönelik ekonomik yaptırımları uzatma ve genişletme kararı almıştır. Diğer taraftan Rusya Maliye Bakanlığı, gereken yapısal reformların ivedilikle yapılmaması ve petrol fiyatlarının düşük seyrine devam etmesi durumunda Rus ekonomisindeki durgunluğun en az 15 yıl devam edeceği uyarısını yapmıştır. Bu gerçekler ışığında, 2015 yılında daralan Rusya ekonomisinin, 2016 yılı birinci çeyreğinde de yüzde 2 oranında daralacağı tahmin edilmektedir.

Grafik 1.2: Seçilmiş Ülkeler GSYH Büyüme Oranları

Kaynak: OECD

1.2.2 ENFLASYON

Düşüş trendinde olan emtia fiyatları Şubat 2016 sonrasında bir miktar yükselmiş olsa da, söz konusu fiyat gelişmeleri geride bıraktığımız çeyrek dönemde de emtia ithalatçısı ülkeleri desteklemeye devam etmiştir. Emtia üreticisi firmaları finansal olarak baskı altına alan düşük emtia fiyatları, yeni yatırımların da ertelenmesine neden olmaktadır. Geride bıraktığımız çeyrek dönemde bazı petrol üreticisi ülkeler arasında arzın kısılması yönünde yapılan anlaşmalar neticesinde 2016 yılı Şubat ayından sonra petrol fiyatları önemli bir miktar artmış olmakla birlikte, İran ve Irak'ın bu uzlaşının dışında kalmasıyla petrol fiyatlarında daha fazla yükselmenin önüne geçilmiştir. Uluslararası Enerji Ajansı (UEA), küresel fiyat seviyesi üzerinde önemli etkisi olan petrol fiyatlarının 2016 yılında yatay bir seyir izleyeceği ve yıl ortalamasının 37 ABD doları seviyesinde olacağı öngörüsünde bulunmuştur.

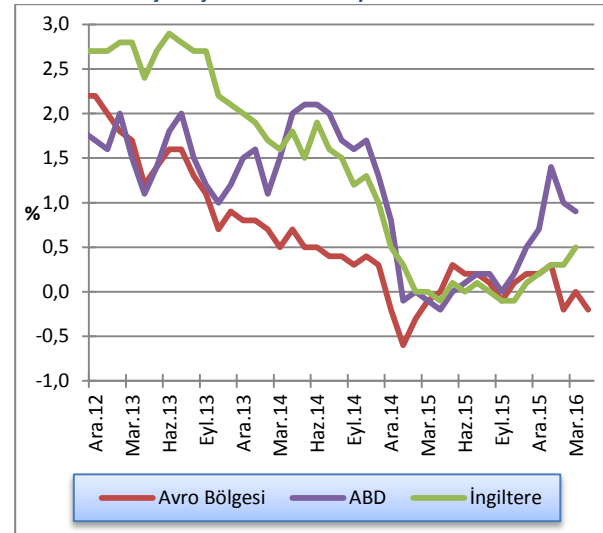
1.2.2.1 GELİŞMİŞ EKONOMİLER

AB istatistik kurumu Eurostat'ın verilerine göre, Aralık 2014 itibarıyla deflasyona giren Avro Bölgesinde, Avrupa Merkez Bankası'nın Mart 2015'te başlatmış olduğu tahvil alım programına rağmen enflasyon oranı henüz yüzde 2 olan hedefe ulaşamamıştır. Bu çerçevede, Avrupa Merkez Bankası 2016 Mart toplantısında ilave genişletici adımlar atmış olmasına rağmen makroekonomik projeksiyonlarında 2016 yılı enflasyon tahminini yüzde 1'den binde 1'e düşürmüş, yüzde 2 olan enflasyon hedefine ulaşmak ve ekonomik aktiviteyi hızlandırmak amacıyla bütünlüklü bir paket hazırladığını da duyurmuştur. Avro Bölgesi 2015 yılı enflasyon oranı binde 2 seviyesinde gerçekleşmiş, 2016 yılı Ocak ayında binde 3 oranında artan tüketici fiyatları, Şubat ve Mart aylarında sırasıyla binde 2 ve binde 0 oranlarında gerilemiştir. Düşük enerji fiyatlarına ilave olarak ücret artışlarının da sınırlı olması Avro Bölgesinde deflasyon riskinin devam etmesine neden olmaktadır.

ABD'de 2015 yılı boyunca sifıra yakın seviyelerde seyreden yıllık enflasyon, 2016 yılı Ocak ayında yüzde 1,4, Şubat ayında yüzde 1 ve Mart ayında binde 9 oranında gerçekleşmiştir. Petrol fiyatlarının düşük seyri, Çin ekonomisinden gelen yavaşlama sinyalleri ve finansal piyasalarda yaşanan oynaklıklar ABD'de enflasyon oranının uzun bir süre daha FED'in yüzde 2'lik hedefine ulaşamayacağı algısını güçlendirmektedir.

Ulusal İstatistik Ofisi tarafından açıklanan verilere göre, petrol fiyatlarının düşük seyrinin de önemli ölçüdeki etkisiyle İngiltere Merkez Bankası'nın (BOE) yüzde 2'lik hedefinin çok altında kalan İngiltere enflasyon oranı, 2016 yılının ilk iki ayında binde 3, üçüncü ayında ise binde 5 oranında gerçekleşmiştir. Aşağıdaki grafik gelişmiş ülkelerde fiyatlar genel seviyesinde artış sağlanamaması sorununu gözler önüne sermektedir.

Grafik 1.3: Seçilmiş Ülkeler Enflasyon Oranları

Kaynak: Thomson Reuters Eikon

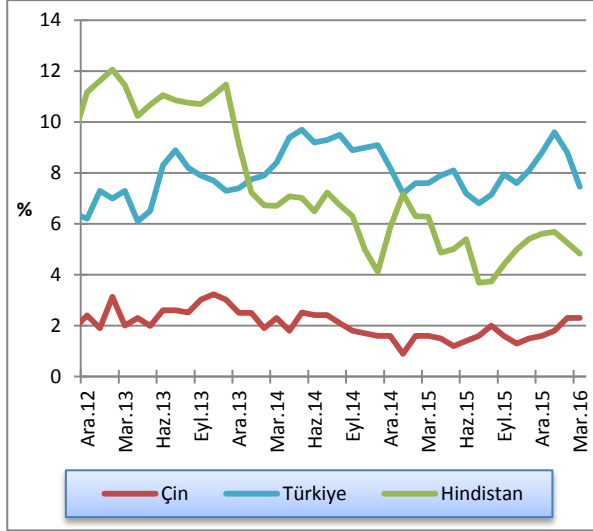
1.2.2.2 GELİŞMEKTE OLAN EKONOMİLER

Türkiye İstatistik Kurumu'nun verilerine göre, 2015 yılının son çeyreğinde TÜFE, önceki dönemlerde olduğu gibi, ağırlıklı olarak Türk Lirasında yaşanan değer kayıplarının temel mal grubu fiyatlarına yansımaları neticesinde, bir önceki çeyreğe göre 0,86 puan artmış ve yüzde 8,81 seviyesine ulaşmıştır. 2016 yılı birinci çeyreğinde gıda enflasyonunda meydana gelen iyileşme ve ithalat fiyatlarının düşük seviyesini korumasına bağlı olarak TÜFE 1,36 puan azalarak yüzde 7,46 seviyesine gerilemiştir. 2016 yılı Nisan ayında yüzde 0,78 oranında artış kaydeden TÜFE, bir önceki yılın Aralık ayına göre yüzde 2,55, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 6,57 oranında yükselmiştir. 2016-2018 yıllarını kapsayan Orta Vadeli Program (OVP)'da, TÜFE'nin 2016 yılında yüzde 7,5, 2017 yılında yüzde 6 ve 2018 yılında yüzde 5 olarak gerçekleşeceği öngörülmektedir.

Çin Millî İstatistik Bürosu tarafından açıklanan verilere göre, 2016 yılı Ocak ve Şubat aylarında sırasıyla binde 5 ve yüzde 1,6 oranlarında artış kaydeden enflasyon, Mart ayında binde 4 oranında gerilemiş ve böylece 2016 Mart ayı itibarıyla yıllık TÜFE artış oranı yüzde 2,3 olmuştur.

2015 yılsonunda yüzde 5,61 olan Hindistan yıllık enflasyon oranı 2016 yılı Ocak ve Mart aylarında sırasıyla binde 2 ve binde 1 oranlarında artış kaydederek, Şubat ayında binde 3 oranında azalmış ve böylece 2016 birinci çeyrek sonunda yıllık yüzde 4,83 seviyesine gerilemiştir. IMF raporunda, Hindistan'da enflasyonun 2016 ve 2017 yıllarında yüzde 5,3 seviyesinde gerçekleşeceği tahmini yapılmıştır.

Grafik 1.4: Seçilmiş Ülkeler Yıllık Enflasyon Oranları

Kaynak: Thomson Reuters Eikon

1.2.3 POLİTİKA FAİZLERİ

2016 yılı birinci çeyreğinde gelişmiş ülke merkez bankalarının para politikası uygulamaları küresel piyasaları ciddi anlamda etkilemiştir. FED 2015 Aralık ayındaki toplantısında almış olduğu 25 baz puanlık faiz artışı sonrasında herhangi bir faiz artışına gitmemiş ve faizlerin uzun bir süre daha düşük seviyelerde kalabileceğini belirtmiştir. Negatif faiz uygulamasına geçen ECB'den sonra 2016 yılı Ocak ayında Japonya Merkez Bankası da faiz oranlarını sıfırın altına indirmiştir. ECB ise 2016 yılı Mart ayı toplantısında para politikasında genişletici yönde ilave kararlar almıştır. Bunlara ilave olarak 2016 yılı ilk dört aylık döneminde Meksika ve Güney Afrika politika faizlerini artırmış, Yeni Zelanda, Norveç, İsviçre ve Endonezya Merkez Bankası ise politika faizlerini düşürmüştür.

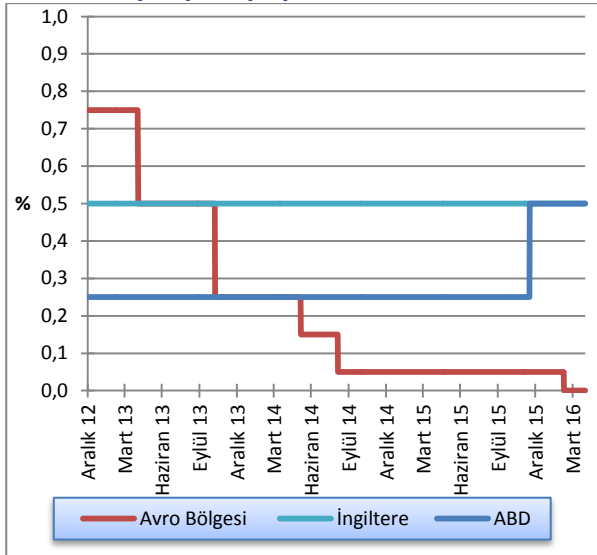
1.2.3.1 GELİŞMİŞ EKONOMİLER

FED en son 2015 Aralık ayı toplantısında politika faizini 25 baz puan artırma kararı almış, daha sonraki dönemlerde herhangi bir faiz değişikliğine gidilmemiş ve gösterge faiz oranı yüzde 0,25-0,50 aralığında sabit bırakılmıştır. FED Açık Piyasa İşlemleri Komitesi toplantıları sonrasında yapılan açıklamada, faiz artırımını hususunda temkinli hareket edildiğini belirten FED yetkilileri, istihdam ve enflasyon göstergelerine ilave olarak küresel ekonomik ve finansal gelişmelerin de yakından takip edileceğine vurgu yapmıştır. 2016 yılı Mart ayı toplantısı sonrasında yayımlanan bildiriye ekonomik aktivitenin küresel gelişmelere rağmen ılımlı devam ettiği yorumu yapılmış ve enflasyon gelişmelerinin yakından takip edildiği belirtilmiştir. 2016 yılı Kasım ayında yapılacak olan ABD Başkanlık seçiminin de FED'in faiz kararları üzerinde etkili olacağı değerlendirilmektedir.

İngiltere Merkez Bankası, Mart 2009'da tüm zamanların en düşük seviyesi olan binde 5'e indirdiği politika faiz oranını, piyasa beklentileriyle uyumlu olarak Nisan 2016'daki toplantısında da değiştirmemiş, varlık alım programı hedefini de 375 milyar sterlin seviyesinde sabit bırakmıştır. Avrupa Birliğinden çıkış referandumunun ülkedeki yatırım ve istihdam kararlarının ertelenmesine neden olduğu değerlendirilmesinde bulunan PPK üyeleri, İngiltere'nin Avrupa Birliğinden ayrılmasının uzun süreli belirsizliğe yol açacağı ve kısa vadede ekonomiye büyük zarar vereceği uyarısında bulunmuştur.

Mevduata negatif faiz uygulamasına başlayan Avrupa Merkez Bankası Yönetim Kurulu, Mart 2015-Eylül 2016 döneminde uygulanması planlanan varlık alımlarına devam edeceğini belirtmiştir. Avrupa Merkez Bankası Aralık 2015 tarihli toplantısında, binde -2 olan mevduat faizini piyasa beklentilerine uyumlu olarak binde -3 seviyesine düşürmüştü, varlık alım programının kapsamı genişletilmiş ve süresi de 2017 yılı Mart ayına kadar uzatılmıştır. 2016 Mart toplantısında Avrupa Merkez Bankası, ekonomik toparlanmayı güçlendirmek ve yüzde 2 olan enflasyon hedefine ulaşmak amacıyla politika faizini 5 baz puan azaltarak yüzde sıfıra, borç verme faiz oranını 5 baz puan azaltarak yüzde 0,25'e ve mevduat faiz oranını 10 baz puan azaltarak yüzde -0,4'e düşürmüştür.

Grafik 1.5:Seçilmiş Gelişmiş Ülkeler MB Faiz Oranları

Kaynak: FED, ECB, BoE

1.2.3.2 GELİŞMEKTE OLAN EKONOMİLER

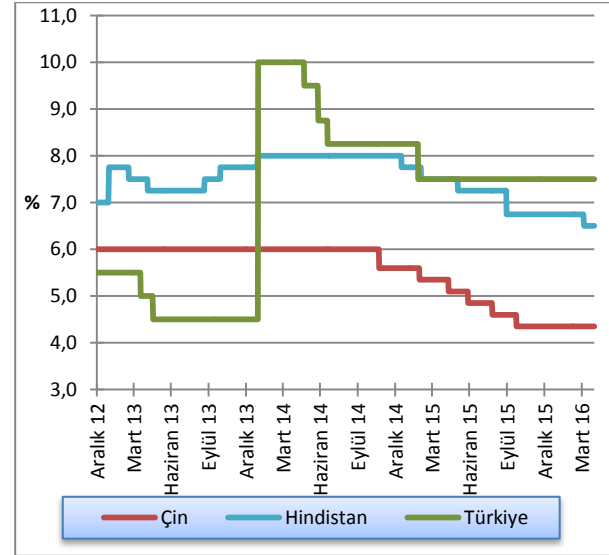
Çin ekonomisinde süregelen ivme kaybı ve finansal piyasalardaki oynaklıkların küresel piyasalarda yaratmış olduğu tedirginlik 2016 yılında da artarak devam etmiş, başta Çin olmak üzere gelişmekte olan ülkelere yönelik sermaye akımlarında dalgalanmalar yaşanmıştır. Bu koşullar altında Çin Merkez Bankası, 2016 yılı Mart ayı toplantısında munzam karşılık oranlarını 50 baz puan azaltarak yüzde 17'ye indirmiştir.

2015 yılı başında yüzde 7,75 olan politika faizini dördüncü kez değiştirerek yüzde 6,75 seviyesine düşüren Hindistan Merkez Bankası, 2016 yılı Nisan ayı toplantısında enflasyon eğilimlerinin olumlu seyrine bağlı olarak politika faizini 25 baz puan indirmiş ve son beş yılın en düşük seviyesi olan yüzde 6,5 seviyesine çekmiştir.

Rusya Merkez Bankası, 2016 yılı Nisan ayı toplantısında enflasyon riskindeki artış nedeniyle politika faizini yüzde 11 seviyesinde tutmuştur. Toplantı sonrasında "risklerin enflasyonun hedefe ulaşacağı şekilde azalması durumunda gelecek toplantılarda kademeli faiz indirimi sürecektir" açıklaması yapılmıştır.

Brezilya Merkez Bankası ise, 2015 Temmuz toplantısında 0,5 puanlık faiz artışı ile politika faizini son 9 yılın en yüksek seviyesi olan yüzde 14,25'e yükseltmiş ve daha sonraki toplantılarında herhangi bir değişiklik yapmamıştır.

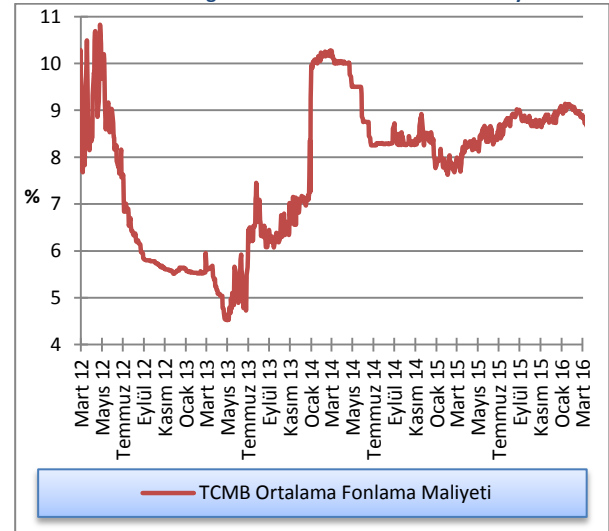
Grafik 1.6: Seçilmiş Gelişmekte olan Ülkeler MB Faiz Oranları

Kaynak: FED, ECB, BoE

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) Para Politikası Kurulu (PPK), 2016 Mart ayı toplantısında politika faizi olarak kullanılan bir hafta vadeli repo ihale faiz oranını yüzde 7,5 düzeyinde sabit tutmuş, marjinal fonlama oranını yüzde 10,75'den yüzde 10,5'e indirmiş, borçlanma faiz oranını ise yüzde 7,25 olarak belirlemiştir. 2016 Nisan ayı toplantısında politika faizini ve Merkez Bankası borçlanma faiz oranını değiştirmeyen PPK, marjinal fonlama oranını yüzde 10,5'den yüzde 10'a indirme kararı almıştır. 2016 yılı Nisan ayı toplantısında Kurul, "Önümüzdeki dönemde para politikası kararları enflasyon görünümüne bağlı olacaktır. Enflasyon beklentileri, fiyatlama davranışları ve enflasyonu etkileyen diğer unsurlardaki gelişmeler dikkate alınarak para politikasındaki sıkı duruş sürdürülecektir." açıklamasını yapmıştır.

Grafik 1.7: TCMB Ağırlıklı Ortalama Fonlama Maliyeti

Kaynak: TCMB

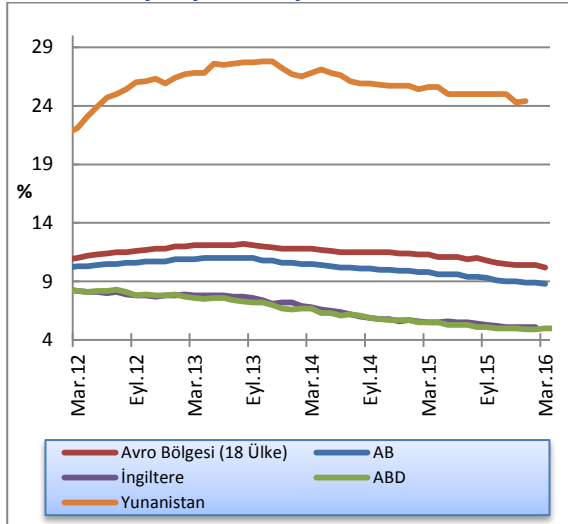
1.2.4 İŞSİZLİK

1.2.4.1 GELİŞMİŞ EKONOMİLER

ABD İlgücü İstatistikleri Bürosu tarafından açıklanan 2016 yılı birinci çeyrek işgücü verilerine göre, toplam tarım dışı istihdam Ocak ayında 168 bin, Şubat da 233 bin ve Mart'ta 208 bin kişi artmış, 2015 yılı Aralık ayında yüzde 5 olan işsizlik oranı, 2016 yılı Mart ayında da aynı seviyede kalmıştır. FED'in 2016 yılı Nisan ayı toplantısında, toplantı metninden "Küresel Risk" vurgusunu çıkarmış olması, ABD'de faiz artırımının zamanlaması için önemli bir veri olarak kabul edilen tarım dışı istihdam artışının daha önemli hale gelmesine neden olmuştur.

2015 yılı Aralık ayında yüzde 10,4'e gerileyerek 2012 Ocak ayından bu yana en düşük seviyeye ulaşan Avro Bölgesi işsizlik oranı, 2016 yılı birinci çeyrek sonu itibarıyla yüzde 10,2 seviyesine gerilemiştir. Mart 2016 itibarıyla Avrupa Birliği içerisindeki işsizlik oranının en düşük olduğu ülkeler yüzde 4,1 ile Çek Cumhuriyeti ve yüzde 4,2 ile Almanya olmuştur. Söz konusu dönemde Avro Bölgesi'nde en yüksek işsizlik oranına sahip olan ülkeler ise yüzde 24,4 (Ocak 2016) ile Yunanistan ve yüzde 20,4 ile İspanya'dır. Kıbrıs Rum kesiminde 2015 yılı sonunda yüzde 15,7 olan işsizlik oranı, 2016 Mart ayı sonunda yüzde 12,1 seviyesine gerilemiştir.

Grafik 1.8: Seçilmiş Ülkeler İşsizlik Oranları

Kaynak: TÜİK ve Eurostat, Mevsimsellikten Arındırılmış(m.a.)

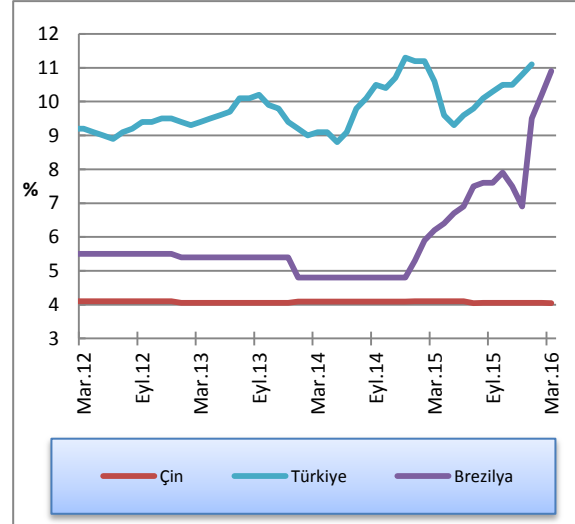
1.2.4.2 GELİŞMEKTE OLAN EKONOMİLER

2015 yılını yüzde 4,05 işsizlik oranıyla kapatan Çin'de 2016 yılı birinci çeyrek döneminde işsizlik oranı yüzde 4,04 seviyesinde kalmıştır. Brezilya ekonomisindeki daralma, ülkedeki istihdam piyasasını da ciddi anlamda etkilemiş, 2015 yılı sonunda yüzde 9 olan işsizlik oranı, 2016 yılı birinci çeyrek itibarıyla yüzde 10,9'a

yükselmiştir. Petrol fiyatlarındaki düşük seyir ve Rusya'ya uygulanan yaptırımların giderek ağırlaşmasının sonucu olarak, Rusya'da işsizlik oranı 2015 yılı sonunda yüzde 5,8'e, 2016 yıl Mart ayı itibarıyla ise yüzde 6'ya yükselmiştir.

Türkiye'de 2016 yılı Ocak ayında mevsim etkilerinden arındırılmış işsizlik oranı, geçen yılın aynı dönemine göre 0,2 puanlık azalış ile yüzde 10,1 seviyesinde gerçekleşmiş, istihdam oranı ise 0,6 puanlık artışla yüzde 46,4'e yükselmiştir. Anılan dönemde tarım dışı işsizlik oranı 0,3 puanlık azalış ile yüzde 12,1 olarak tahmin edilmiş, işgücü 30 milyon 118 bin kişiye, işgücüne katılım oranı ise 0,6 puan artarak yüzde 51,6'ya yükselmiştir. 15-24 yaş grubunu içeren genç işsizlik oranı da bu dönemde yüzde 17,9 seviyesine gerilemiştir.

Grafik 1.9: Seçilmiş Ülkeler İşsizlik Oranları

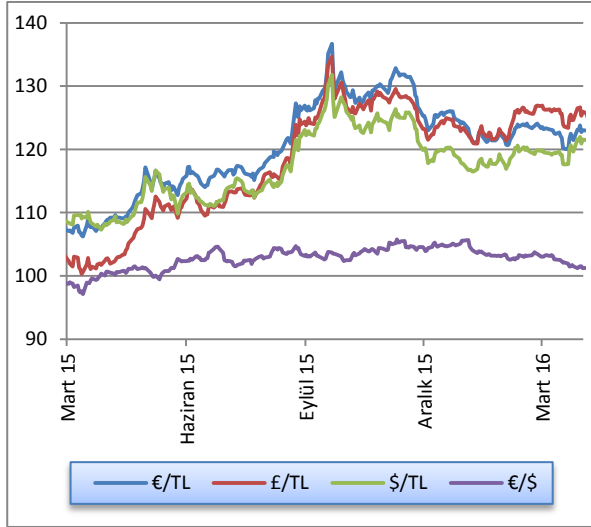
Kaynak: TÜİK ve Eurostat, Mevsimsellikten Arındırılmış(m.a.)

1.2.5 DÖVİZ KURLARI

Grafik 1.10'da döviz kurlarının Mart 2015 – Mart 2016 arası bir yıllık değişimleri verilmektedir.

ABD Merkez Bankası'nın Aralık 2015'de piyasaların uzun zamandır beklediği politika faiz oranını artırma kararı küresel risk algılamalarını kısmi de olsa düzeltmiştir. FED'in faiz artırımı kararı sonrası, Türkiye'nin de içinde bulunduğu gelişmekte olan ülkelerin dış finansman koşullarının bozulmasıyla birlikte piyasa faizleri artmaya başlamış, portföy girişleri azalmış ve kurlarda değer kayıpları yaşanmaya başlamıştır. Henüz hedeflenen büyüme ve enflasyon oranlarına ulaşamayan Avrupa Birliği ekonomisi için AMB'nin Mart 2016 toplantısında beklentilere paralel olarak para politikasında genişletici yönde karar alması ve Türkiye'deki yurt içi bazı gelişmeler de zaman zaman kurların dalgalanmasına neden olmuştur. 2014 Ekim ayı içerisinde 1,08 seviyelerine gerileyen euro/dolar paritesi 2016 Nisan ayı itibarıyla 1,13 seviyelerine yükselmiştir.

Grafik 1.10: Döviz Kurları Değişim Oranları (2 Ocak 2013 =100)

Kaynak: KKTTCMB

2 İSTİHDAM VE FİYATLAR

2.1 İSTİHDAM

KKTC Çalışma Dairesi Müdürlüğü tarafından hazırlanan işsizlik verilerine göre; 2015 yılı birinci çeyreğinde toplam 1.231 kişi olan kayıtlı işsiz sayısı, 2016 yılının ilk iki ayı sonu itibarıyla yüzde 37,4 oranında azalmış ve 771 kişiye gerilemiştir. Bu yılın Ocak ve Şubat ayları işsizlik verileri cinsiyet kompozisyonuna göre incelendiği zaman, aktif kayıtlı işsizlerin yaklaşık yüzde 44'ü erkeklerden, yüzde 56'sı kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 2.1: Kayıtlı Aktif İşsizlik - Dönemsel Dağılım

İş İsteğiyle Bekleyen Aktif Kayıtlı İşsizlerin Dağılımı					
	2015 Q1	2015 Q2	2015 Q3	2015 Q4	2016 Ocak+Şubat
Erkek	569	463	314	288	338
Kadın	662	667	570	461	433
Toplam	1.231	1.130	884	749	771

Kaynak: Çalışma Dairesi

Tablo 2.2'de Çalışma Dairesi'nde kayıtlı aktif işsizlerin genel görünümü verilmektedir. 2015 yılının dördüncü çeyreğinde iş isteğiyle bekleyen kişi sayısı 749 iken, 2016 yılı Ocak ve Şubat ayları itibarıyla iş isteğiyle yeni müracaat eden kişi sayısı 813 olmuştur. 2016 yılı Ocak ve Şubat aylarında kayıttan düşen ve işe yerleştirilen toplam 791 kişi dikkate alındığında Şubat ayı sonu itibarıyla iş isteğiyle bekleyenlerin sayısı 771'e yükselmiştir.

Tablo 2.2: Kayıtlı Aktif İşsizlik - Genel Görünüm

	2015 Q1	2015 Q2	2015 Q3	2015 Q4	2016 Ocak+Şubat
Bir önceki dönem sonu itibarıyla iş isteğiyle bekleyenler	1.026	1.231	1.130	884	749
Dönem içinde iş isteğiyle başvurular	2.006	1.783	1.310	1.207	813
Dönem içinde işe yerleştirilenler	846	732	455	493	310
Dönem içinde kayıttan düşenler	955	1.152	1.101	849	481
Dönem sonu itibarıyla iş isteğiyle bekleyenler	1.231	1.130	884	749	771

Kaynak: Çalışma Dairesi

Aktif münhal kayıtları incelendiğinde, Aralık 2015 sonu itibarıyla toplam 310 iş münhalinin 2016 yılına aktarıldığı, Ocak ve Şubat aylarında ise toplam 782 yeni münhal açıldığı görülmektedir. 310 adet doldurulan ve 422 adet iptal edilen münhal neticesinde, 2016 yılı Şubat ayı sonu itibarıyla toplam 360 münhal 2016 yılının mart ayına aktarılmıştır.

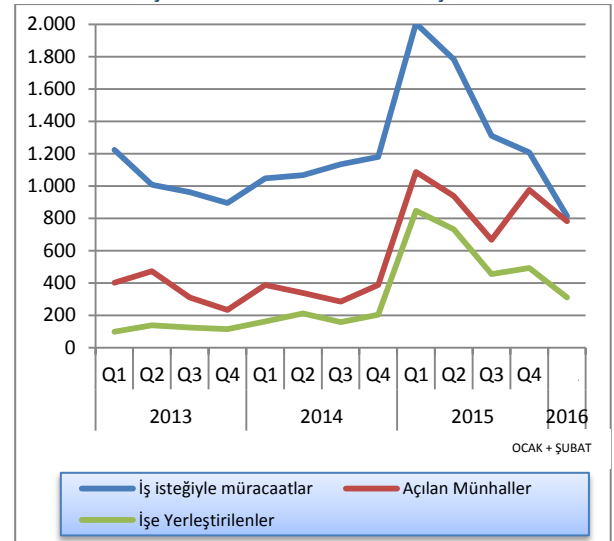
Tablo 2.3 Aktif Münhal Kayıtlarının Genel Görünümü

	2015 Q1	2015 Q2	2015 Q3	2015 Q4	2016 Ocak+Şubat
Geçen dönemden devreden iş münhalleri	91	84	102	89	310
Dönem içinde alınan iş münhalleri	1.087	938	666	976	782
Dönem içinde doldurulan iş münhalleri	846	732	455	493	310
Dönem içinde iptal edilen iş münhalleri	248	188	224	262	422
Ertesi döneme devreden iş münhalleri	84	102	89	310	360

Kaynak: Çalışma Dairesi

Grafik 2.1'de, 2013 yılından bu yana çeyrek dönemler itibarıyla iş isteğiyle yeni başvuru, açılan yeni münhal ve işe yerleştirilenlerin hareketleri görülmektedir.

Grafik 2.1: Başvurular - Münhaller - Yerleştirilenler

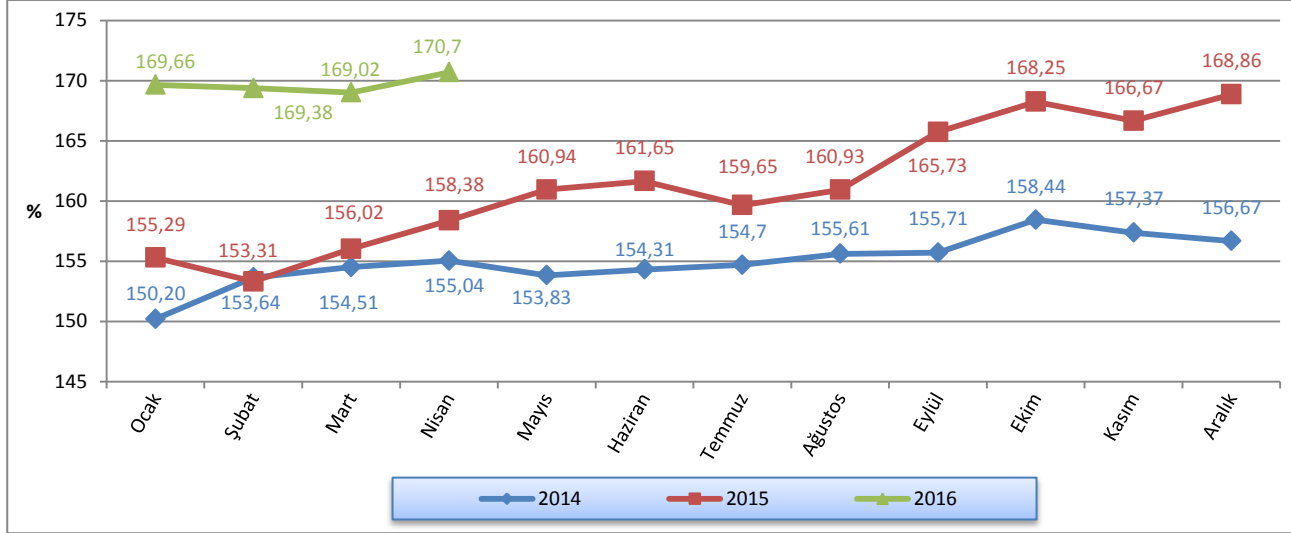
Kaynak: Çalışma Dairesi

2.2 ENFLASYON

2014 Yılı Ocak ayından bu yana gerçekleşen TÜFE değişimlerinin verildiği Grafik 2.2'deki değerler 2008 fiyatları (2008=100) baz alınarak hazırlanmıştır ve 100

endeksinin üzerindeki değerler 2008'e kıyasla gerçekleşen fiyat artışlarını ifade etmektedir.

Grafik 2.2: Tüketici Fiyat Endeksi (2008=100) Temel Yılı Verileri

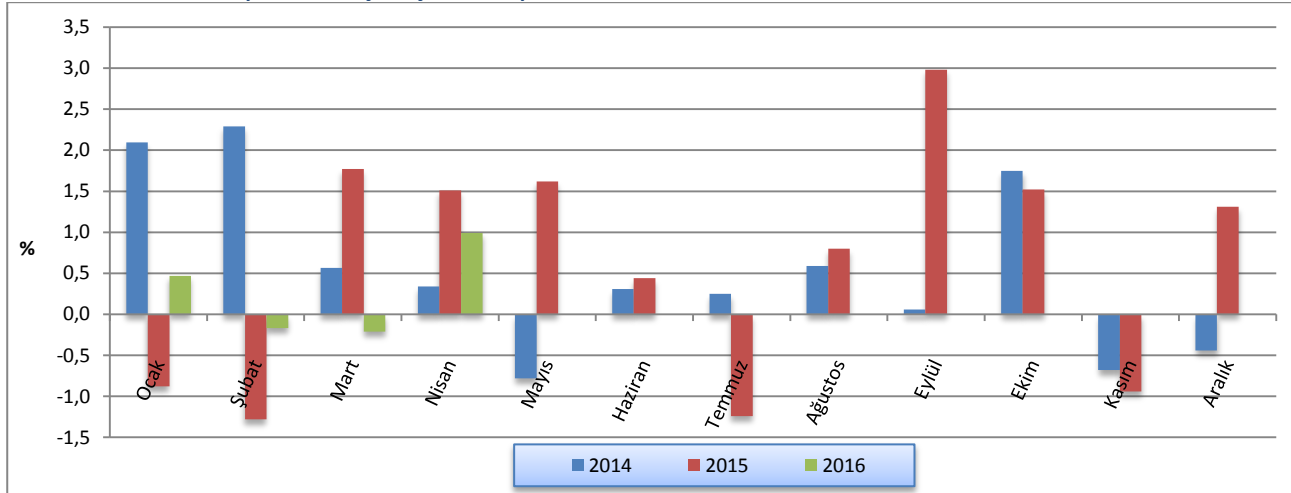

Kaynak: DPÖ

2016 yılı birinci çeyreğinde bir önceki aya göre gerçekleşen enflasyon oranları, 2015 yılının aynı dönemleri ile kıyaslandığında; 2015 yılının Ocak ayında binde -8,8, Şubat ayında yüzde -1,28, Mart ayında

yüzde 1,77 olan enflasyon oranları, 2016 yılının aynı aylarında sırasıyla binde 4,7, binde -1,7 ve binde -2,1 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 2.3: Bir Önceki Aya Göre Gerçekleşen Enflasyon Oranları

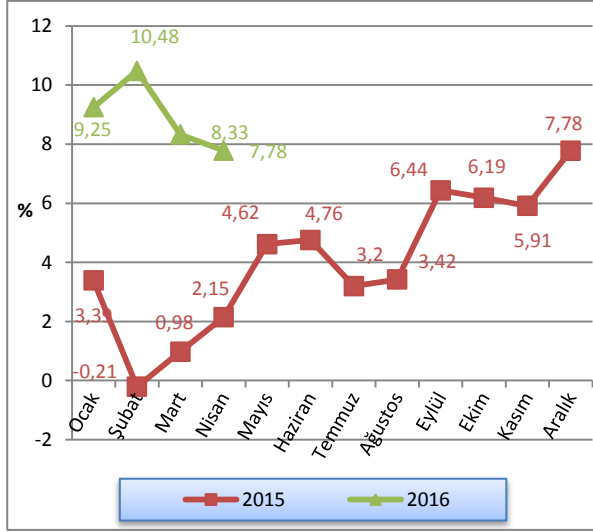

Kaynak: DPÖ

2015 yılı Mart ayında binde 9,8, Haziran ayında yüzde 4,76, Eylül ayında yüzde 6,44 ve Aralık ayında yüzde 7,78 olan yıllık enflasyon oranı, 2016 yılı Mart ayında yüzde 8,33 seviyesinde gerçekleşmiştir.

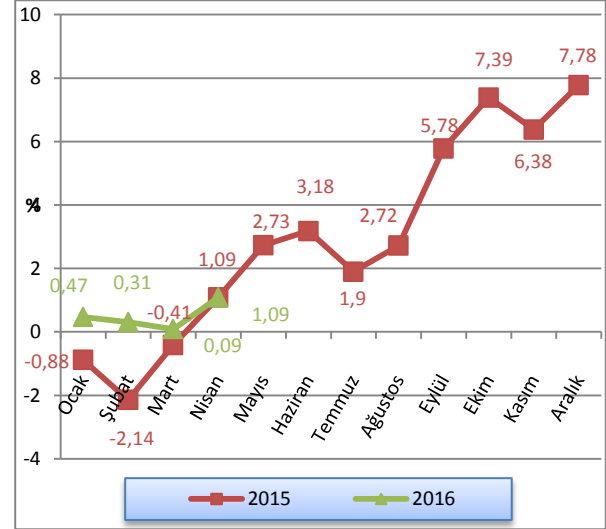
Grafik 2.4: Bir Önceki Yılın Aynı Ayına Göre Enflasyon Oranı

Kaynak: DPÖ

2016 yılı birinci çeyreğinde bir önceki yılın Aralık ayına göre gerçekleşen enflasyon oranları 2015 yılının aynı dönemleri ile kıyaslandığında; 2015 yılının Ocak ayında binde -8,8, Şubat ayında yüzde -2,14, Mart ayında binde -4,1 olan enflasyon oranlarının, 2016 yılının aynı aylarında sırasıyla binde 4,7, binde 3,1 ve on binde 9 olduğu görülmektedir.

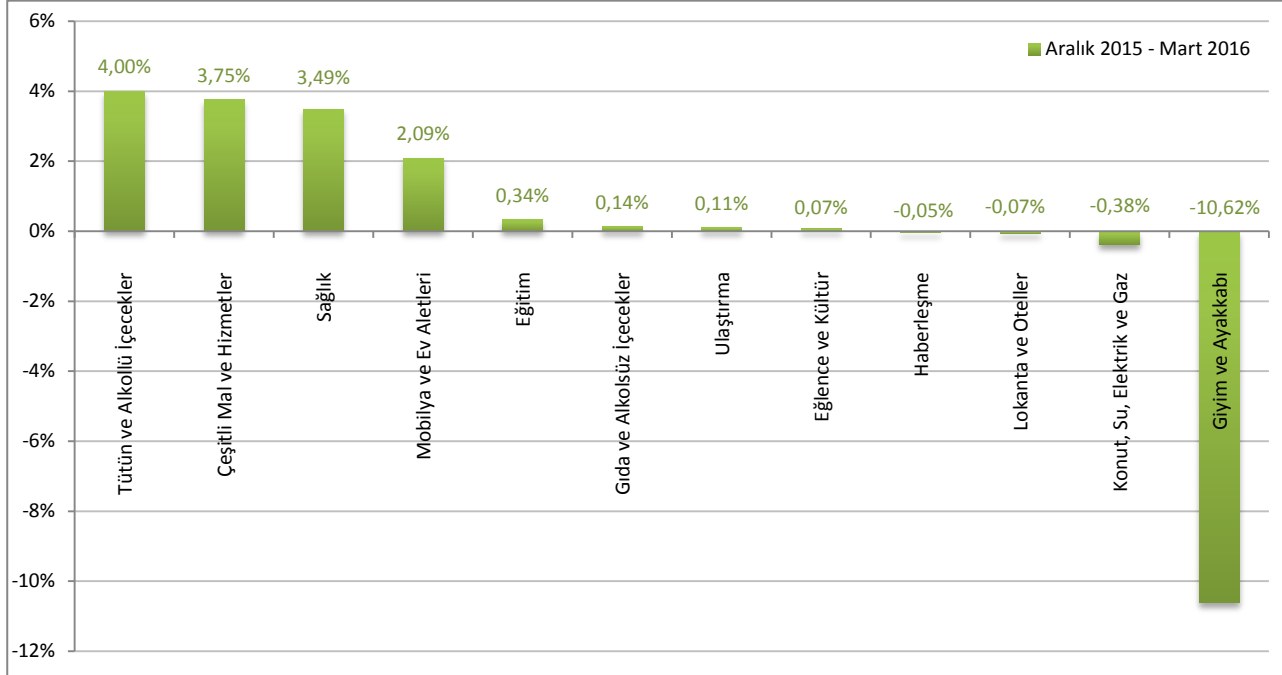
Grafik 2.5: Önceki Yılın Aralık Ayına Göre Enflasyon Oranı (TÜFE)

Kaynak: DPÖ

2016 yılı birinci çeyrek sonu itibarıyla ana harcama grupları tüketici fiyatlarının, bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranları Grafik 2.6'da gösterilmektedir. Grafikten de görüleceği üzere, 2016 yılı birinci çeyrek dönemi sonunda fiyat artışının en yüksek olduğu sektörler sırasıyla, yüzde 4 ile tütün ve alkollü içecekler, yüzde 3,75 ile çeşitli mal ve hizmetler ve yüzde 3,49 ile sağlıktır. Giyim ve ayakkabıda yüzde 10,62 fiyat düşüşü gerçekleşmiştir.

Grafik 2.6: Ana Mal ve Hizmet Gruplarında Meydana Gelen, Bir Önceki Yılın Aralık Ayına Göre Endeks Değişim Oranları

Kaynak: DPÖ

2014, 2015 ve 2016 yıllarına ait Tüketici Fiyat Endeksi değişim oranları aylık, bir önceki yılsonuna kıyasla ve yıllık olarak Tablo 2.4'te verilmektedir.

Tablo 2.4: Tüketici Fiyat Endeksi (2008=100) Değişim Oranları

Kaynak: DPÖ

	Aylar	Aylık	Yılsonuna Göre	Yıllık
2014	Ocak	2,09	2,09	11,41
	Şubat	2,29	4,43	14,58
	Mart	0,57	5,02	15,00
	Nisan	0,34	5,38	14,43
	Mayıs	-0,78	4,56	13,21
	Haziran	0,31	4,89	11,92
	Temmuz	0,25	5,15	12,30
	Ağustos	0,59	5,77	11,91
	Eylül	0,06	5,84	9,74
	Ekim	1,75	7,69	10,02
	Kasım	-0,68	6,97	8,88
	Aralık	-0,44	6,49	6,49
2015	Ocak	-0,88	-0,88	3,39
	Şubat	-1,28	-2,14	-0,21
	Mart	1,77	-0,41	0,98
	Nisan	1,51	1,09	2,15
	Mayıs	1,62	2,73	4,62
	Haziran	0,44	3,18	4,76
	Temmuz	-1,24	1,90	3,20
	Ağustos	0,8	2,72	3,42
	Eylül	2,98	5,78	6,44
	Ekim	1,52	7,39	6,19
	Kasım	-0,94	6,38	5,91
	Aralık	1,31	7,78	7,78
2016	Ocak	0,47	0,47	9,25
	Şubat	-0,17	0,31	10,48
	Mart	-0,21	0,09	8,33
	Nisan	0,99	1,09	7,78
	Mayıs			
	Haziran			
	Temmuz			
	Ağustos			
	Eylül			
	Ekim			
	Kasım			
	Aralık			

3 DIŞ TİCARET VE TURİZM

3.1 İHRACAT VE İTHALAT GELİŞMELERİ

Ticaret Dairesi tarafından açıklanan ihracat ve ithalat verilerine göre: KKTC'nin Ocak ve Şubat aylarında toplam ihracatı 19 milyon, toplam ithalatı 179,1 milyon ABD dolarıdır. Bir önceki yılın aynı ayına göre

ihracat Ocak ayında yüzde 29,9, Şubat ayında yüzde 13 oranlarında azalmıştır. Bir önceki yılın aynı ayına göre ithalat Ocak ayında yüzde 22,1 oranında, Şubat ayında ise binde 5 oranında gerilemiştir.

Tablo 3.1: İhracat ve İthalat

	İhracat (ABD Doları)			İthalat (ABD Doları)		
	2015	2016	Yüzde Değişim	2015	2016	Yüzde Değişim
Ocak	10.814.990	7.576.892	-29,94%	103.736.082	80.843.037	-22,07%
Şubat	13.065.912	11.374.336	-12,95%	98.799.174	98.284.734	-0,52%
Mart						
I. Çeyrek	23.880.902	18.951.228	-20,64%	202.535.256	179.127.771	-11,56%

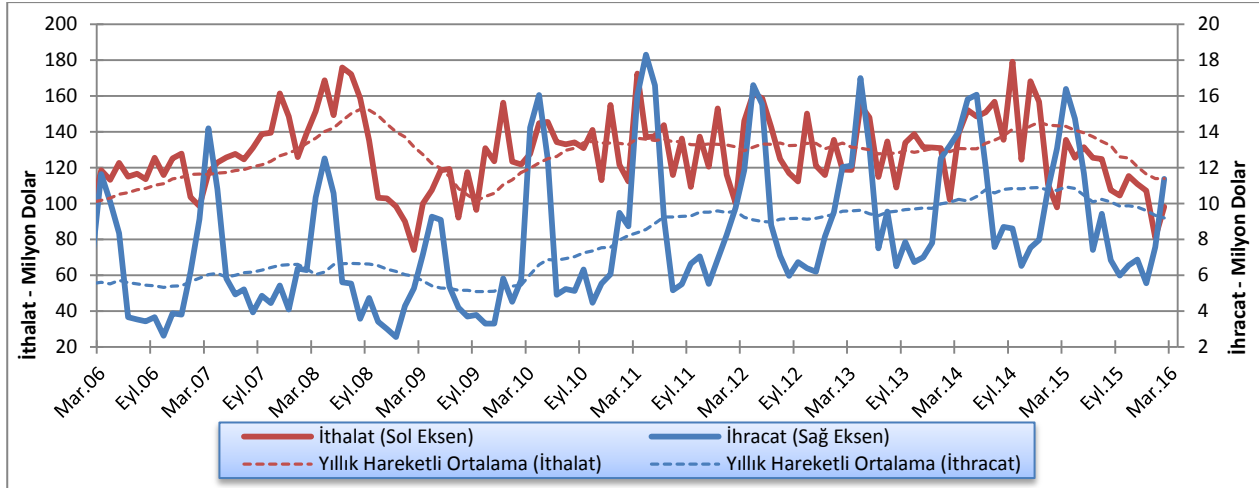
Not: 1) Güney Kıbrıs'a yapılan ihracat dâhil değildir.
2) Hidrokarbon ithalatı dâhil değildir.
3) İthalat rakamları kesin olmayan geçici rakamlardır.

Kaynak: Ticaret Dairesi

Grafik 3.1'de KKTC'nin ihracat ve ithalatının Mart 2006 ve Mart 2016 dönemleri arasındaki 10 yıllık seyri gösterilmektedir. Grafikten de görüldüğü üzere, her yılın ilk yarısında artan ihracat hacmi, ikinci altı ayda düşmektedir. Buna karşılık ihracat yıllık hareketli ortalaması 2010 sonrası dönemde istikrarlı bir artış eğilimi sergilemektedir. Ayrıca ihracat hacminin volatilitesi ile ihracatın zirve ve dip yaptığı dönemler

arasındaki fark yavaş da olsa azalmaktadır. İthalatta ise, 2009 yılının Ekim ayından itibaren gerçekleşen en düşük seviye, 2016 yılının Ocak ayında 80,8 milyon ABD doları ile kaydedilmiştir. İthalat yıllık hareketli ortalamasına bakıldığında, 2013 Aralık sonrası dönemde yükseliş eğilimine girdiği, fakat Ocak 2015 sonrası dönemde yön değiştirdiği görülmektedir.

Grafik 3.1: İthalat ve İhracat

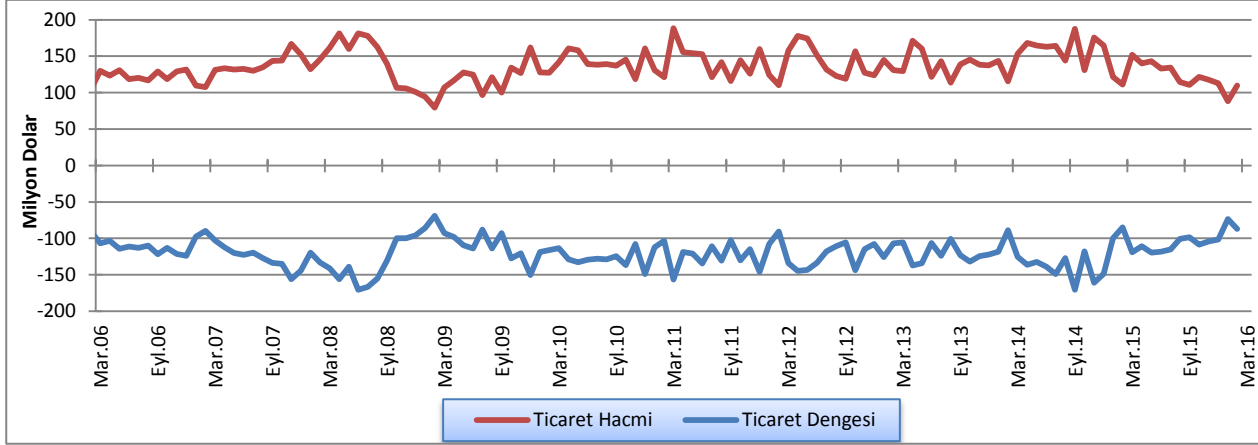

Kaynak: Ticaret Dairesi

İhracatının ithalatını karşılama oranının düşük olması nedeniyle KKTC'nin dış ticaretinin artması, dış ticaret açığının artması anlamına gelmektedir. Grafik 3.2'de açıkça görülen bu durum ülke ekonomisinin dışa bağımlılığına işaret etmektedir. Şubat 2015 – Şubat 2016 döneminde ticaret hacmi 111 milyon ABD dolarından 109,7 milyon ABD dolarına düşmüş, dış ticaret açığı ise sırasıyla -84,8 milyon ve -86,9 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir.

2006 - 2010 yılları arasında ihracatın ithalatı karşılama oranı ortalama olarak yüzde 5 oranında gerçekleşirken, 2011 - 2014 döneminde yüzde 7,3 seviyesine artmıştır. 2015 yılında yüzde 8,2 olarak gerçekleşen ihracatın ithalatı karşılama oranı son 10 yıllık dönemin en yüksek seviyesini kaydetmiştir. 2016 yılı Ocak ve Şubat aylarında ise ihracatın ithalatı karşılama oranı ortalaması yüzde 10,5 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 3.2: Dış Ticaret Hacmi ve Dengesi - Aylık (ABD Doları)

Kaynak: Ticaret Dairesi

KKTC'nin ürünlerini ihraç ettiği başlıca ülke ve ülke gruplarıyla, bunlara yapılan ihracatın yıllar itibarıyla dağılımları Tablo 3.2'de gösterilmektedir. Söz konusu tablodan da görüleceği üzere, 2016 yılının ilk iki ayında

Türkiye'nin toplam ihracat içindeki payında bir önceki yıla kıyasla 7,1 puan artış kaydedilirken, diğer tüm ülke gruplarının paylarında düşüş görülmüştür.

Tablo 3.2: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İhracatı (yüzde pay)

Yıllar	Türkiye	AB	Diğer Avrupa Ülkeleri	Orta Doğu ve Arap Ülkeleri	Diğer Ülkeler
2006	47,6	15,0	15,1	17,8	4,5
2007	58,4	15,8	8,8	11,6	5,4
2008	49,9	20,5	5,9	17,0	6,7
2009	54,2	18,5	1,7	19,5	6,1
2010	46,4	12,2	3,6	32,3	5,5
2011	53,3	8,3	1,3	32,0	5,1
2012	51,0	7,7	1,0	35,7	4,6
2013	52,2	7,6	2,3	31,9	6,0
2014	60,1	3,7	0,6	31,1	4,5
2015	56,1	5,2	3,3	30,2	5,2
2016 Ocak - Şubat	63,2	3,9	2,5	28,0	2,4

Kaynak: Ticaret Dairesi

KKTC'nin ithalat yaptığı başlıca ülke ve ülke gruplarıyla, bunlardan yapılan ithalatın dağılımı Tablo 3.3'te verilmektedir. Söz konusu tablodan da görüleceği üzere, toplam ithalat içinde en büyük paya sahip olan Türkiye'nin payı 2016 yılı Şubat sonu itibarıyla yüzde 60,7'dir. Öte yandan toplam ithalatımız içindeki payı

2015 yılında 3,6 puan artan AB ülkelerinden yapılan ithalatın payı, 2016 Şubat itibarıyla binde 5 oranında artarak yüzde 19,6'ya yükselmiştir. Aynı dönemde Türkiye ve Diğer Avrupa Ülkeleri dışındaki tüm ülke grupları ile yapılan ithalatın payları artmıştır.

Tablo 3.3: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İthalatı (yüzde pay)

Yıllar	Türkiye	AB	Uzak Doğu Ülkeleri	Diğer Avrupa Ülkeleri	Orta Doğu ve Arap Ülkeleri	Diğer Ülkeler
2006	68,8	18,0	6,0	1,2	4,8	1,2
2007	67,9	16,1	7,3	2,6	4,3	1,8
2008	69,8	14,0	6,5	4,7	3,4	1,6
2009	69,6	15,5	6,6	2,3	4,0	2,0
2010	70,9	15,6	5,7	1,9	4,3	1,6
2011	68,6	16,8	4,9	2,5	5,2	2,0
2012	72,4	14,5	4,8	1,7	4,8	1,8
2013	66,7	15,8	6,6	3,8	5,4	1,7
2014	64,7	15,5	8,1	4,6	4,9	2,2
2015	62,6	19,1	8,0	3,1	5,0	2,1
2016 Ocak - Şubat	60,7	19,6	9,2	2,5	5,4	2,6

Not: İthalat rakamları kesin olmayan geçici rakamlardır.

Kaynak: Ticaret Dairesi

3.2 TURİZM

Tablo 3.4'te 2016 yılında KKTC'ye gelen yolcu sayıları birinci çeyrek sonu itibarıyla karşılaştırmalı olarak verilmiştir. 2016 yılının birinci çeyreğinde 298.342 olan toplam gelen yolcu sayısı, 2015 yılının aynı dönemine göre yüzde 11,6 oranında artmıştır.

Birinci çeyrekte KKTC'ye gelen T.C. uyruklu yolcu sayısı bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 14,6 oranında, 3. Ülke uyruklu yolcu sayısı ise yüzde 1,6 oranında artmıştır.

Tablo 3.4: KKTC'ye Gelen Yolcu Sayısı

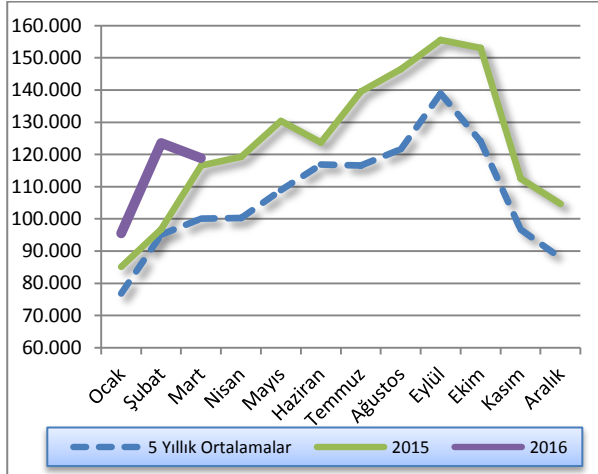
Dönem	T.C. Uyruklu			3. Ülke Uyruklu			Toplam		
	2015	2016	Yüzde Değişim	2015	2016	Yüzde Değişim	2015	2016	Yüzde Değişim
Ocak	72.276	75.523	4,50%	12.812	15.022	17,20%	85.088	90.545	6,40%
Şubat	76.226	98.719	29,50%	20.530	24.845	21,00%	96.756	123.564	27,70%
Mart	80.484	88.230	9,60%	36.014	30.627	-15,00%	116.498	118.857	2,00%
I. Çeyrek	228.986	262.472	14,60%	69.356	70.494	1,60%	298.342	332.966	11,60%

Kaynak: Turizm Planlama Dairesi

Grafik 3.3'te 2016 yılında gelen yolcu sayısı bir önceki yıllara ve son beş yılın ortalamalarıyla karşılaştırmalı olarak verilmektedir. 2016 yılının birinci çeyreğinde gelen toplam yolcu sayısının 2015 yılı ve son 5 yıllık ortalamalarının üzerinde olduğu görülmektedir.

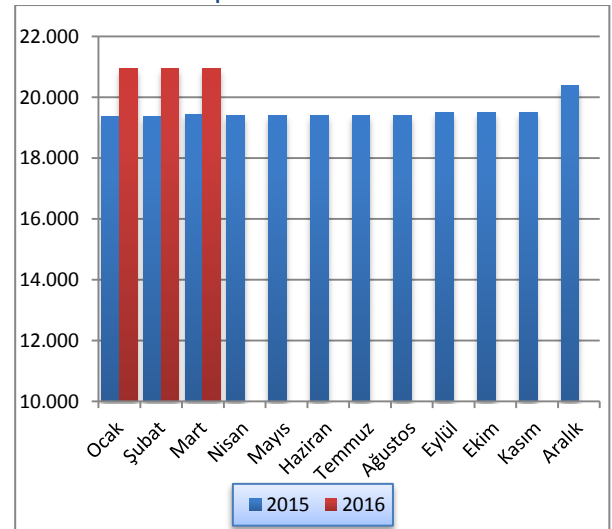
Sektörün toplam yatak kapasitesindeki gelişimin 2015 ve 2016 yılları itibarıyla karşılaştırmalı olarak gösterimi Grafik 3.4'te sunulmaktadır. 2015 yılsonunda 20.393 olan yatak kapasitesi 2016 birinci çeyreği itibarıyla 20.949 olmuştur.

Grafik 3.3: 2016 yılında Gelen Yolcu Sayısının 2015 yılıyla ve Son 5 Yıllık Ortalamalarıyla Karşılaştırılması

Kaynak: Turizm Planlama Dairesi

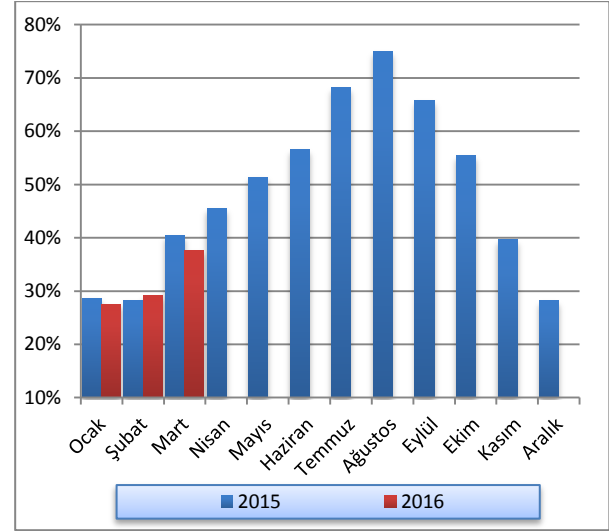
Grafik 3.4: Yatak Kapasitesi

Kaynak: Turizm Planlama Dairesi

KKTC'de bulunan turistik tesislerin 2015 ve 2016 yılları itibarıyla doluluk oranları, Grafik 3.5'te karşılaştırmalı olarak sunulmaktadır. Buna göre doluluk oranı 2016 yılı Ocak ve Mart aylarında bir önceki yılın aynı aylarından düşük gerçekleşmiştir.

Grafik 3.5: Aylar İtibarıyla Doluluk Oranı

Kaynak: Turizm Planlama Dairesi

4 BÜTÇE GELİŞMELERİ

4.1 2015 - 2016 YILLARI BİRİNCİ ÇEYREK KARŞILAŞTIRMALARI

2016 mali yılının birinci çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla, KKTC bütçe gelir toplamında yüzde 7,5 artış olurken gider toplamında yüzde 3 oranında düşüş olmuştur. Bu değişimlerin ardından bütçe gelirleri ve bütçe giderleri 2016 yılı birinci çeyreğinde sırasıyla 839,2 ve 765,8 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. 2015 yılının birinci çeyreğinde 8,6 milyon TL açık veren kamu maliyesi, 2016 yılının aynı döneminde 73,4 milyon TL fazla vermiştir.

Tablo 4.1: Bütçe Dengesi (Milyon TL)

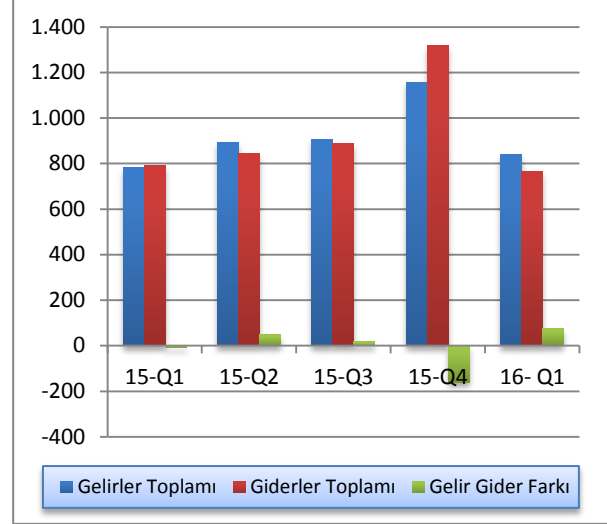
Açıklama	2015		2016		Yüzde Değişim
	Yıllık Gerçekleşme	Q1 Gerçekleşme	Yıllık Öngörülen	Q1 Gerçekleşme	
Bütçe Gelirleri	3.737,7	780,6	4.142,0	839,2	7,5%
Bütçe Giderleri	3.841,9	789,2	4.515,3	765,8	-3,0%
Bütçe Dengesi	-104,2	-8,6	-373,3	73,4	-953,5%

Kaynak: Maliye Bakanlığı

2015 yılının tamamında elde edilen 3,7 milyar TL tutarındaki bütçe gelirleri toplamının yüzde 20,9'u birinci çeyrek içinde tahsil edilmişken, 2016 yılının aynı döneminde öngörülen toplam bütçe gelirlerinin yüzde 20,3'ü tahsil edilmiştir. 2016 yılı içinde hizmet ve faaliyetlerin yürütülmesinde kullanılacağı tahmin edilen 4.515,3 milyon TL'nin yüzde 17'si birinci çeyrek içinde kullanılmıştır. Bu oran bir önceki yılın aynı döneminde yüzde 20,5 olarak gerçekleşmiştir.

Bütçe gelir ve gider gerçekleştirmeleri aşağıdaki grafikte çeyrek dönemler itibarıyla verilmiştir.

Grafik 4.1: Bütçe Gerçekleşmeleri (Milyon TL)

Kaynak: Maliye Bakanlığı

4.2 GELİRLER

2016 mali yılı birinci çeyreği itibarıyla bütçe gelirleri, bir önceki yılın aynı dönemine göre 58,6 milyon TL artış göstererek 839,2 milyon TL olmuştur. Bütçe gelirleri içerisinde en büyük paya sahip vergi gelirleri kalemi toplamı, 2016 yılı birinci çeyreği içinde 551,2 milyon TL olmuştur. Vergi gelirleri toplamı 2015 yılının aynı döneminde 433 milyon TL idi. Geçmiş yıllarda bütçe gelirleri içinde önemli paya sahip olan alınan bağış, yardım ve krediler kalemine 2016 yılı birinci çeyreğinde herhangi bir giriş olmamıştır. Bu kaleme önceki yılın aynı döneminde 167,4 milyon TL gelir gerçekleşmişti. 2016 yılı birinci çeyreği içinde vergi dışı gelirler kalemi ise 2015 yılı aynı dönemine göre 108 milyon TL artarak 287,9 milyon TL'ye ulaşmıştır.

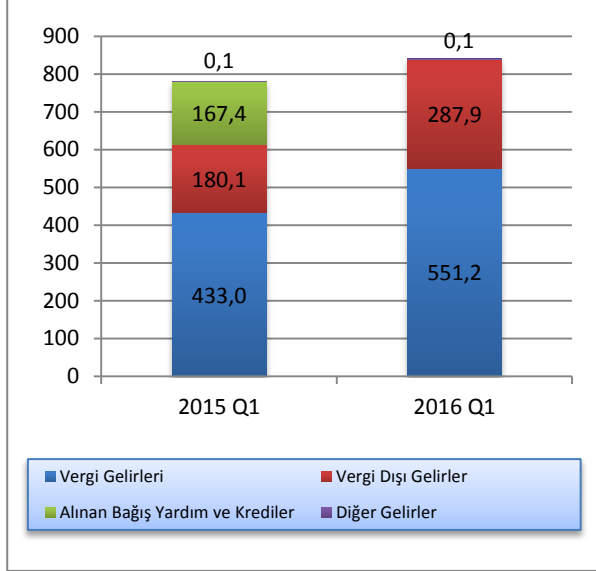
Tablo 4.2: Bütçe Gelirleri (Milyon TL)

Açıklama	2015 Q1	2016 Q1	Yüzde Değişim
Vergi Gelirleri	433,0	551,2	27,3%
Vergi Dışı Gelirler	180,1	287,9	59,9%
Alınan Bağış Yardım ve Krediler	167,4	0,0	-100,0%
Diğer Gelirler	0,1	0,1	0,0%
Toplam	780,6	839,2	7,5%

Kaynak: Maliye Bakanlığı

2015 yılının birinci çeyreğinde alınan bağış, yardım ve krediler kaleminin toplam bütçe gelirleri içindeki payı yüzde 21,4 iken, 2016 yılı aynı döneminde sıfır olmuştur. Aynı dönemler içinde vergi gelirleri kaleminin payı yüzde 55,5 iken yüzde 65,7, vergi dışı gelirler kaleminin payı ise yüzde 23,1 iken, yüzde 34,3 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 4.2: Bütçe Gelirleri Dağılımı (Milyon TL)

Kaynak: Maliye Bakanlığı

4.3 GİDERLER

2016 yılı birinci çeyreği itibarıyla bütçe giderleri toplamı, bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 3 oranında düşüş göstermiş ve 789,2 milyon TL'den 765,8 milyon TL'ye gerilemiştir. Söz konusu dönemlerde, cari transferler, mal - hizmet alım giderleri ile personel gideri kalemlerinde sırasıyla yüzde -9,1, -17 ve 7,5 oranlarında değişim olmuştur.

KKTC bütçesinin cari transferler gider kalemi, 2016 yılı birinci çeyreğinde 376,7 milyon TL'dir. Bu dönemde bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 7,5 oranında artış gösteren personel giderleri kalemi, 320,6 milyon TL seviyesine ulaşmıştır. Sermaye giderleri ve transferler kalemi de aynı dönemler içinde yüzde 12,4 düşüş göstermiş ve 2016 yılı birinci çeyreğinde 10,6 milyon TL olmuştur.

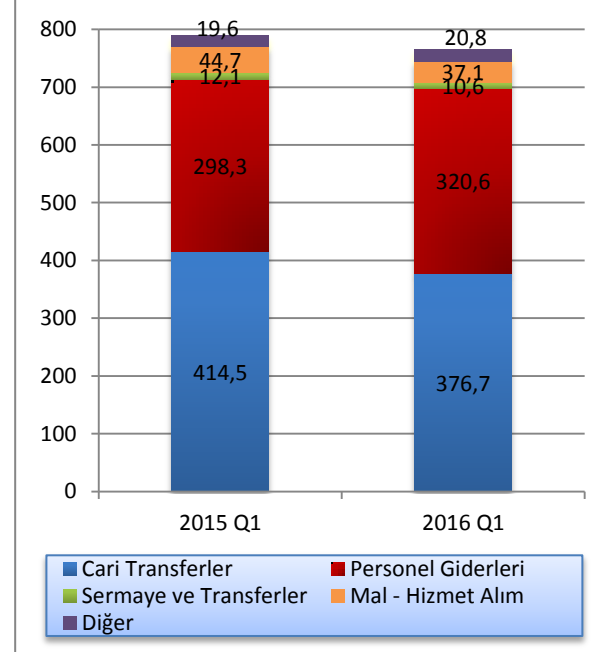
Tablo 4.3: Bütçe Giderleri (Milyon TL)

	2015 Q1	2016 Q1	Yüзде Değişim
Cari Transferler	414,5	376,7	-9,1%
Personel Giderleri	298,3	320,6	7,5%
Sermaye Giderleri ve Transferleri	12,1	10,6	-12,4%
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	44,7	37,1	-17,0%
Diğer Giderler	19,6	20,8	6,1%
Toplam	789,2	765,8	-3,0%

Kaynak: Maliye Bakanlığı

Personel giderleri kaleminin toplam giderler içindeki payı, 2015 yılı birinci çeyreği içinde yüzde 37,8 iken, 2016 yılı birinci çeyreğinde yüzde 41,9 seviyesinde gerçekleşmiştir. 2015 yılı birinci çeyreğinde bütçe giderleri toplamının yüzde 52,5'ini oluşturan cari transferler kaleminin payı, 2016 yılı birinci çeyreğinde düşüş göstermiş ve yüzde 49,2 olmuştur. Personel giderleri ile cari transferler kalemleri toplamının bütçe giderleri içindeki payı, 2015 yılı birinci döneminde yüzde 90,3 iken, 2016 yılı birinci döneminde yüzde 91,1 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 4.3: Bütçe Giderleri Dağılımı (Milyon TL)

Kaynak: Maliye Bakanlığı

4.4 BÜTÇE UYGULAMA SONUÇLARI

2016 yılı birinci çeyreği sonunda, 2016 yılı için öngörülen toplam bütçe gelirlerinin yüzde 20,3'ü tahsil edilmiş, öngörülen toplam bütçe giderlerinin ise yüzde 17'si harcanmıştır.

2015 yılı ilk çeyreği itibarıyla yüzde 77,7 olan yerel gelirlerimizle bütçe giderlerini karşılama oranı 2016 yılı

aynı döneminde yüzde 109,6'ya ulaşmıştır. Burada en önemli etkenler, 2016 yılı birinci çeyreğinde alınan bağış yardım ve kredi kaleminde herhangi bir gelir olmaması ve 2015 yılı birinci çeyreği ile karşılaştırıldığı zaman gelir toplamları artış hızının gider toplamları artış hızından daha fazla olmasıdır.

Tablo 4.4: Bütçe Uygulama Sonuçları (Milyon TL)

	2015 Yılı Gerçekleşme	2016 Yılı Bütçe Tahmini	2015 – 2016 Değişim	2016 Yılı İlk Üç Aylık Gerçekleşme	2016 Yılı İlk Üç Aylık Gerçekleşme Oranı	
Gelirler	Vergi Gelirleri	2.136,6	4,9%	551,2	24,6%	
	Vergi Dışı Gelirler	774,3	3,3%	287,9	36,0%	
	Alınan Bağış Yardım Krediler	821,8	1.100,0	33,8%	-	0,0%
	Diğer Gelirler	5,0	1,3	-74,0%	0,1	7,7%
	Genel Toplam	3.737,7	4.142,0	10,8%	839,2	20,3%
Giderler	Cari Transferler	1.766,1	5,4%	376,7	20,2%	
	Personel Gideri	1.431,2	2,3%	320,6	21,9%	
	Sermaye Giderleri ve Transferleri	266,4	76,2	-71,4%	10,6	13,9%
	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	282,4	288,0	1,9%	37,1	12,9%
	Diğer Giderler	95,8	824,8	760,9%	20,8	2,5%
	Genel Toplam	3.841,9	4.515,3	17,53	765,8	17,0%

Kaynak: Maliye Bakanlığı

4.5 FİNANSMAN DENGESİ

Bütçe gelirlerinden T.C. kredileri ve iç borçlanma kalemlerinin çıkarılması suretiyle elde edilen toplam gelir rakamı ile bütçe giderleri arasındaki farka eşit olan finansman dengesi, 2016 yılı birinci çeyreğinde 73,4 milyon TL olmuştur. Bu çeyrekte bütçe fazlası verildiği için finansman olarak herhangi bir dış kaynak kullanılmasına gerek kalmamıştır.

Yerel gelirler kalemi 2016 yılının birinci çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 36,8 yükselmiş ve 839,2 milyon TL'ye ulaşmıştır.

Tablo 4.5: Finansman Dengesi (Milyon TL)

	2015 Q1	2016 Q1
Yerel Gelirler +Dış Yardımlar	680,6	839,2
1. Yerel Gelirler	613,2	839,2
Vergi Gelirleri	433,0	551,2
Vergi Dışı Gelirler	180,1	287,9
Diğer Gelirler	0,1	0,1
2. Dış Yardımlar	67,4	-
T.C. Yardımları	67,4	-
Bütçe Giderleri	789,2	765,8
Personel Giderleri	298,30	320,6
Cari Transferler	414,50	376,7
Sermaye Giderleri	12,11	10,6
Diğer Giderler	64,30	57,9
Finansman Dengesi	- 108,6	73,4
Finansman	100,0	0,0
T.C. Kredileri	100,0	0,0
İç Borçlanma	0,0	0,0

Kaynak: Maliye Bakanlığı

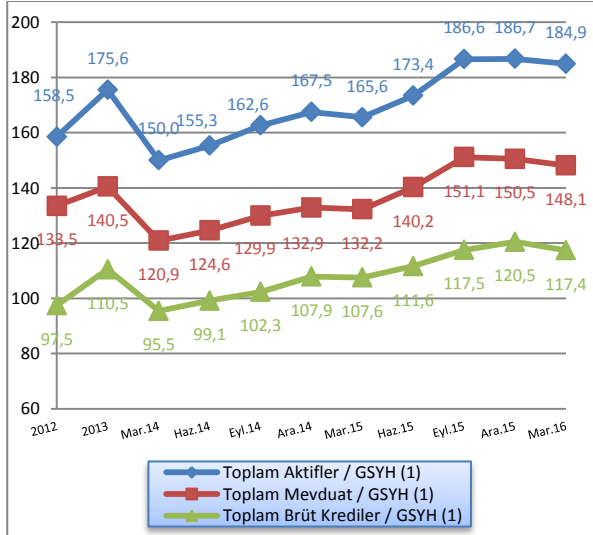
5 PARASAL VE FİNANSAL GELİŞMELER

5.1 BANKACILIK SEKTÖRÜ GENEL GÖRÜNÜMÜ

5.1.1 FİNANSAL DERİNLEŞME

2016 yılı birinci çeyrek finansal derinleşme rakamlarını incelediğimizde; toplam brüt krediler/GSYH oranı yüzde 120,5'den yüzde 117,4'e, toplam aktiflerin GSYH'ye oranı yüzde 186,7'den yüzde 184,9'a ve toplam mevduat/GSYH oranı yüzde 150,5'den yüzde 148,1'e gerilemiştir. Bu gerileme, 2016 yılı GSYH tahmin rakamındaki artıştan kaynaklanmaktadır. Grafik 5.1'de, 2016 GSYH tahmin rakamı çeyreklik bazda prorata olarak dikkate alınmıştır.

Grafik 5.1: Finansal Derinleşme (%)

Not: (1) 2012-2014 GSYH gerçekleşme, 2015 ve 2016 GSYH tahmin rakamları kullanılmıştır.

Kaynak: KKTCMB, DPÖ

5.1.2 KKTC BANKACILIK SEKTÖRÜ PERFORMANS RASYOLARI

Sektörde, likit aktiflerin toplam aktifler içindeki payı 2016 yılı birinci çeyreğinde yüzde 22,12'ye gerilemiştir. Bu oran bir önceki yılın aynı döneminde yüzde 22,02 seviyesinde gerçekleşmiştir.

2015 yılsonu itibarıyla yüzde 17,06 olan sermaye yeterlilik standart rasyosu (SYSR) 2016 yılının ilk çeyreğinde 0,33 puan artarak yüzde 17,39'a yükselmiştir.

TGA'nın brüt krediler içindeki payı, Mart 2016 sonunda bir önceki döneme göre 0,04 puan artarak yüzde 6,92'ye yükselmiştir.

Mevduatın krediye dönüşüm oranını gösteren brüt krediler/mevduat, 2016 yılının ilk çeyreğinde bir önceki döneme göre 0,79 puan azalmış ve yüzde 79,26 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Mart 2015'de yüzde 64,95 seviyesinde olan brüt kredilerin aktif toplamı içerisindeki payı, 2016 yılının ilk çeyreğinde yüzde 63,49 seviyesine gerilemiştir. Bir önceki çeyrek döneme göre ise 1,03 puan azalmıştır.

Brüt kredilerdeki büyüme hızında, 2016 yılı birinci çeyrekte bir önceki döneme göre yüzde 0,47 oranında azalış gerçekleşmiştir. Bir önceki yılın aynı döneminde ise yüzde 4,31 oranında artış yaşanmıştır.

Bir önceki çeyrek dönemle mukayese edildiğinde, Aralık 2015 sonunda binde 4,1 oranında azalan mevduat, 2016 yılının ilk çeyreğinde binde 5,3 oranında artış göstermiştir.

2015 Aralık sonu itibarıyla 9,7 olan finansal kaldıraç oranı, 2016 yılı birinci çeyrekte 9,14 düzeyinde gerçekleşmiştir.

Tablo 5.1: Performans Rasyoları

Açıklama	2015				2016
	Mar.	Haz.	Eyl.	Ara.	Mar.
Likit Aktifler / Top. Aktifler	22,02	20,93	22,43	22,84	22,12
SYSR	17,75	17,36	17,33	17,06	17,39
TGA / Brüt Krediler	6,48	6,52	6,58	6,88	6,92
Brüt Krediler / Top. Mevduat	81,33	79,61	77,75	80,05	79,26
Brüt Krediler / Top. Aktifler	64,95	64,38	62,96	64,52	63,49
Brüt Kredilerdeki Büyüme Hızı	4,31	3,80	5,24	2,54	-0,47
Mevduattaki Büyüme Hızı	4,11	6,05	7,75	-0,41	0,53
Finansal Kaldıraç ¹	8,81	9,49	9,88	9,70	9,14

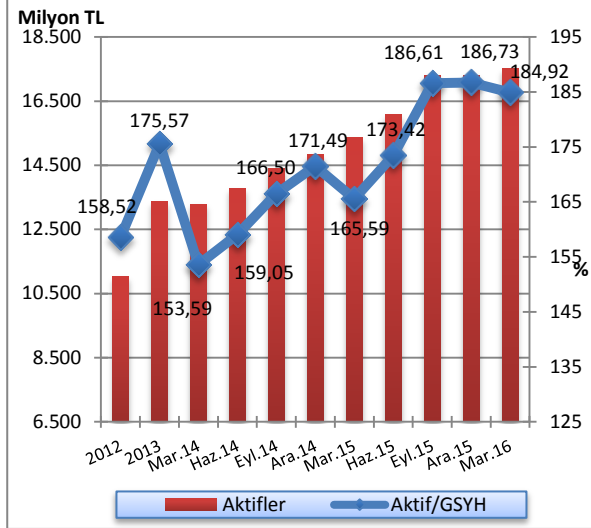
Not: (1) Yabancı Kaynaklar / Toplam Özkaynaklar

Kaynak: KKTCMB

5.1.3 BANKACILIK SEKTÖRÜNÜN GELİŞİMİ

Aralık 2012 – Mart 2016 döneminde bankacılık sektörü bilanço büyüklüklerinin GSYH'ye oranı Grafik 5.2'de görülmektedir. 2016 Mart sonunda bankacılık sektörü bilanço büyüklüğünün GSYH'ye oranı yüzde 184,9'a gerilemiştir. Grafik 5.2'de, 2016 GSYH tahmin rakamı çeyreklik bazda prorata olarak dikkate alınmıştır.

Grafik 5.2: Bankacılık Sektörünün Gelişimi

Not: 2012 - 2014 GSYH gerçekleşme, 2015 ve 2016 GSYH tahmin rakamları kullanılmıştır.

Kaynak: KKTCCMB, DPÖ

5.1.4 BANKACILIK SEKTÖRÜNDE YOĞUNLAŞMA

Bankacılık sektöründe yoğunlaşma incelendiği zaman, 2016 yılı ilk çeyrekte aktif büyüklüğü açısından en büyük beş bankanın sektör içindeki payı yüzde 55,52, ilk on bankanın toplam aktifler içindeki payı ise yüzde 78,17 olarak gerçekleşmiştir.

Aynı dönemde brüt krediler büyüklüğü açısından ilk beş bankanın sektör içindeki payı yüzde 58,15, ilk on bankanın payı ise, yüzde 79,89 düzeyindedir.

Mevduat büyüklüğü açısından en büyük beş bankanın toplam mevduatlar içindeki payı yüzde 57,56, ilk on bankanın payı ise yüzde 79,85 seviyesindedir.

Söz konusu dönemde özkaynaklar büyüklüğü açısından ilk beş bankanın toplam özkaynaklar içindeki payı yüzde 51,45, ilk on bankanın payı ise yüzde 76,69 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 5.2: Bankacılık Sektöründe Yoğunlaşma

İlk Beş Banka	2015			2016	
	Mart	Haziran	Eylül	Aralık	Mart
Toplam Aktifler	54,06	54,78	54,70	55,51	55,52
Toplam Brüt Krediler	58,05	58,55	57,71	58,60	58,15
Toplam Mevduat	55,78	56,42	56,81	57,48	57,56
Toplam Bankalara Borçlar	75,72	72,86	67,47	61,64	58,30
Toplam Özkaynaklar	52,91	51,29	51,33	51,07	51,45
İlk On Banka					
Toplam Aktifler	78,35	78,55	77,86	78,23	78,17
Toplam Brüt Krediler	79,47	79,93	79,12	79,70	79,89
Toplam Mevduat	78,76	79,42	79,22	79,79	79,85
Toplam Bankalara Borçlar	95,70	95,39	96,54	94,21	93,87
Toplam Özkaynaklar	78,27	77,07	76,96	76,24	76,69

Kaynak: KKTCCMB

5.1.5 BANKA, ŞUBE VE PERSONEL SAYISI

Bankacılık sektöründe faaliyet gösteren banka sayısı 2016 Mart ayı sonunda 22'dir. Sektördeki 22 bankanın

2'si kamu bankası, 13'ü özel sermayeli banka ve 7'si şube bankasıdır.

Tablo 5.3: Banka Sayısındaki Gelişmeler

	2012	2013	2014	Mar.15	Haz.15	Eyl.15	Ara.15	Mar.16
Kamu Bankaları	2	2	2	2	2	2	2	2
Özel Sermayeli Bankalar	13	13	13	13	13	13	13	13
Şube Bankaları	7	7	7	7	7	7	7	7
Toplam	22	22	22	22	22	22	22	22

Kaynak: KKTCCMB

Sektörde hizmet sunum birimi olan banka şubesi sayısı, 2016 yılının ilk çeyreğinde 227'dir. Şube sayılarının banka gruplarına göre dağılımına bakıldığında, toplam

şube sayısının yüzde 63,88'inin özel sermayeli bankalara, yüzde 20,26'sının şube bankalarına, yüzde 15,86'sının kamu bankalarına ait olduğu görülmektedir.

Tablo 5.4: Şube ve Personel Sayılarının Gelişimi

Şube Sayısının Gelişimi											
	2012	2013	Mar.14	Haz.14	Eyl.14	Ara.14	Mar.15	Haz.15	Eyl.15	Ara.15	Mar.16
Kamu Bankaları	34	38	38	37	36	36	36	36	36	36	36
Özel Sermayeli Bankalar	129	139	140	141	142	139	141	141	139	145	145
Şube Bankaları	45	47	48	48	47	45	45	45	46	46	46
Toplam	208	224	226	226	225	220	222	222	221	227	227
Personel Sayısının Gelişimi											
Kamu Bankaları	537	561	528	527	527	524	526	524	516	518	516
Özel Sermayeli Bankalar	1.669	1.780	1.752	1.746	1.751	1.781	1.816	1.809	1.788	1.827	1.814
Şube Bankaları	503	541	560	556	555	540	541	552	550	555	551
Toplam	2.709	2.882	2.840	2.829	2.833	2.845	2.883	2.885	2.854	2.900	2.881

Kaynak: KKTCCMB

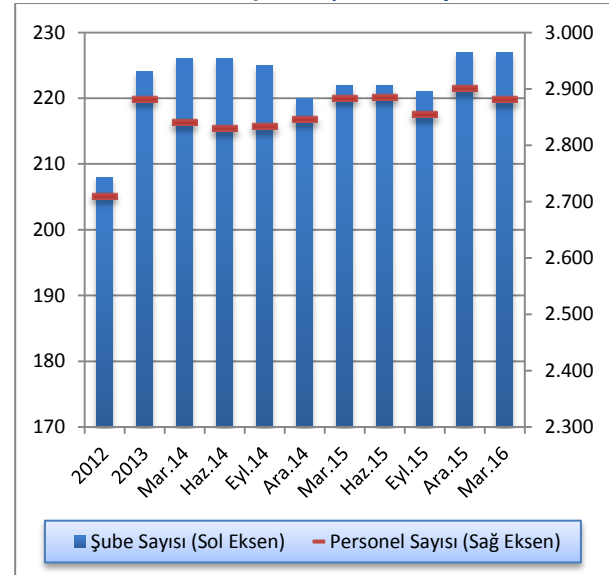
Sektörde istihdam edilen personel sayısı, Tablo 5.4 ve Grafik 5.3'den de görüldüğü üzere, Aralık 2015 – Mart 2016 döneminde 19 kişi azalarak 2.900'den 2.881'e gerilemiştir. Söz konusu personelin 1.814'ü özel sermayeli bankalarda, 516'sı kamu bankalarında ve 551'i şube bankalarında çalışmaktadır. Bu dönemde, şube bankalarındaki personel sayısı 555'den 551'e, özel sermayeli bankalardaki personel sayısı 1.827'den 1.814'e, kamu bankalarındaki personel sayısı ise, 518'den 516'ya inmiştir.

Mart 2015 – Mart 2016 döneminde sektörde çalışan personel sayısı, 2 kişi azalarak 2.883'den 2.881'e gerilemiştir. Söz konusu personel sayısındaki değişim banka grupları bazında incelendiğinde; kamu bankalarında ve özel sermayeli bankalarda çalışan personel sayısının sırasıyla 10 ve 2 kişi olarak azaldığı, şube bankalarında çalışan personel sayısının ise 10 kişi arttığı görülmektedir (Tablo 5.4).

Mart 2015'de sektörün toplam personel sayısının yüzde 18,24'üne sahip olan kamu bankalarının payı Mart 2016 sonunda yüzde 17,91'e, özel sermayeli bankaların payı yüzde 62,99'dan yüzde 62,96

seviyesine gerilemiş, şube bankalarının payı ise 18,76'dan yüzde 19,12'ye ulaşmıştır.

Grafik 5.3: Personel ve Şube Sayısının Gelişimi

Kaynak: KKTCCMB

5.2 BANKACILIK SEKTÖRÜ KONSOLİDE BİLANÇOSU

2015 yılı Aralık ayı sonunda 17.309,6 milyon TL seviyesinde olan bankacılık sektörünün aktif toplamı, 2016 yılının ilk çeyreğinde yüzde 1,14 oranında artarak 17.507,6 milyon TL'ye yükselmiştir. İlgili dönemde, brüt kredilerde binde 4,7 ve likit aktiflerde yüzde 2,06 oranlarında azalış, diğer aktiflerde yüzde 12,14 ve menkul değerler cüzdanında yüzde 18,57 oranlarında artış görülmüştür. Mart 2015 – Mart 2016 döneminde sektörün toplam aktifleri yüzde 14,06, likit aktifleri

yüzde 14,55, brüt kredileri yüzde 11,49, menkul değerler cüzdanı yüzde 59,18 oranlarında artış göstermiştir. Aynı dönemde mevduat yüzde 14,41, özkaynaklar ise yüzde 10,36 oranlarında artmıştır.

Sektörün en önemli fon kaynağı olan mevduat, Aralık 2015 – Mart 2016 döneminde binde 5,3, özkaynaklar ise yüzde 6,69 oranlarında artmıştır.

Tablo 5.5: Bankacılık Sektörü Konsolide Bilançosu (Milyon TL)

	2015				2016	Yüzde Değişim	
	Mart	Haziran	Eylül	Aralık	Mart	12/2015 - 03/2016	03/2015 - 03/2016
Likit Aktifler	3.380,1	3.364,5	3.879,7	3.953,2	3.871,9	-2,06	14,55
MDC	768,2	1.039,2	1.033,9	1.031,3	1.222,8	18,57	59,18
Toplam Brüt Krediler	9.969,9	10.349,0	10.891,5	11.168,1	11.115,4	-0,47	11,49
Diğer Aktifler	1.231,6	1.323,2	1.492,8	1.157,0	1.297,5	12,14	5,35
Aktif-Pasif Toplamı	15.349,8	16.075,9	17.297,9	17.309,6	17.507,6	1,14	14,06
Mevduat	12.258,1	13.000,0	14.007,8	13.950,6	14.024,2	0,53	14,41
Bankalara Borçlar	750,8	805,0	867,4	961,3	1.024,2	6,54	36,41
Diğer Pasifler	776,8	738,7	832,1	779,7	733,0	-5,99	-5,64
Özkaynaklar	1.564,1	1.532,2	1.590,6	1.618,0	1.726,2	6,69	10,36

Kaynak: KKTÇMB

5.2.1 AKTİF / PASİF YAPISINDAKİ GELİŞMELER

2016 yılının birinci çeyreğinde, sektörün aktif toplamı içerisindeki en büyük pay, yüzde 63,49 oran ile brüt kredilere aittir. Brüt kredileri sırasıyla yüzde 22,12 payla likit aktifler, yüzde 7,41 ile diğer aktifler ve yüzde 6,98'lik payla menkul değerler cüzdanı takip etmektedir.

Bankacılık sektörü Mart 2015 - Mart 2016 dönemi aktif/pasif yapısı yüzde dağılımı yönünden değerlendirildiğinde; MDC ve likit aktiflerde artış, diğer aktiflerde ve brüt kredilerde ise azalış olduğu görülmektedir.

Mart 2016 itibarıyla, toplam pasifin yüzde 80,1'ini mevduat, yüzde 9,86'sını özkaynaklar, yüzde 5,85'ini bankalara borçlar ve yüzde 4,19'unu diğer pasifler oluşturmaktadır.

Mart 2015 - Mart 2016 döneminde bankacılık sektörü aktif/pasif yapısı yüzde dağılımı yönünden değerlendirildiğinde, mevduat ve bankalara borçlar kalemlerinde artış, özkaynaklar ve diğer pasifler kalemlerinde ise daralış olduğu görülmektedir.

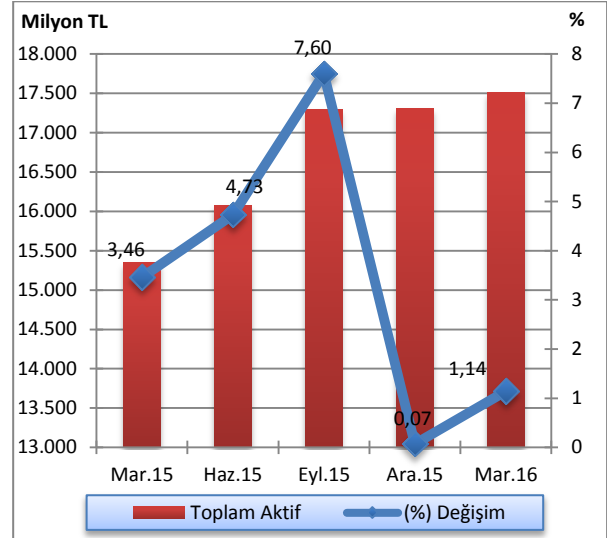
Tablo 5.6: Bankacılık Sektörü Aktif / Pasif Yapısal Yüzde Dağılımı

Aktif	2015				2016
	Mart	Haziran	Eylül	Aralık	Mart
Likit Aktifler	22,02	20,93	22,43	22,84	22,12
MDC	5,00	6,46	5,98	5,96	6,98
Toplam Brüt Krediler	64,95	64,38	62,96	64,52	63,49
Diğer Aktifler	8,03	8,23	8,63	6,68	7,41
Toplam	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Pasif					
Toplam Mevduat	79,86	80,87	80,98	80,59	80,10
Bankalara Borçlar	4,89	5,01	5,01	5,55	5,85
Diğer Pasifler	5,06	4,59	4,81	4,51	4,19
Özkaynaklar	10,19	9,53	9,20	9,35	9,86
Toplam	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Kaynak: KKTÇMB

Bankacılık sektörü toplam aktifinin çeyrek dönemlik yüzde değişimlerinin verildiği Grafik 5.4'e bakıldığında; toplam aktiflerin 2015 yılının tüm çeyrek dönemlerinde artış kaydettiği görülmektedir. Birinci ve ikinci çeyreklerinde sırasıyla yüzde 3,46 ve yüzde 4,73 oranlarında, üçüncü ve dördüncü çeyreklerinde ise sırasıyla yüzde 7,6 ve yüzde 0,7 oranlarında artmıştır. 2016 Mart ayı sonunda toplam aktiflerde yüzde 1,14 oranında artış gerçekleşmiştir.

Grafik 5.4: Bankacılık Sektörü Aktif Toplamları ve Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişim

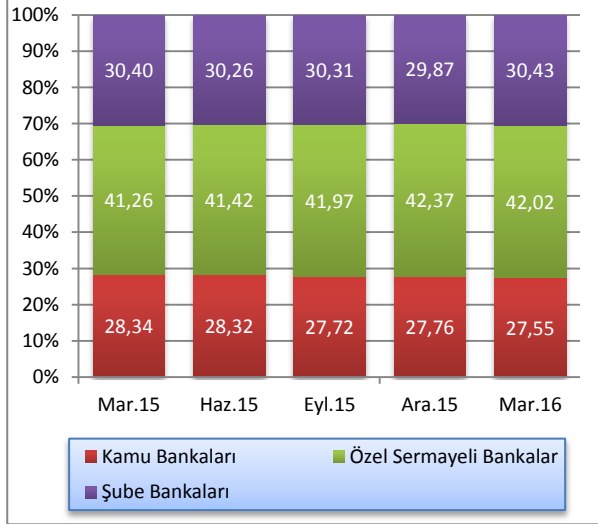

Kaynak: KKTÇMB

Sektörün toplam aktiflerinin banka gruplarına göre dağılımının gösterildiği Grafik 5.5'e göre; 2016 yılının ilk çeyreğinde bir önceki çeyreğe kıyasla, şube bankaları grubu yüzde 29,87'den yüzde 30,43'e yükselmiş, kamu bankaları grubu yüzde 27,76'dan yüzde 27,55'e ve özel sermayeli bankalar grubu ise yüzde 42,37'den yüzde 42,02 düzeyine gerilemiştir. Mart 2015 - Mart 2016 döneminde ise, kamu bankaları grubunda küçülme, özel sermayeli bankalar ve şube bankaları gruplarında ise büyüme görülmüştür.

Sektörün toplam aktif gelişiminin miktar bazında banka gruplarına göre gösterildiği Tablo 5.7'ye göre; 2016 yılının birinci çeyreğinde, bir önceki çeyrek döneme göre, kamu bankaları aktif toplamında binde 3,8, özel sermayeli bankalarda binde 3,2 ve şube bankalarında ise yüzde 3,02 oranlarında artış olmuştur. Bir önceki yılın aynı dönemine göre ise, aktif toplamı kamu bankalarında yüzde 10,09, özel sermayeli bankalarda yüzde 16,16, şube bankalarında yüzde 14,19 oranlarında artmıştır.

Grafik 5.5: Banka Gruplarının Sektör Aktifindeki Payları (%)

Kaynak: KKTCMB

Tablo 5.7: Banka Grupları Bazında Toplam Aktiflerin Gelişimi

						Yüzde Değişim	
	Mart	Haziran	Eylül	Aralık	Mart	12/2015-03/2016	03/2015-03/2016
Kamu Bankaları	4.380,9	4.552,9	4.794,7	4.804,9	4.823,1	0,38	10,09
Özel Sermayeli Bankalar	6.333,4	6.658,6	7.260,4	7.333,6	7.357,0	0,32	16,16
Şube Bankaları	4.665,5	4.864,4	5.242,8	5.171,1	5.327,5	3,02	14,19
Toplam	15.349,8	16.075,9	17.297,9	17.309,6	17.507,6	1,14	14,06

Kaynak: KKTCMB

5.2.2 LİKİT VARLIKLAR

Bankacılık sektörü likit aktiflerini oluşturan nakit değerler, bankalardan alacaklar, Merkez Bankası'ndan alacaklar ve BPP işlemlerinden alacaklar kalemlerinin toplamı, 2016 yılının birinci çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre yüzde 2,06 azalarak 3.953 milyon TL'den 3.872 milyon TL'ye yükselmiştir.

Bu dönemde nakit değerler kaleminde 1,1 milyon TL, Merkez Bankası'ndan alacaklar kaleminde 175,1 milyon TL ve BPP işlemlerinden alacaklar kaleminde

42,6 milyon TL azalış, bankalardan alacaklar kaleminde ise 137,5 milyon TL artış gerçekleşmiştir.

2015 Mart sonunda 3.380 milyon TL olan likit aktifler, 2016 yılı Mart ayı sonunda 3.872 milyon TL seviyesine yükselmiştir. Anılan dönemde, nakit değerler 15,6 milyon TL, BPP işlemlerinden alacaklar kalemi 285,1 milyon TL, bankalardan alacaklar kalemi 220,4 milyon TL artmış ve Merkez Bankası'ndan alacaklar kalemi ise 29,3 milyon TL azalmıştır.

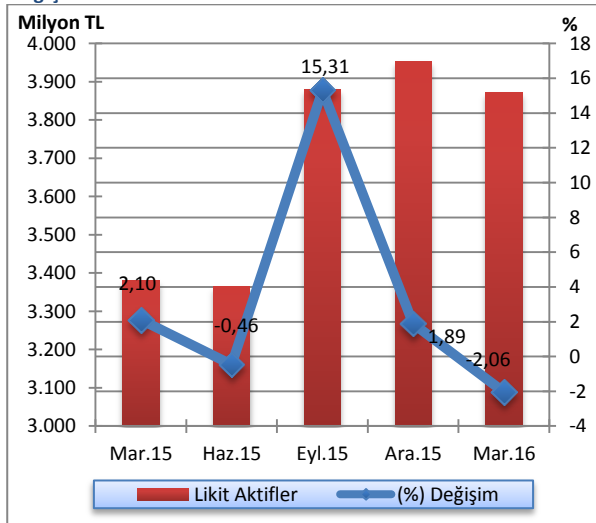
Tablo 5.8: Likit Aktiflerin Gelişimi (Milyon TL)

	2015				2016	Yüzde Değişim 12/2015 - 03/2016
	Mart	Haziran	Eylül	Aralık	Mart	
Nakit Değerler	137,1	147,7	165,3	153,8	152,7	-0,72
Merkez Bankası'ndan Alacaklar	1.368,3	1.415,3	1.487,5	1.514,1	1.339,0	-11,56
BPP İşlemlerinden Alacaklar	319,3	385,1	648,7	647,0	604,4	-6,58
Bankalardan Alacaklar	1.555,4	1.416,4	1.578,2	1.638,3	1.775,8	8,39
Toplam	3.380,1	3.364,5	3.879,7	3.953,2	3.871,9	-2,06

Kaynak: KKTCCMB

Likit aktiflerin çeyrek dönemler itibarıyla bir önceki çeyreğe göre yüzde değişiminin verildiği Grafik 5.6'dan da görüleceği üzere; likit aktifler 2015 yılının ilk çeyreğinde yüzde 2,1 oranında artmış, ikinci çeyreğinde binde 4,6 oranında azalmış, üçüncü ve dördüncü çeyrekte ise sırasıyla yüzde 15,31 yüzde 1,89 oranlarında artış göstermiştir. 2016 yılı ilk çeyreğinde ise yüzde 2,06 oranında azalmıştır.

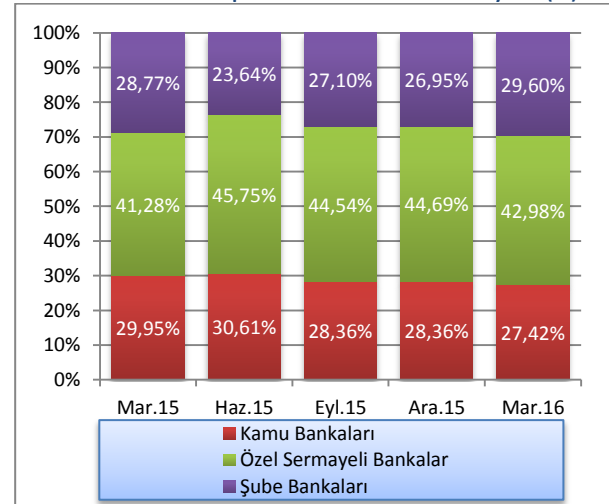
Grafik 5.6: Likit Aktiflerin Çeyrek Dönemlere Göre Yüzde Değişimi

Kaynak: KKTCCMB

Sektörün likit aktiflerinin banka gruplarına göre dağılımı Grafik 5.7'de gösterilmiştir. 2016 yılının birinci çeyreğinde bir önceki çeyreğe kıyasla, şube bankaları likit aktiflerinde artış, özel sermayeli bankalarda ve kamu bankalarında ise azalış gerçekleşmiştir. Mart 2015 - Mart 2016 döneminde, şube bankaları ve özel sermayeli bankalar gruplarında artma, kamu bankaları grubunda ise azalma söz konusudur.

Grafik 5.7: Banka Gruplarına Göre Likit Aktif Payları (%)

Kaynak: KKTCCMB

5.2.3 KREDİLER

Kredilerin türlerine göre dağılımı Tablo 5.9'da sunulmaktadır. 2016 yılı Mart ayı itibarıyla 5.731 milyon TL olan işletme kredileri, geçmiş dönemlerde olduğu gibi birinci sırada yer almaktadır. Bunu 3.085 milyon TL ile tüketici kredileri izlemektedir.

Mart 2015 - Mart 2016 döneminde işletme kredileri 4.990 milyon TL'den 5.731 milyon TL'ye, tüketici kredileri ise, 2.936 milyon TL'den 3.085 milyon TL'ye yükselmiştir.

Tablo 5.9: Kredilerin (Net) Türlerine Göre Dağılımı (Milyon TL)

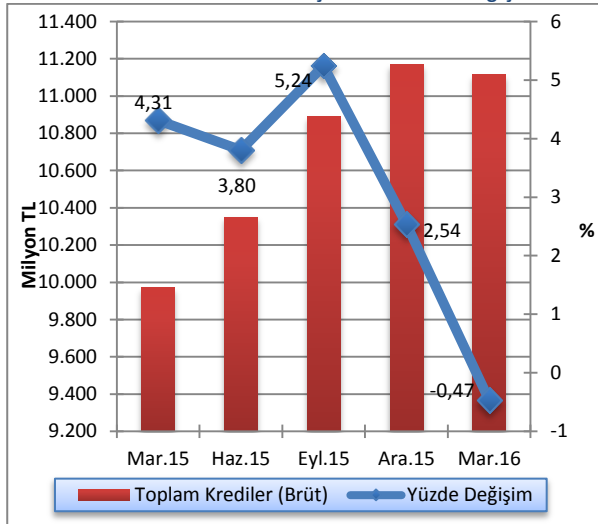
	2015				2016
	Mart	Haziran	Eylül	Aralık	Mart
İşletme Kredileri	4.990,3	5.195,8	5.532,4	5.740,9	5.731,3
Tüketici Kredileri	2.936,3	3.033,7	3.152,2	3.073,4	3.085,4
Kredi Kartları	251,4	257,8	259,8	265,1	250,9
İskonto ve İştirak Senetleri	98,5	117,1	133,1	138,5	146,2
Diğer Yatırım Kredileri	83,1	92,1	86,1	96,4	90,8
İthalat Kredileri	3,1	3,4	3,8	3,5	3,7
Fon Kaynaklı Krediler	14,8	14,5	15,8	14,8	14,2
İhtisas Kredileri	30,4	15,0	10,4	15,9	17,9
İhracat Kredileri	7,4	10,1	11,7	11,0	7,0
KKTCMB Kaynaklı Krediler	4,4	4,6	5,2	0,0	0,0
KKTCMB Aracılığıyla Kullanılan Krediler	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Müşteri Adına Menkul Değer Alım Kredileri	0,1	0,1	0,5	0,0	0,5
İhracat Garantili Yatırım Kredileri	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Diğer Krediler	904,3	929,8	963,6	1.039,7	998,9
Toplam Krediler	9.324,1	9.674,0	10.174,6	10.399,4	10.346,4

Not: TGA dâhil değildir.

Kaynak: KKTCMB

Sektörün brüt kredileri, Grafik 5.8'den de görüleceği üzere, 2015 yılı Mart ve Haziran ayı itibarıyla yüzde 4,31 ve 3,80 oranlarında, Eylül ve Aralık ayı itibarıyla ise yüzde 5,24 ve 2,54 oranlarında artış göstermiştir. 2016 yılı Mart ayı itibarıyla ise binde 4,7 oranında azalış gerçekleşmiştir.

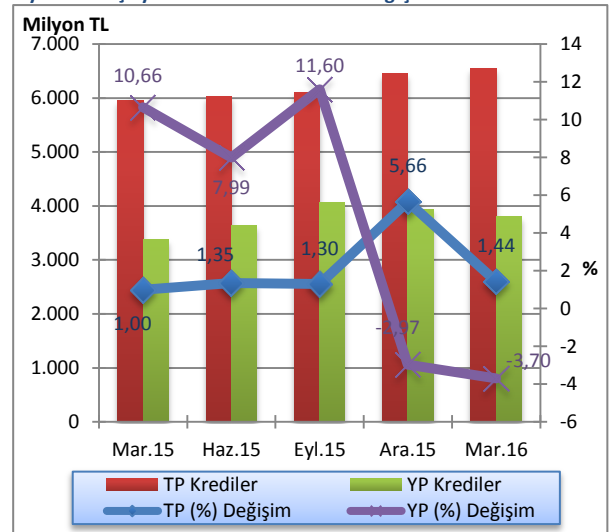
Grafik 5.8: Brüt Kredilerin Gelişimi ve Yüzde Değişim

Kaynak: KKTCMB

Sektör kredilerinin Türk Parası (TP) - Yabancı Para (YP) ayrımı ve bu ayrımın çeyrek dönemlik değişimi Grafik 5.9'da gösterilmektedir. 2016 yılının birinci çeyreğinde kredilerin 6.547 milyon TL'si TP cinsinden, 3.799 milyon TL'si YP cinsindedir. Söz konusu dönemde, bir önceki çeyrek döneme göre TP cinsinden kredilerde yüzde 1,44 oranında artış, YP cinsinden kredilerde ise yüzde 3,70 oranında azalış gerçekleşmiştir.

Grafik 5.9: Bankacılık Sektörü Krediler (Net) TP ve YP Ayrımı ve Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişim

Kaynak: KKTCMB

Sektörün brüt kredilerinin banka grupları bazında Türk Parası (TP) ve Yabancı Para (YP) ayrımı ve bu ayrımı bir önceki çeyrek döneme göre değişimi Tablo 5.10'da gösterilmektedir. 2016 yılının birinci çeyreğinde kamu bankaları brüt kredilerinde, bir önceki çeyrek döneme göre TP cinsinde binde 8,1 oranında artış, YP cinsinde

ise yüzde 7,3 oranında azalış olmuştur. Özel sermayeli bankaların brüt kredileri TP cinsinde yüzde 2,17 artış, YP cinsinde ise binde 9,3 oranında azalış göstermiştir. Şube bankalarının brüt kredileri söz konusu dönemde TP cinsinde yüzde 1,36 artmış, YP cinsinde ise yüzde 6,65 oranında gerilemiştir.

Tablo 5.10: Banka Grupları İtibarıyla Brüt Kredilerin Gelişimi (Milyon TL)

	Aralık 2015			Mart 2016			Yüzde Değişim 12/2015 - 03/2016		
	TP	YP	Toplam	TP	YP	Toplam	TP	YP	Toplam
Kamu Bankalar	2.367,2	754,7	3.121,9	2.386,3	699,3	3.085,6	0,81	-7,34	-1,16
Özel Sermayeli Bankalar	2.489,9	2.183,1	4.673,0	2.544,0	2.162,9	4.706,9	2,17	-0,93	0,73
Şube Bankalar	2.172,7	1.200,5	3.373,2	2.202,2	1.120,7	3.322,9	1,36	-6,65	-1,49
Toplam Krediler	7.029,8	4.138,3	11.168,1	7.132,5	3.982,9	11.115,4	1,46	-3,76	-0,47

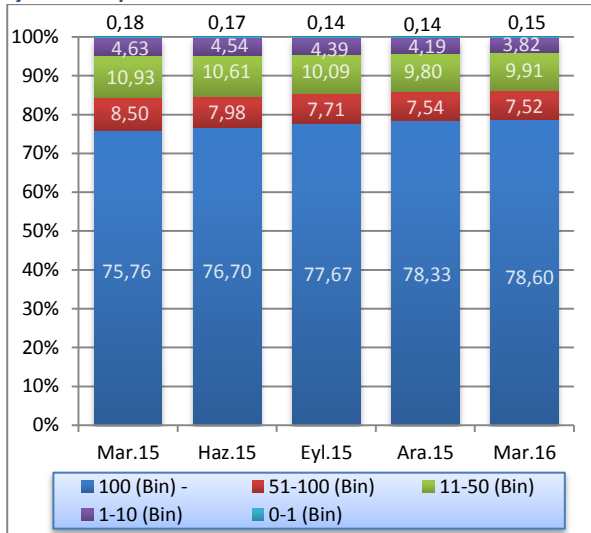
Kaynak: KKTÇMB

Sektörün kredi büyüklüklerinin toplam krediler içindeki paylarına ilişkin Grafik 5.10'a bakıldığında, 2016 birinci çeyreği sonunda 100 bin TL'den büyük kredilerin toplam krediler içindeki payı yüzde 78,6 olmuştur.

Söz konusu dönemde, kredi büyüklüklerinde ikinci sırayı yüzde 9,91'lik payla 11-50 bin TL dilimindeki krediler almaktadır. 51-100 bin TL ve 1-10 bin TL tutarlarındaki krediler ise, toplam kredilerin sırasıyla yüzde 7,52 ve 3,82'sini oluşturmaktadır. Sektördeki en düşük kredi kullanımı ise, binde 1,5 payla bin TL'ye kadar olan krediler diliminde gerçekleşmiştir.

Mart 2015 - Mart 2016 döneminde; kredi büyüklüklerinin toplam krediler içindeki yüzdelik payı itibarıyla 100 bin TL'den büyük kredilerde artış, 51-100 bin TL, 11-50 bin ve 1-10 bin TL dilimlerindeki kredilerde ise azalış olmuştur.

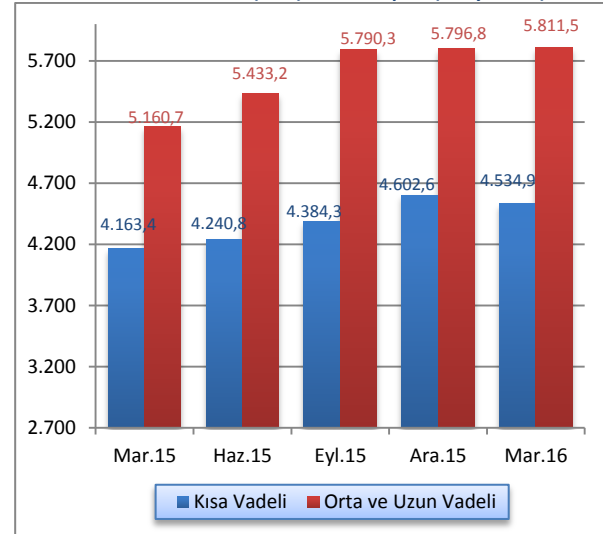
Grafik 5.10: Kredi Büyüklüklerinin Toplam Krediler İçindeki Payı

Kaynak: KKTÇMB

Grafik 5.11'den de görüleceği üzere; kısa vadeli krediler, 2016 yılının birinci çeyreğinde bir önceki döneme göre 4.603 milyon TL'den 4.535 milyon TL'ye gerilemiştir. Bu dönemde orta ve uzun vadeli krediler, 5.797 milyon TL'den 5.812 milyon TL seviyesine ulaşmıştır. Mart 2015 - Mart 2016 döneminde kısa vadeli krediler ile orta ve uzun vadeli kredilerde sırasıyla yüzde 8,94 ve 12,61 oranlarında genişleme olmuştur.

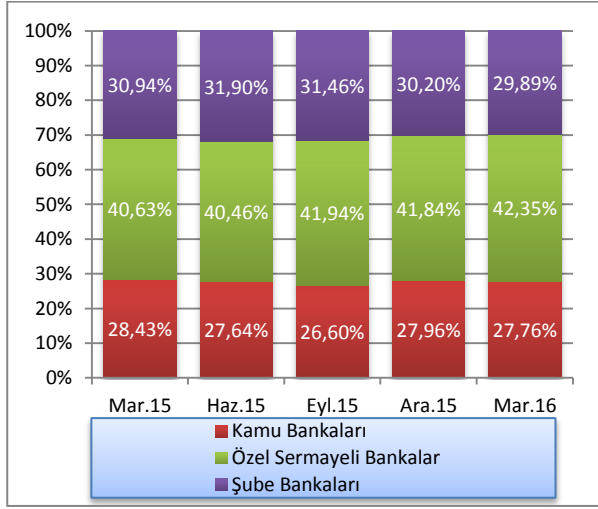
Grafik 5.11: Kredilerde (Net) Vade Yapısı (Milyon TL)

Kaynak: KKTÇMB

Sektörün brüt kredilerinin banka gruplarına göre dağılımının gösterildiği Grafik 5.12'ye göre; 2016 yılının birinci çeyreğinde bir önceki çeyreğe kıyasla özel sermayeli bankaların payı yüzde 41,84'den yüzde 42,35'e yükselmiştir. Kamu bankaları grubunun kullandığı kredilerin toplam krediler içindeki payı ise yüzde 27,96'dan yüzde 27,76'ya, şube bankalarının payı ise yüzde 30,2'den yüzde 29,89 düzeyine gerilemiştir. Mart 2015 - Mart 2016 döneminde kamu bankaları ile şube bankalarının kullandıkları kredilerin toplam krediler içindeki paylarında azalış, özel sermayeli bankaların payında ise artış gerçekleşmiştir.

Grafik 5.12: Banka Gruplarına Göre Brüt Krediler Payları (%)

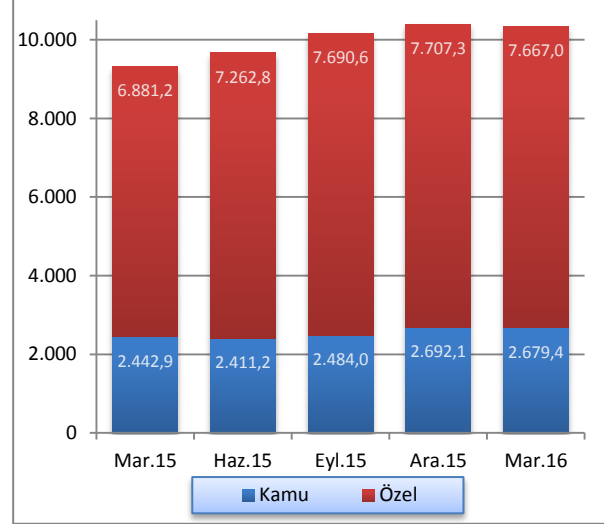

Kaynak: KKTÇMB

Kredilerin kamu ve özel sektör dağılımı Grafik 5.13'de gösterilmektedir. Mart 2016 itibarıyla bankacılık sektörü toplam kredilerinin yüzde 74,1'i özel sektöre, yüzde 25,9'u ise kamuya kullanılmıştır. Söz konusu dönemde kamu kesimi kredileri bir önceki çeyreğe göre 2.692 milyon TL'den 2.679 milyon TL'ye, özel kesim kredileri ise 7.707 milyon TL'den 7.667 milyon TL'ye gerilemiştir.

Mart 2015 - Mart 2016 döneminde kamu tarafından kullanılan kredilerin artış oranı yüzde 9,66, özel kesime kullanılan kredilerin artış oranı ise yüzde 11,42'dir.

Grafik 5.13: Kredilerde Kamu ve Özel Sektör Dağılımı (Milyon TL)

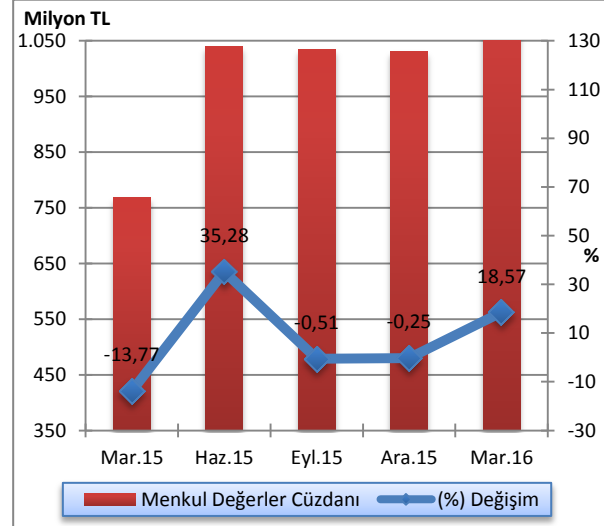

Kaynak: KKTÇMB

5.2.4 MENKUL DEĞERLER CÜZDANI

Bankacılık sektörü menkul değerler cüzdanı (MDC) çeyrek dönemlik yüzde değişimlerinin verildiği Grafik 5.14'e bakıldığında; MDC bir önceki çeyrek döneme göre 2015 yılı Mart ayı itibarıyla yüzde 13,77 oranında azalmış, Haziran ayı itibarıyla yüzde 35,28 oranında artmıştır. Eylül ve Aralık ayı sonunda ise binde 5,1 ve binde 2,5 oranlarında azalmıştır. MDC Mart 2016 itibarıyla ise yüzde 18,57 oranında artış göstermiştir.

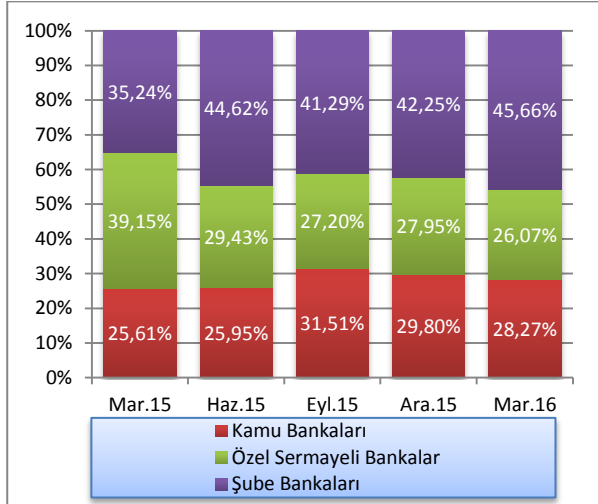
Grafik 5.14: Menkul Değerler Toplamları ve Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişim

Kaynak: KKTÇMB

MDC'nin banka gruplarına göre dağılımının gösterildiği Grafik 5.15'e göre; 2016 yılının birinci çeyreğinde bir önceki çeyreğe kıyasla kamu bankalarının toplam MDC'deki payı yüzde 29,8'den yüzde 28,27 düzeyine, özel sermayeli bankaların payı ise yüzde 27,95'den yüzde 26,07 seviyesine gerilemiş, şube bankalarının payı ise yüzde 42,25'den yüzde 45,66'ya yükselmiştir. Mart 2015 - Mart 2016 döneminde şube bankaları ve kamu bankaları gruplarında artış, özel sermayeli bankalar grubunda ise azalış gerçekleşmiştir.

Grafik 5.15: Banka Gruplarına Göre Menkul Değerler Payları (%)

Kaynak: KKTCMB

5.2.5 MEVDUAT

Mevduatın türlerine göre gelişiminin verildiği Tablo 5.11'den de görüleceği üzere; sektörün en önemli fon kaynağı olan mevduat, bir önceki çeyreğe göre binde 5,3 oranında artmıştır. Mevduat bir yıllık dönemde, yüzde 14,41 oranında artış göstermiş ve 2016 Mart sonunda 14.024 milyon TL olmuştur.

Aynı tabloda 2016 Mart sonu itibarıyla, geçmiş dönemlerde olduğu gibi, en büyük payın 10.581 milyon TL'lik meblağ ile tasarruf mevduatına ait olduğu gözlenmektedir. Bunu sırasıyla 2.381 milyon TL ile ticari mevduat, 826 milyon TL ile resmi mevduat izlemektedir. Mart 2015 - Mart 2016 döneminde; tasarruf mevduatında yüzde 12,97, ticari mevduatta yüzde 28,36 ve resmi mevduatta yüzde 10,72 oranlarında artış gerçekleşmiştir.

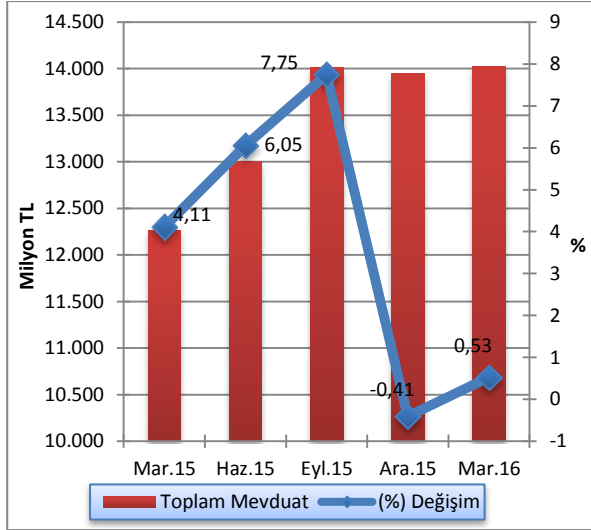
Tablo 5.11: Mevduatın Türlerine Göre Gelişimi (Milyon TL)

	2015				2016
	Mart	Haziran	Eylül	Aralık	Mart
Tasarruf	9.366,3	9.858,1	10.576,3	10.537,9	10.581,1
Ticari	1.854,6	2.063,5	2.408,1	2.350,4	2.380,8
Resmi	746,3	792,2	787,1	822,7	825,5
Diğer	290,9	286,2	236,3	239,6	236,8
Toplam Mevduat	12.258,1	13.000,0	14.007,8	13.950,6	14.024,2
Bankalara Borçlar	750,8	805,0	867,4	961,3	1.024,2
Bankalara Borçlar dâhil Toplam Mevduat	13.008,9	13.805,0	14.875,2	14.911,9	15.048,4

Kaynak: KKTCMB

Sektördeki toplam mevduatın gelişiminin gösterildiği Grafik 5.16'ya göre; toplam mevduat 2015 Mart sonu itibarıyla yüzde 4,11, Haziran sonu itibarıyla yüzde 6,05 ve Eylül sonu itibarıyla yüzde 7,75 oranlarında artmıştır. 2015 yılsonu itibarıyla ise sektör mevduatı binde 4,1 oranında azalmıştır. 2016 yılı ilk çeyreğinde ise binde 5,3 oranında artış göstermiştir.

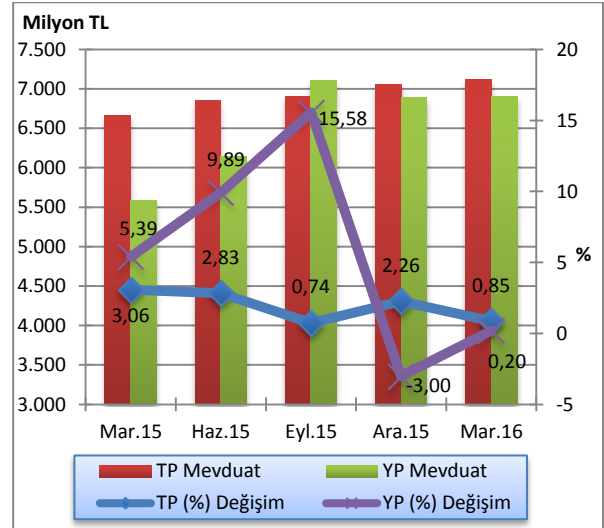
Grafik 5.16: Mevduatın Gelişimi ve Yüzde Değişimi

Kaynak: KKTCCMB

Sektör mevduatının TP - YP ayrımı ve bu ayrımın çeyrek dönemlik değişimi Grafik 5.17'de verilmektedir. 2016 yılının birinci çeyreğinde mevduatın 7.122 milyon TL'sinin TP cinsinden, 6.903 milyon TL'sinin ise YP cinsinden oluştuğu gözlemlenmektedir. Söz konusu dönemde, bir önceki çeyrek döneme göre TP cinsinden mevduatta binde 8,5, YP cinsinden mevduatta ise binde 2 oranlarında artış gerçekleşmiştir.

Grafik 5.17: Mevduatın TP-YP Ayrımı ile Çeyrek Dönemlik Yüzde Değişimi

Kaynak: KKTCCMB

Sektör mevduatının banka grupları bazında TP-YP ayrımı ve bu ayrımın bir önceki çeyrek döneme göre değişimi Tablo 5.12'de gösterilmektedir. Mart 2016 sonunda bir önceki çeyrek döneme göre kamu bankalarının TP mevduatı yüzde 1,76, YP mevduatı ise binde 4,2 artmıştır. Özel sermayeli bankaların TP mevduatında binde 2,6, YP mevduatında yüzde 1 oranlarında azalış gerçekleşmiştir. Aynı dönemde şube bankalarının TP mevduatında yüzde 1,15, YP mevduatında ise yüzde 2,25 oranlarında artış görülmüştür.

Tablo 5.12: Banka Grupları İtibarıyla Mevduatın Gelişimi (Milyon TL)

	Aralık 2015			Mart 2016			Yüzde Değişim 12/2015-03/2016		
	TP	YP	Toplam	TP	YP	Toplam	TP	YP	Toplam
Kamu Bankalar	2.541,1	1.468,2	4.009,3	2.585,7	1.474,3	4.060,0	1,76	0,42	1,26
Özel Sermayeli Bankalar	2.591,5	3.527,3	6.118,8	2.584,8	3.492,0	6.076,8	-0,26	-1,00	-0,69
Şube Bankalar	1.928,9	1.893,6	3.822,5	1.951,1	1.936,3	3.887,4	1,15	2,25	1,70
Toplam Krediler	7.061,5	6.889,1	13.950,6	7.121,6	6.902,6	14.024,2	0,85	0,20	0,53

Kaynak: KKTCCMB

Sektör mevduatındaki vade yoğunluğu, önceki dönemlerde olduğu gibi, yüzde 56,47'lik oranla bir ay vadeli mevduattadır. Bir ay vadeli mevduatı yüzde 17,75 oranla üç ay vadeli, yüzde 12,48 oranla vadesiz, yüzde 9,08'lik oranla bir yıl ve yüzde 4,22'lik oranla 6 ay vadeli mevduat izlemektedir.

Mevduatın vade dağılımı bir önceki çeyrek dönemle kıyaslandığında, 1 ay vadeli mevduatta 1,35 ve 6 ay vadeli mevduatta 0,17 puan artış, vadesiz, 3 ay ve 1 yıl

vadeli mevduatlarda sırasıyla 0,85, 0,29 ve 0,38 puan azalış görülmüştür.

Mart 2015 - Mart 2016 döneminde 1 ay vadeli mevduatta 0,91 ve 1 yıl vadeli mevduatta 0,98 puan azalış, vadesiz, 3 ay ve 6 ay vadeli mevduatlarda ise sırasıyla 0,4, 1,08 ve 0,41 puan artış olmuştur.

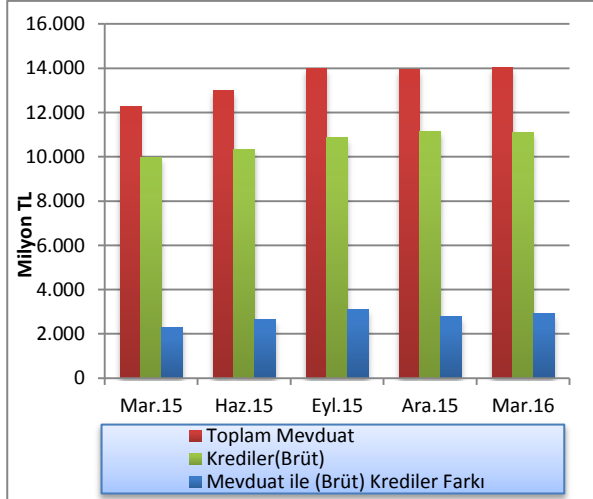
Tablo 5.13: Mevduatın Vade Dağılımı (%)

	2015				2016	Değişim (Puan)	
	Mart	Haziran	Eylül	Aralık	Mart	12/2015-03/2016	03/2015-03/2016
Vadesiz	12,08	12,71	13,31	13,33	12,48	-0,85	0,4
1 Ay Vadeli	57,38	56,33	55,49	55,12	56,47	1,35	-0,91
3 Ay Vadeli	16,67	16,94	17,09	18,04	17,75	-0,29	1,08
6 Ay Vadeli	3,81	4,05	4,27	4,05	4,22	0,17	0,41
1 Yıl Vadeli	10,06	9,97	9,84	9,46	9,08	-0,38	-0,98
Toplam	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00		

Kaynak: KKTCMB

Toplam mevduat ile brüt krediler arasında Aralık 2015 sonunda 2.782 milyon TL olan fark, 2016 Mart ayında 127 milyon TL artmış ve 2.909 milyon TL'ye yükselmiştir (Grafik 5.18).

Grafik 5.18: Mevduatlar, Brüt Krediler ve Fark

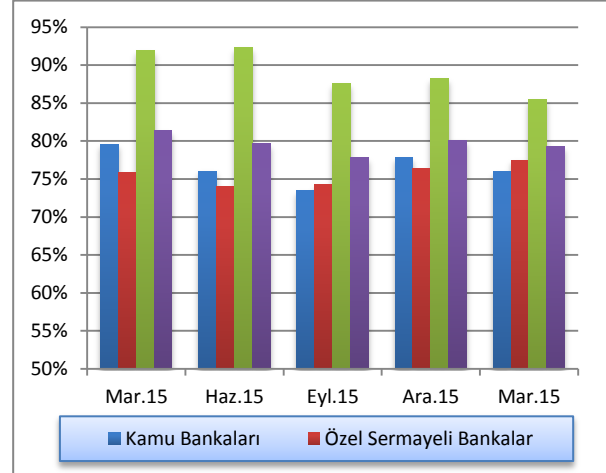
Kaynak: KKTCMB

Bankacılık sektörünün derinliği ile aracılık fonksiyonunun göstergelerinden biri olan kredilerin toplam mevduata oranı, Aralık 2015 sonunda yüzde 80,05 oranında gerçekleşmiş ve Mart 2016 sonunda yüzde 79,26 seviyesine inmiştir. Kredilerin toplam

mevduata oranı bir yıllık dönemde 2,07 puan azalmıştır.

Mevduatın kredilere dönüşüm oranı bankalar bazında incelendiği zaman, şube bankaları yüzde 85,48 ile birinci sırada yer almaktadır. Şube bankalarını yüzde 77,46 oranla özel sermayeli bankalar takip etmektedir. Kamu bankaları ise yüzde 76 dönüşüm oranına sahiptir (Grafik 5.19).

Grafik 5.19: Banka Grupları Bazında Mevduatın Kredilere (Brüt) Dönüşüm Oranı

Kaynak: KKTCMB

5.2.6 ÖZKAYNAKLAR

Sektörün istikrarı ve sağlıklı gelişmesi açısından büyük önem taşıyan özkaynaklar, bir önceki çeyreğe göre yüzde 6,69 oranında artarak 2016 yılının birinci çeyreği sonunda 1.726 milyon TL düzeyine yükselmiştir.

Özkaynaklar Mart 2015 - Mart 2016 döneminde ise yüzde 10,36 oranında artış göstermiştir. Bir yıllık dönemde sektörün ödenmiş sermayesi 10,6 milyon TL azalmış, yedek akçeler ise 118,5 milyon TL artmıştır.

Tablo 5.14: Özkaynakların Gelişimi (Milyon TL)

	2015				2016
	Mar.	Haz.	Eyl.	Ara.	Mar.
Ödenmiş Sermaye	802,4	772,0	779,0	791,4	791,8
Yedek Akçeler	307,6	353,8	355,0	367,3	426,1
Sabit Kıymet Yeniden Değerleme Fonu	1,6	1,3	1,4	0,2	0,2
Menkul Değerler Değer Artış Fonu	13,5	14,7	12,5	12,5	78,7
Dönem Kârı (Zararı)	79,9	128,4	185,4	201,8	56,1
Geçmiş Yıllar Kârı (Zararı)	359,0	262,0	257,3	244,8	373,3
Toplam	1.564,0	1.532,2	1.590,6	1.618,0	1.726,2

Kaynak: KKTCMB

5.2.7 PARA ARZI

En dar tanımlı para arzı M1, Aralık 2015 dönemine göre 2016 yılı Mart ayı sonunda yüzde 1,53 oranında azalmış, 2.841 milyon TL seviyesinden 2.798 milyon TL'ye gerilemiştir. M1 para arzında bir yıllık dönemde yüzde 19,65 oranında artış olmuştur.

Aralık 2015 sonunda 14.216 milyon TL düzeyinde olan M2 tanımlı para arzı, 2016 yılının birinci çeyreğinde binde 8,8 oranında artarak 14.340 milyon TL'ye yükselmiştir. M2 para arzı bir yıllık dönemde yüzde 14,99 oranında artış göstermiştir.

M2 para arzına resmi mevduat ve KKTC Merkez Bankası nezdindeki diğer mevduatın ilave edilmesiyle bulunan en geniş tanımlı para arzı M3, 2016 yılının ilk çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre, binde 4,8 oranında artarak 15.110 milyon TL'den 15.182 milyon TL seviyesine yükselmiştir. M3'te bir önceki yılın aynı dönemine göre meydana gelen artış oranı yüzde 14,59'dur.

Tablo 5.15: Para Arzı Verileri (Milyon TL)

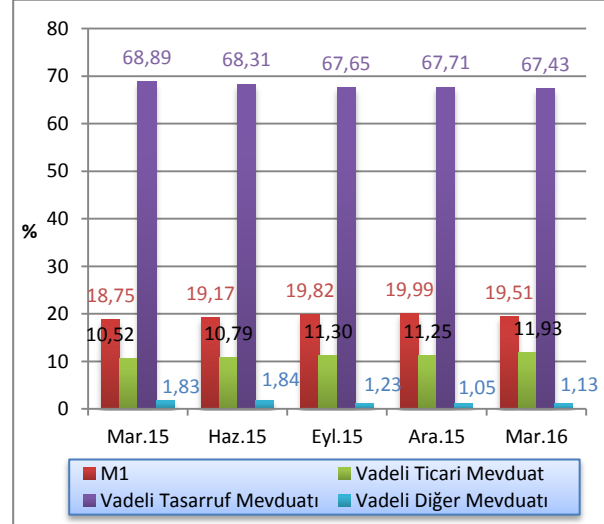
Yıllar	Devre	M1	Yüzde Değişim	M2	Yüzde Değişim	M3	Yüzde Değişim
2011		1.560,7	10,06	8.021,7	3,13	8.623,7	2,93
2012		1.661,2	8,18	8.765,9	4,32	9.585,4	6,22
2013	I	1.690,9	1,79	8.958,1	2,19	9.608,9	0,25
	II	1.767,3	4,52	9.507,6	6,13	10.177,6	5,92
	III	1.853,2	4,86	9.994,6	5,12	10.787,2	5,99
	IV	1.963,4	5,95	10.562,0	5,68	11.345,1	5,17
2014	I	2.049,8	4,40	10.794,4	2,20	11.601,9	2,26
	II	2.152,4	5,01	11.130,9	3,12	11.957,3	3,06
	III	2.163,0	0,49	11.578,9	4,02	12.433,8	3,99
	IV	2.211,0	2,22	11.880,2	2,60	12.660,2	1,82
2015	I	2.338,5	5,77	12.470,8	4,97	13.249,2	4,65
	II	2.532,7	8,30	13.211,3	5,94	14.056,5	6,09
	III	2.829,9	11,73	14.279,2	8,08	15.106,4	7,47
	IV	2.841,2	0,40	14.215,8	-0,45	15.109,8	0,02
2016	I	2.797,9	-1,53	14.340,3	0,88	15.181,6	0,48

Kaynak: KKTCMB

M2 para arzının yapısına ilişkin bilgi verilen Grafik 5.20'ye bakıldığında, önceki dönemlerde olduğu gibi, Mart 2016 itibarıyla en büyük payın yüzde 67,43 oranla vadeli tasarruf mevduatında olduğu görülmektedir. Bunu sırasıyla, yüzde 19,51'lik payla M1, yüzde 11,93 ile vadeli ticari mevduat ve yüzde 1,13'lük oranla vadeli diğer mevduat izlemektedir.

M2'nin yapısı içinde en büyük payı oluşturan vadeli tasarruf mevduatı, Mart 2015 - Mart 2016 döneminde oransal olarak 1,47 puan azalarak yüzde 67,43'e gerilemiştir. Söz konusu dönemde, M2'nin diğer alt bileşenlerinden vadeli ticari mevduat yüzde 10,52'den yüzde 11,93'e, M1 yüzde 18,75'den yüzde 19,51'e yükselmiş, vadeli diğer mevduat ise yüzde 1,83'den yüzde 1,13'e gerilemiştir.

Grafik 5.20: M2'nin Yapısı

Kaynak: KKTCMB

M3 tanımlı para arzının TP-YP yüzde dağılımı Mart 2016 itibarıyla incelendiğinde, TP mevduatın M3 içindeki payının yüzde 52,32, YP mevduatın ise yüzde 47,68 oranında olduğu görülmektedir. Bu oranlar Mart 2015 sonunda TP'de yüzde 55,75, YP'de ise yüzde 44,25 seviyesinde idi.

5.3 BANKALARARASI PARA PİYASASI GENEL GÖRÜNÜM

2015 yılı ve 2016 birinci çeyrekte para cinslerine göre gerçekleşen işlemlerin hacmi ve adedi tablo 5.16'da detaylı olarak verilmektedir. 2016 yılı birinci çeyrek verileri, Bankalararası Para Piyasasının yeni bir bilişim altyapısına geçmesinden dolayı Şubat ve Mart aylarını kapsamaktadır.

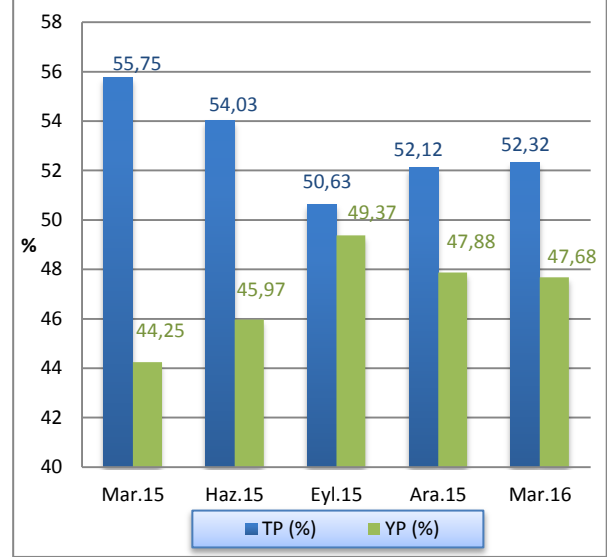
2016 yılı birinci çeyrek itibarıyla TL'de 202, ABD dolarında 96, avroda 120 ve sterlinde 272 adet gerçekleşen işlem bulunmaktadır. Söz konusu dönemde, TP cinsinden 1.897 milyon TL, YP cinsinden, ABD dolarında 1.086 milyon \$, avroda 278 milyon € ve sterlinde 2.592 milyon £ tutarında işlem gerçekleşmiştir.

Tablo 5.16: Gerçekleşen İşlem Hacmi (x1.000) ve Adedi

	TL		\$		€		£	
	Adet	Hacim	Adet	Hacim	Adet	Hacim	Adet	Hacim
2015								
Q1	435	3.160.000	190	522.750	173	667.500	285	2.096.500
Q2	399	3.965.500	159	782.400	155	504.000	272	2.913.150
Q3	388	4.497.000	200	1.734.503	170	485.502	373	3.994.005
Q4	152	4.124.500	67	3.388.900	72	1.013.400	149	5.052.550
2016								
Şubat - Mart	202	1.897.000	96	1.086.000	120	278.300	272	2.592.100

Kaynak: KKTCCMB

Grafik 5.21: M3'ün TP - YP Yüzde Dağılımı

Kaynak: KKTCCMB

2016 yılı birinci çeyrekte gerçekleşen işlemlerin hacim dağılımlarına baktığımızda, TL'de yüzde 70,3, ABD dolarında yüzde 97,92, avroda yüzde 98,33 ve sterlinde yüzde 100 oranlarında gecelik vade ilgi

görmüştür. Bir ay vadeli işlemlerin hacim dağılımlarına baktığımızda, TL'de yüzde 29,70, ABD dolarında yüzde 2,08 ve avroda yüzde 1,67 oranlarında aylık vade tercih edilmiştir.

Tablo 5.17: Gerçekleşen İşlem Hacmi (x 1.000)

	TL		₺		€		£	
	Hacim	Pay (%)	Hacim	Pay (%)	Hacim	Pay (%)	Hacim	Pay (%)
2015 Q1	3.160.000		522.750		667.500		2.096.500	
O/N	2.951.000	93,39%	508.000	97,18%	652.500	97,75%	2.096.500	100,00%
1W	3.000	0,09%						
1M	206.000	6,52%	14.750	2,82%	15.000	2,25%		
2015 Q2	3.965.500		782.400		504.000		2.913.150	
O/N	3.779.500	95,31%	780.400	99,74%	496.000	98,41%	2.913.150	100,00%
1M	186.000	4,69%	2.000	0,26%	8.000	1,59%		
2015 Q3	4.497.000		1.734.503		485.502	29,30%	3.994.005	
O/N	4.289.000	95,37%	1.730.003	99,74%	485.502	100,00%	3.994.005	100,00%
1W	2.000	0,04%						
1M	196.000	4,36%	4.500	0,26%				
3M	10.000	0,22%						
2015 Q4	4.124.500		3.388.900		1.013.400		5.052.550	
O/N	3.796.000	92,04%	3.387.000	99,94%	1.013.400	100,00%	5.052.550	100,00%
1W	5.000	0,12%						
1M	323.500	7,84%	1.900	0,06%				
2016 Şubat-Mart	1.897.000		1.086.000		278.300		2.592.100	
O/N	1.703.000	70,30%	1.084.000	97,92%	277.300	98,33%	2.592.100	100,00%
1M	194.000	29,70%	2.000	2,08%	1.000	1,67%		

Kaynak: KKTÇMB

2015 yılı ve 2016 birinci çeyrekte gerçekleşen işlemlerin vadelerine göre ağırlıklı ortalama faiz oranları Tablo 5.18'de yer almaktadır.

2016 yılı ilk çeyreğinde gerçekleşen gecelik vadeli işlemlerde ortalama faiz oranları TL'de yüzde 7,25,

ABD dolarında ve avroda yüzde 0,5, sterlinde yüzde 0,75'tir. 1 ay vadeli işlemlerin ortalama faiz oranları ise TL'de yüzde 9,83, ABD dolarında yüzde 1,5 ve avroda yüzde 1,75'dir. Bu dönemde sterlinde 1 ay vadeli işlem gerçekleşmemiştir.

Tablo 5.18: Ortalama Faiz Oranları (%)

	TL					₺			€		£	
	O/N	1W	1M	2W	3M	O/N	1W	1M	O/N	1M	O/N	1M
2015 Q1	7,56	8,50	8,67			0,50		1,72	0,85	1,75	0,75	
Q2	7,25		8,61			0,50		1,13	0,50	1,75	0,75	
Q3	7,25	7,00	9,00		9,50	0,50		1,64	0,50		0,75	
Q4	7,25	9,00	9,00			0,50		1,45	0,50		0,75	
2016 Şubat-Mart	7,25		9,83			0,50		1,50	0,50	1,75	0,75	

Kaynak: KKTÇMB

5.4 KREDİ KARTLARI AZAMI FAİZ ORANLARI

20 Kasım 2014 tarih, 232 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 58/2014 Sayılı “Banka Kartları ve Kredi Kartları Yasası”, kredi kartları işlemlerinde uygulanacak azami aylık akdi ve gecikme faiz oranlarını belirleme görev ve yetkisini KKTÇ Merkez Bankası’na vermiştir.

Bankamız bu çerçevede kredi kartları azami aylık akdi ve gecikme faiz oranlarını ilk kez 2 Ocak 2015 tarihinde yayımlayarak yürürlüğe koymuştur.

KKTÇMB tarafından belirlenerek yayımlanan kredi kartları azami aylık akdi ve gecikme faiz oranlarına ilişkin bilgi aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 5.19: Kredi Kartları Azami Faiz Oranları (%)

Yürürlük Tarihi	TP		YP	
	Azami Aylık Akdi	Azami Aylık Gecikme	Azami Aylık Akdi	Azami Aylık Gecikme
2/1/2015 (RG 1)	1,96	2,46	1,34	1,84
3/4/2015 (RG 53)	1,90	2,40	1,33	1,83
3/7/2015 (RG 108)	1,88	2,38	1,31	1,81
02/10/2015 (RG 144)	1,89	2,39	1,30	1,80
04/01/2016 (RG 1)	1,96	2,46	1,29	1,79
01/04/2016 (RG41)	2,09	2,59	1,27	1,77

Kaynak: KKTÇMB

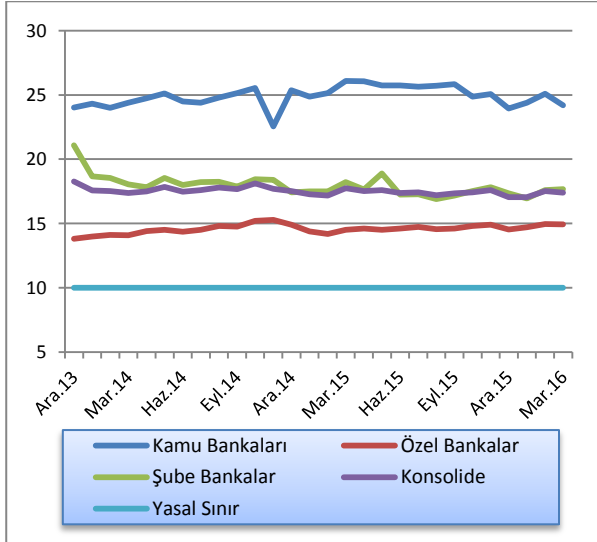
6 FİNANSAL İSTİKRAR ANALİZİ

6.1 SERMAYE YETERLİLİĞİ

2016 yılının birinci çeyreğinde sektörün sermaye yeterliliği standart rasyosu 2015 yılı sonuna göre 0,33 puan artmış ve yüzde 10 olan yasal sınırın oldukça üzerinde, yüzde 17,39 düzeyinde gerçekleşmiştir. 2015 yılı birinci çeyreğinde ise SYSR oranı yüzde 17,75 idi.

Mart 2016 itibarıyla banka grupları bazında SYSR, kamu bankalarında yüzde 24,19, özel sermayeli bankalarda yüzde 14,94 ve şube bankalarında yüzde 17,66 olarak gerçekleşmiştir. Aralık 2015 itibarıyla bu oranlar sırasıyla yüzde 23,95, 14,53 ve 17,35 seviyesinde idi. Önceki yılın aynı dönemi ile karşılaştırıldığında, SYSR kamu bankalarında 1,89 puan ve şube bankalarında 0,57 puan azalmasına karşın, özel bankalarda 0,43 puan artmıştır.

Grafik 6.1: Sermaye Yeterliliği Standart Rasyosu

Kaynak: KKTCMB

Tablo 6.1'den de görüleceği üzere, sektörün risk ağırlıklı varlıkları, Mart 2016 sonunda bir önceki dönemle kıyaslandığında, yüzde 0 risk ağırlığı taşıyan varlıklar yüzde 0,93 oranında azalmıştır. Aynı dönemde yüzde 20 risk ağırlığı taşıyan varlıklar yüzde 3,62, yüzde 50 risk ağırlığı taşıyan varlıklar yüzde 1,97 ve yüzde 100 risk ağırlığı taşıyan varlıklar yüzde 1,05 oranlarında artmıştır. İlgili dönemde piyasa riski ve operasyonel risk toplamı bir önceki döneme göre 39 milyon TL azalarak 1.971 milyon TL'ye gerilemiştir.

Tablo 6.1 Risk Ağırlıklı Varlıklar

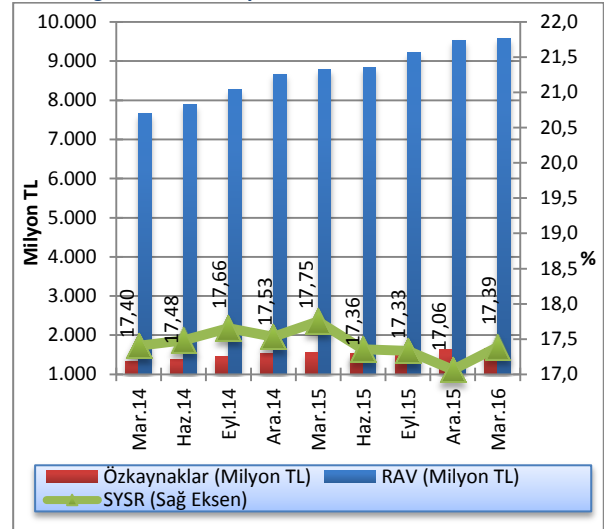
	Mar. 2015	Haz. 2015	Eyl. 2015	Ara. 2015	Mar. 2016	Yüzde Değişim (12/15-03/16)
% 0	6.814,9	7.322,1	7.811,7	7.939,6	7.865,8	-0,93
% 20	1.289,2	1.408,0	1.443,1	1.365,2	1.414,6	3,62
% 50	2.652,9	3.028,1	3.311,8	3.274,1	3.338,4	1,97
% 100	5.423,5	5.193,1	5.429,4	5.602,8	5.661,4	1,05
Piyasa Riski + Operasyonel Risk	1.767,0	1.832,9	1.840,1	2.010,0	1.970,7	-1,96

Kaynak: KKTCMB

Grafik 6.2'de risk ağırlıklı varlıkların ağırlıklandırılmış toplamları ile özkaynaklar üzerinden yapılan değerlendirme yer almaktadır. 2016 yılının birinci çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre, risk ağırlıklı varlıklarda yüzde 0,65, özkaynaklarda ise yüzde 2,57 oranlarında artış olmuştur. Aralık 2015 itibarıyla 9,523 milyon TL olan risk ağırlıklı varlıkların ağırlıklandırılmış toplamı, Mart 2015 sonunda 9.584 milyon TL olmuş, ilgili dönemde özkaynaklar 1.625 milyon TL'den 1.667 milyon TL'ye yükselmiştir.

Sektörün özkaynakları ile risk ağırlıklı varlıkları önceki yılın aynı dönemine göre; sırasıyla yüzde 7,02 ve yüzde 9,23 oranlarında artmıştır.

Grafik 6.2: Özkaynaklar, Risk Ağırlıklı Varlıklar ve Sermaye Yeterliliği Standart Rasyosu

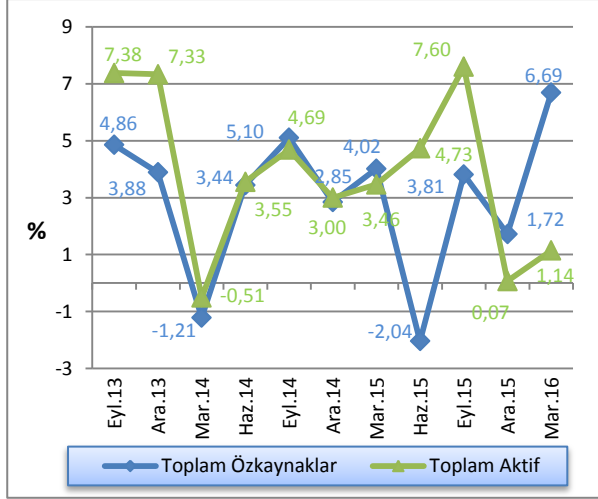

Not: Özkaynaklar, KKTC Bankalar Yasası, Madde 33 Altındaki Tebliğ'in 3. maddesine göre hesaplanmıştır.

Kaynak: KKTCMB

Toplam özkaynaklar ve aktiflerin bir önceki çeyrek döneme göre yüzdelik değişimlerini veren Grafik 6.3'ten de görüleceği üzere, Mart 2016 sonu itibarıyla toplam aktifler yüzde 1,14, toplam özkaynaklar yüzde 6,69 oranlarında artış göstermiştir. Toplam aktifler ve özkaynaklar önceki yılın aynı dönemine göre sırasıyla, yüzde 10,37 ve yüzde 14,06 oranlarında artmıştır.

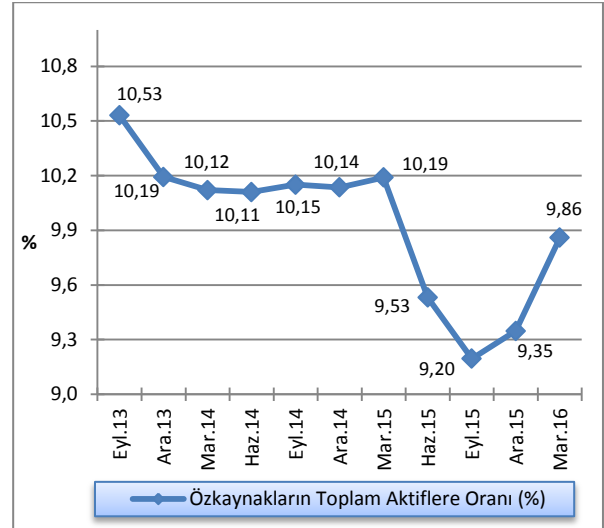
Grafik 6.3: Toplam Özkaynaklar ve Toplam Aktifler

Kaynak: KKTCMB

Bankacılık sektöründeki toplam özkaynakların toplam aktiflere oranı, 2015 yılının ilk çeyreğinde yüzde 10,19, ikinci çeyrekte yüzde 9,53, üçüncü çeyrekte yüzde 9,2 ve yılın son çeyreğinde ise yüzde 9,35 seviyelerinde gerçekleşmiştir. Bu oran Mart 2016 itibarıyla bir önceki çeyreğe göre 0,51 puan artarak yüzde 9,86 düzeyine yükselmiştir. (Grafik 6.4).

Grafik 6.4: Bankacılık Sektörü Özkaynaklarının Toplam Aktiflere Oranı

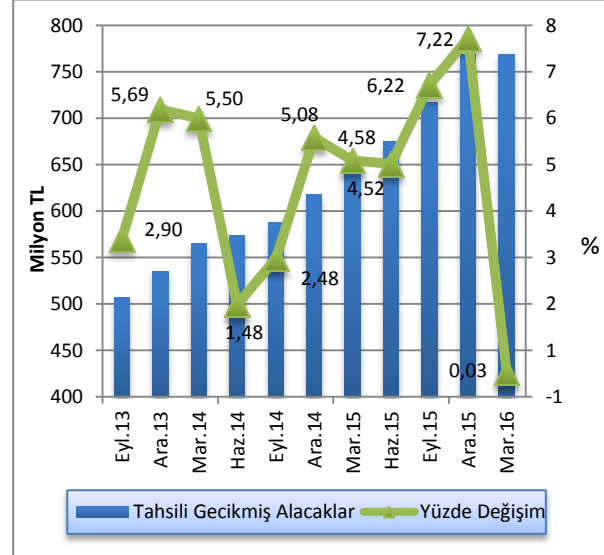

Kaynak: KKTCMB

6.2 TAHSİLİ GECİKMiŞ ALACAKLAR

Tahsili gecikmiş alacakların çeyrek dönemler bazında gelişimi Grafik 6.5'de gösterilmektedir. Aralık 2015 sonu itibarıyla sektörün toplam tahsili gecikmiş alacakları Mart 2016 sonunda yüzde 0,03 oranında artarak 769 milyon TL'ye ulaşmıştır. Tahsili gecikmiş alacaklar bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 19,07 oranında artmıştır.

Grafik 6.5: Tahsili Gecikmiş Alacakların Gelişimi

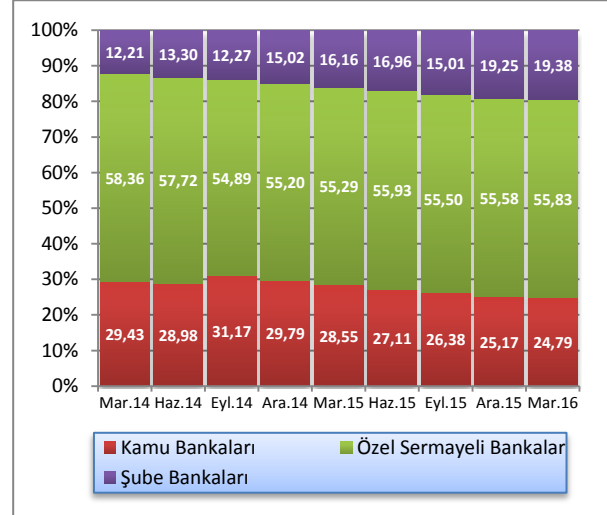
Kaynak: KKTCMB

TGA'nın banka gruplarına göre dağılımının verildiği Grafik 6.6'ya bakıldığında; 2016 yılı birinci çeyrek sonu itibarıyla özel sermayeli bankalar ile şube bankalarının toplam TGA içindeki paylarında bir önceki çeyreğe göre artış, kamu bankalarının payında azalış olduğu görülmektedir. Buna göre, Aralık 2015 - Mart 2016 döneminde özel sermayeli bankaların toplam TGA içindeki payı yüzde 55,58'den yüzde 55,83'e, şube bankalarının payı yüzde 19,25'den yüzde 19,38'e yükselirken, kamu bankalarının toplam TGA içindeki payı yüzde 25,17'den yüzde 24,79'a gerilemiştir. Mart 2015 - Mart 2016 döneminde kamu bankalarının toplam TGA içindeki payı yüzde 28,55'den yüzde 24,79'a gerilemiş, özel sermayeli bankaların payı yüzde 55,29'dan yüzde 55,83'e ve şube bankaların payı yüzde 16,16'dan yüzde 19,38'e yükselmiştir.

Tablo 6.2'den de görülebileceği üzere, 2016 yılı birinci çeyreğinde, toplam aktifler 17.508 milyon TL, toplam brüt krediler 11.115 milyon TL seviyesinde gerçekleşmiş, tahsili gecikmiş alacaklar 769 milyon TL, özel karşılıklar 486 milyon TL olmuştur. Banka grupları bazında incelendiğinde, Mart 2016 itibarıyla kamu bankalarında toplam aktifler 4.823 milyon TL, toplam brüt krediler 3.086 milyon TL, tahsili gecikmiş alacaklar 191 milyon TL, özel karşılıklar ise 125 milyon TL

Grafik 6.6: Banka Gruplarına Göre Takipteki Alacakların Dağılımı

Kaynak: KKTCCMB

seviyesindedir. Özel sermayeli bankalarda toplam aktifler 7.357 milyon TL, toplam brüt krediler 4.707 milyon TL, tahsili gecikmiş alacaklar 429 milyon TL, özel karşılıklar 227 milyon TL düzeyindedir. Şube bankalarında ise toplam aktifler 5.327 milyon TL, toplam brüt krediler 3.323 milyon TL, tahsili gecikmiş alacaklar 149 milyon TL, özel karşılıklar 134 milyon TL seviyesindedir.

Tablo 6.2: Banka Gruplarına Göre TGA'lar, Özel Karşılıklar, Toplam Aktifler ve Brüt Krediler Gelişimi (Milyon TL)

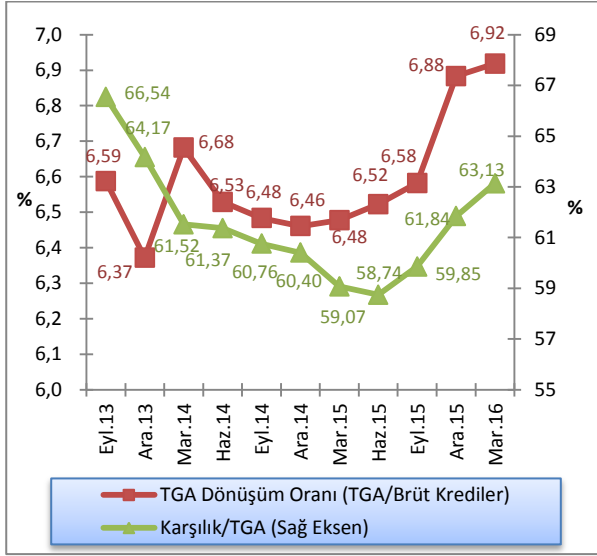
	Toplam Aktifler			Toplam Brüt Krediler			TGA			Özel Karşılıklar		
	Eyl.15	Ara.15	Mar.16	Eyl.15	Ara.15	Mar.16	Eyl.15	Ara.15	Mar.16	Eyl.15	Ara.15	Mar.16
Kamu Bankaları	4.794,7	4.804,9	4.823,1	2.897,4	3.121,9	3.085,6	189,1	193,5	190,7	117,8	123,6	124,6
Özel Sermayeli Bankalar	7.260,4	7.333,6	7.357,1	4.567,4	4.673,0	4.706,9	397,9	427,2	429,3	203,3	226,4	226,8
Şube Bankaları	5.242,8	5.171,1	5.327,4	3.426,7	3.373,2	3.322,9	129,9	148,0	149,0	108,0	125,4	134,1
Toplam	17.297,9	17.309,6	17.507,6	10.891,5	11.168,1	11.115,4	716,9	768,7	769,0	429,1	475,4	485,5

Kaynak: KKTCCMB

Aralık 2014'den itibaren artış eğiliminde olan TGA dönüşüm oranı, Aralık 2015'de yüzde 6,88'e, Mart 2016 sonunda yüzde 6,92 seviyesine yükselmiştir.

TGA için ayrılan karşılıkların toplam TGA'ya oranı, Aralık 2015 itibarıyla yüzde 61,84 iken, Mart 2016'da 1,29 puan artmış ve yüzde 63,13'e yükselmiştir. Mart 2015 - Mart 2016 döneminde TGA için ayrılan karşılıkların toplam TGA'ya oranı 4,06 puan artmıştır.

Grafik 6.7: TGA Dönüşüm Oranı ve Karşılık/TGA

Kaynak: KKTÇMB

2015 yılsonunda yüzde 1,24 olan sektör aktif kârlılığı, 2016 yılı birinci çeyrekte yüzde 1,06'ya, yüzde 12,81 olan özkaynak kârlılığı yüzde 10,99'a gerilemiş, yüzde 3,28 olan net faiz marjında ise değişiklik olmamıştır. Mart 2015 - Mart 2016 döneminde sektör aktif kârlılığı yüzde 1,62'den yüzde 1,06'ya, özkaynak kârlılığı yüzde 15,84'den yüzde 10,99'a ve net faiz marjı ise yüzde 3,37'den yüzde 3,28'e gerilemiştir.

Tablo 6.3 : Aktif ve Özkaynak Kârlılığı ile Net Faiz Geliri Rasyoları

Açıklama	2015				2016
	Mar.	Haz.	Eyl.	Ara.	Mar.
Aktif Kârlılığı ¹	1,62	1,51	1,43	1,24	1,06
Özkaynak Kârlılığı ²	15,84	14,92	14,43	12,81	10,99
Net Faiz Marjı ³	3,37	3,33	3,29	3,28	3,28

1 Aktif Kârlılığı: Net Kâr / Toplam Aktif

2 Özkaynak Kârlılığı: Net Kâr / Toplam Özkaynak

3 (Provizyon Sonrası Net Faiz Marjı+TGA Özel Provizyonu) / Toplam Aktif

Kaynak: KKTÇMB

EK A. EKONOMİK KARARLAR

Tablo A.1: Ekonomik Kararlar - KKTC Merkez Bankası

Konu	Tebliğ, Genelge ve Resmi Gazete’de Yayımlanan Yönetim Kurulu Kararları		Resmi Gazete	
	Tarih	Numara	Tarih	Numara
Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası, 41/2001 Sayılı Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası Yasası’nın 5 (1) (E) maddesi altında düzenlenen “UBAN (Ulusal Banka Hesap Numarası) Tebliği”.	24.02.2016	916	26.02.2016	27
Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası, 39/2001 Sayılı Bankalar Yasası’nın 33. maddesi altında düzenlenen “ Bankaların Sermaye Yeterliliği Standart Oranı ile Kaldıraç Standart Oranının Ölçülmesine, Değerlendirilmesine ve Diğer Yükümlülüklerine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Tebliği”.	16.03.2016	919	25.04.2016	52
Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası, 32/2009 Sayılı Tasarruf Mevduatı Sigortası ve Finansal İstikrar Fonu Yasası’nın 11 (2) ve (3) maddesi altında düzenlenen “Tasarruf Mevduatı Sigortası Primlerinin Tahsil Usul ve Esasları Tebliği.”	16.03.2016	919	25.04.2016	52
Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Merkez Bankası, 58/2014 sayılı “Banka Kartları ve Kredi Kartları Yasası”nın 12. maddesine istinaden kredi kartları ile ilgili TL – YP işlemlerinde uygulanan aylık akdi ve azami aylık gecikme faiz oranları değişikliği kararı.			01.04.2016	41

Tablo A.2: Ekonomik Kararlar - KKTC Cumhuriyet Meclisi

Konu	Yasa/Yasa Tasarısı		Resmi Gazete	
	Tarih	Numara	Tarih	Numara
Yasalar				
Yasa Tasarıları				
Cumhurbaşkanlığı'nca Onaylanacak Yasalar				
Tüzükler				

EK B. İSTATİSTİK TABLOLARI

Tablo B.1: KKTOMB Seçilmiş Bilanço Kalemleri (TL)

Tarih	Likit Varlıklar	Krediler	Diğer Aktifler	Aktif Toplamı	Özkaynaklar	Mevduatlar	Yasal Karşılıklar	Diğer Pasifler	Pasif Toplamı
31 Ara. 2011	2.048.219.876	105.307.355	34.359.045	2.187.886.276	234.385.757	1.104.172.084	656.680.143	192.648.292	2.187.886.276
31 Mar. 2012	1.910.176.349	107.106.497	1.559.683	2.018.842.529	189.239.560	939.798.281	662.028.513	227.776.175	2.018.842.529
30 Haz. 2012	1.922.297.719	133.825.379	1.645.791	2.057.768.889	190.100.113	930.807.533	671.272.129	265.589.114	2.057.768.889
30 Eyl. 2012	2.024.266.363	153.308.695	1.725.758	2.179.300.816	191.283.228	982.830.467	691.217.788	313.969.333	2.179.300.816
31 Ara. 2012	2.454.557.334	91.651.874	40.831.510	2.587.040.718	260.911.511	1.357.819.974	700.000.506	268.308.727	2.587.040.718
31 Mar. 2013	2.529.386.602	99.080.149	2.320.907	2.630.787.658	217.047.397	1.366.592.597	746.030.636	301.117.028	2.630.787.658
30 Haz. 2013	2.622.682.346	105.015.585	1.830.484	2.729.528.415	217.783.359	1.352.697.549	805.019.967	354.027.540	2.729.528.415
30 Eyl. 2013	3.052.496.431	139.133.835	1.799.949	3.193.430.215	218.683.984	1.724.387.219	828.836.908	421.522.104	3.193.430.215
31 Ara. 2013	3.213.649.639	78.854.104	63.070.913	3.355.574.656	291.100.579	1.818.251.291	870.763.371	436.559.672	3.355.574.656
31 Mar. 2014	3.079.515.185	147.484.184	1.728.249	3.228.727.618	245.971.070	1.675.102.982	876.948.620	430.704.946	3.228.727.618
30 Haz. 2014	3.270.433.195	121.218.064	1.804.149	3.393.455.408	247.254.958	1.792.772.785	890.156.351	463.271.314	3.393.455.408
30 Eyl. 2014	3.511.228.059	119.312.114	1.752.480	3.632.292.653	248.132.449	1.917.060.863	938.524.944	528.574.397	3.632.292.653
31 Ara. 2014	3.645.697.257	171.220.524	25.331.106	3.842.248.887	258.929.182	1.493.119.701	954.982.558	1.135.217.446	3.842.248.887
31 Mar. 2015	3.739.517.315	115.254.133	2.248.301	3.857.019.749	276.152.356	1.408.442.288	1.006.554.132	1.165.870.973	3.857.019.749
30 Haz. 2015	4.297.312.709	132.031.767	18.942.188	4.448.286.664	276.996.548	1.482.713.730	1.062.691.010	1.625.885.376	4.448.286.664
30 Eyl. 2015	4.883.071.770	133.138.667	2.280.396	5.018.490.833	278.408.386	1.554.299.105	1.159.694.120	2.026.089.222	5.018.490.833
31 Ara. 2015	4.820.323.929	184.465.057	20.635.529	5.025.424.515	400.156.276	1.597.089.925	1.143.470.037	1.884.708.277	5.025.424.515
31 Mar. 2016	4.759.331.238	177.928.840	2.511.781	4.939.771.859	317.637.476	1.368.093.189	1.158.875.053	2.095.166.141	4.939.771.859

Not: Mevduat toplamına bankalara borçlar kalemi dahildir.

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.2: KKTCCMB Likit Varlıklar (TL)

Tarih	Nakit Değerler	Altın Deposu	Bankalar Nezdindeki Mevduat (TP)	Bankalar Nezdindeki Mevduat (YP)	Yurt Dışı Bankalar	MDC	Toplam
31 Ara. 2011	52.452.796	2.510.610	1.104.161.634	802.876.430	62.943.406	23.275.000	2.048.219.876
31 Mar. 2012	51.628.782	2.510.610	931.735.115	845.174.892	46.371.650	32.755.300	1.910.176.349
30 Haz. 2012	32.888.691	2.510.610	897.704.643	915.582.330	27.756.201	45.855.244	1.922.297.719
30 Eyl. 2012	37.746.858	2.510.610	937.959.685	991.822.178	17.852.088	36.374.944	2.024.266.363
31 Ara. 2012	41.824.170	2.506.876	1.224.645.577	1.016.589.138	126.405.173	42.586.400	2.454.557.334
31 Mar. 2013	48.582.643	2.506.876	1.248.835.118	1.153.243.815	23.927.150	52.291.000	2.529.386.602
30 Haz. 2013	61.108.724	2.506.876	1.274.274.978	1.206.215.874	36.180.430	42.395.464	2.622.682.346
30 Eyl. 2013	88.890.514	2.506.876	1.359.032.554	1.456.467.434	26.347.485	119.251.568	3.052.496.431
31 Ara. 2013	62.270.427	2.146.362	1.403.280.967	1.522.482.954	78.923.761	144.545.168	3.213.649.639
31 Mar. 2014	57.681.769	2.146.362	1.068.596.270	1.717.402.462	35.043.690	198.644.632	3.079.515.185
30 Haz. 2014	37.813.934	2.146.362	1.173.711.609	1.837.164.805	51.540.117	168.056.368	3.270.433.195
30 Eyl. 2014	63.855.297	2.146.362	1.167.075.364	1.915.670.506	63.391.520	299.089.010	3.511.228.059
31 Ara. 2014	59.575.201	2.341.331	1.307.875.937	1.925.886.634	60.933.484	289.084.670	3.645.697.257
31 Mar. 2015	93.270.862	2.341.331	1.456.217.149	1.979.335.666	48.438.307	159.914.000	3.739.517.315
30 Haz. 2015	82.385.984	2.341.331	1.467.167.127	2.411.582.643	113.843.324	219.992.300	4.297.312.709
30 Eyl. 2015	140.974.336	2.341.331	1.467.337.337	2.899.368.703	114.480.913	258.569.150	4.883.071.770
31 Ara. 2015	87.625.194	2.611.239	1.402.006.529	2.945.775.755	55.692.162	326.613.050	4.820.323.929
31 Mar. 2016	117.668.364	2.611.239	1.499.576.679	2.952.607.384	77.638.972	109.228.600	4.759.331.238

Kaynak: KKTCCMB

Tablo B.3: KKTTCMB Tarafından Bankacılık Sektörüne Kullandırılan Krediler (TL)

Tarih	Tarım	Ticari	Sanayi	İhracat	Küçük Esnaf	Turizm	Eğitim	Toplam
31 Ara. 2011			1.944.518					1.944.518
31 Mar. 2012		649.673	1.294.691				4.461.879	6.406.243
30 Haz. 2012		630.574	1.262.944				4.591.479	6.484.997
30 Eyl. 2012			1.629.494				4.581.056	6.210.550
31 Ara. 2012			453.024					453.024
31 Mar. 2013			464.117				2.369.863	2.833.980
30 Haz. 2013							2.546.937	2.546.937
30 Eyl. 2013							2.718.359	2.718.359
31 Ara. 2013								-
31 Mar. 2014							2.431.745	2.431.745
30 Haz. 2014							2.381.303	2.381.303
30 Eyl. 2014							2.580.963	2.580.963
31 Ara. 2014								-
31 Mar. 2015							4.466.517	4.466.517
30 Haz. 2015							4.642.279	4.642.279
30 Eyl. 2015							5.311.384	5.311.384
31 Ara. 2015								-
31 Mar. 2016								-

Not: Rakamlara faiz gelir reeskontları dâhil edilmiştir.

Kaynak: KKTTCMB

Tablo B.4: KKTOMB Nezdindeki Mevduat (TL)

Tarih	Kamu Mevduatı		Bankalar				Diğer		Toplam
			A-Serbest		B-Zorunlu Karşılıklar				
	TP	YP	TP	YP	TP	YP	TP	YP	
31 Ara. 2011	27.731.396	10.675.726	536.918.341	527.722.327	402.779.176	253.900.967	630.168	494.126	1.760.852.227
31 Mar. 2012	31.379.984	20.450.950	346.170.321	540.025.452	411.506.192	250.522.321	422.942	1.348.632	1.601.826.794
30 Haz. 2012	30.289.431	7.340.149	316.499.424	555.341.233	417.689.731	253.582.398	444.930	20.892.366	1.602.079.662
30 Eyl. 2012	14.402.529	6.604.084	346.198.534	580.702.034	417.571.483	273.646.305	448.719	34.474.567	1.674.048.255
31 Ara. 2012	29.068.032	12.594.336	569.036.541	705.950.851	427.106.666	272.893.840	6.803.900	34.366.314	2.057.820.480
31 Mar. 2013	48.816.728	11.822.337	613.253.255	654.092.851	453.851.811	292.178.825	6.076.543	32.530.883	2.112.623.233
30 Haz. 2013	55.172.326	12.858.690	491.417.120	772.260.838	486.606.486	318.413.481	396.500	20.592.075	1.157.717.516
30 Eyl. 2013	86.265.299	18.449.179	620.407.179	975.835.456	482.994.224	345.842.684	426.258	23.003.848	2.553.224.127
31 Ara. 2013	18.846.398	20.578.975	735.826.294	1.013.142.338	487.900.228	382.863.143	609.831	29.247.455	2.689.014.662
31 Mar. 2014	38.950.361	43.565.188	472.182.955	1.094.180.494	491.575.544	385.373.076	438.945	25.785.039	2.552.051.602
30 Haz. 2014	53.919.830	11.982.605	466.591.523	1.122.184.360	499.327.153	390.829.198	17.474.716	120.619.751	2.682.929.136
30 Eyl. 2014	69.233.058	18.698.887	502.033.797	1.136.473.300	526.918.645	411.606.299	27.425.327	163.196.494	2.855.585.807
31 Ara. 2014	17.094.271	9.256.228	567.445.436	868.076.651	532.525.648	422.456.910	629.724	30.617.391	2.448.102.259
31 Mar. 2015	10.753.910	21.354.653	497.415.629	849.731.141	555.437.616	451.116.516	441.602	28.745.353	2.414.996.420
30 Haz. 2015	18.278.584	34.669.328	421.856.540	988.595.032	565.747.200	496.943.810	428.189	18.886.057	2.545.404.740
30 Eyl. 2015	14.819.534	30.301.580	346.773.076	1.141.287.770	578.364.670	581.329.450	396.168	20.720.977	2.713.993.225
31 Ara. 2015	57.528.409	19.608.857	377.112.293	1.111.941.851	583.627.835	559.842.202	751.281	30.147.234	2.740.559.962
31 Mar. 2016	6.022.339	9.748.736	300.772.726	1.024.849.739	596.821.843	562.053.210	529.628	26.170.021	2.526.968.242

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.5: KKTOMB D6vız Kurları

Yıllar	Aylar	USD		EURO		GBP	
		Alış	Satış	Alış	Satış	Alış	Satış
2011		1,8889	1,8980	2,4438	2,4556	2,9170	2,9322
2012		1,7826	1,7912	2,3517	2,3630	2,8708	2,8858
2013		2,1343	2,1381	2,9365	2,9418	3,5114	3,5297
2014		2,3189	2,3230	2,8207	2,8258	3,5961	3,6149
2015		2,9076	2,9128	3,1776	3,1833	3,1754	3,1881
2016	1	2.9609	2.9662	3.2292	3.2350	4.2348	4.2569
	2	2.9293	2.9345	3.2296	3.2354	4.0912	4.1125
	3	2.8334	2.8385	3.2081	3.2139	4.0766	4.0979
	4	2.8014	2.8064	3.1908	3.1966	4.0845	4.1058
	5						
	6						
	7						
	8						
	9						
	10						
	11						
	12						

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.6: Çapraz Kurlar

Yıllar	Aylar	Yabancı Para / ABD doları	
		£	€
2011		1,5449	1,2938
2012		1,6111	1,3192
2013		1,6480	1,3759
2014		1,5535	1,2164
2015		1.4817	1.0929
2016	1	1.4327	1.0906
	2	1.3990	1.1025
	3	1.4412	1.1323
	4	1.4605	1.1390
	5		
	6		
	7		
	8		
	9		
	10		
	11		
	12		

Kaynak: KKTCMB

Tablo B.7: KKTCMB Tarafından Türk Lirası ve Döviz Mevduatına Uygulanan Faiz Oranları (%)

Yürürlük Tarihi	Para Cinsi				Yönetim Kurulu Kararı		Resmî Gazete	
	₺	\$	€	£	Tarih	Sayı	Tarih	Sayı
	Vadesiz	Vadesiz	Vadesiz	Vadesiz				
05.02.2008	15,00	3,00	2,25	4,25	05.02.2008	635	19.02.2008	32
29.02.2008	14,75	2,10	2,25	4,00	29.02.2008	640	13.03.2008	50
25.03.2008	14,75	1,50	2,25	4,00	25.03.2008	646	03.04.2008	59
22.05.2008	15,25	1,25	2,25	3,75	22.05.2008	652	16.06.2008	113
26.06.2008	15,75	1,25	2,25	3,75	26.06.2008	662	02.07.2008	124
30.07.2008	16,25	1,25	2,25	3,75	30.07.2008	666	15.08.2008	153
17.10.2008	16,25	0,75	2,00	3,25	16.10.2008	673	22.10.2008	187
14.11.2008	16,25	0,25	1,75	2,25	13.11.2008	676	26.11.2008	207
28.11.2008	15,75	0,25	1,75	2,25	27.11.2008	679	16.12.2008	217
22.12.2008	14,50	0,05	1,25	1,00	19.12.2008	682	25.12.2008	223
19.01.2009	12,60	0,05	1,25	0,75	16.01.2009	691	23.01.2009	18
20.02.2009	11,25	0,05	1,25	0,50	20.02.2009	698	04.03.2009	47
20.03.2009	10,25	0,05	1,25	0,50	20.03.2009	708	27.03.2009	58
17.04.2009	9,50	0,05	1,00	0,50	17.04.2009	712	27.04.2009	78
08.05.2009	9,50	0,05	0,75	0,50	08.05.2009	718	18.05.2009	85
15.05.2009	9,00	0,05	0,75	0,50	15.05.2009	720	28.05.2009	92
17.06.2009	8,50	0,05	0,75	0,50	17.06.2009	725	22.06.2009	107
17.07.2009	8,00	0,05	0,75	0,50	17.07.2009	729	03.08.2009	133
19.08.2009	7,50	0,05	0,75	0,50	19.08.2009	734	03.09.2009	152
18.09.2009	7,00	0,05	0,75	0,50	18.09.2009	738	06.10.2009	170
16.10.2009	6,50	0,05	0,75	0,50	16.10.2009	741	22.10.2009	182
07.12.2009	6,25	0,05	0,75	0,50	04.12.2009	749	15.12.2009	211
17.09.2010	6,00	0,05	0,75	0,50	17.09.2010	786	29.09.2010	167
15.10.2010	5,50	0,05	0,75	0,50	15.10.2010	788	25.10.2010	183
27.12.2010	5,00	0,05	0,75	0,50	24.12.2010	796	31.12.2010	220
01.01.2013	4,00	0,05	0,75	0,50	20.12.2012	835	21.12.2012	212
01.06.2013	3,50	0,05	0,75	0,50	09.05.2013	847	16.05.2013	85
01.09.2013	4,00	0,05	0,75	0,50	22.08.2013	853	29.08.2013	138
03.02.2014	5,00	0,25	0,75	0,50	30.01.2014	869	04.02.2014	26
01.04.2014	7,00	0,25	0,75	0,50	20.03.2014	876	27.03.2014	70
01.03.2015	6,50	0,25	0,25	0,50	10.02.2015	900	17.02.2015	25

Not: Vadesiz Türk Lirası ve döviz mevduatına uygulanan faiz oranları, vadeli mevduat için de geçerlidir.

Kaynak: KKTCMB

Tablo B.8: KKTOMB Tarafından Yasal Karşılıklara Uygulanan Faiz Oranları (%)

Yürürlük Tarihi	Para Cinsi				Yönetim Kurulu Kararı		Resmi Gazete	
	₺	\$	€	£	Tarih	Sayı	Tarih	Sayı
07.05.2002	12,00	0,50	0,50	1,50	30.04.2002	474	07.05.2002	50
12.12.2002	12,00	0,35	0,50	1,25	29.11.2002	483	12.12.2002	121
09.07.2003	12,00	0,25	0,50	1,25	02.07.2003	498	09.07.2003	79
01.09.2004	12,00	0,50	0,50	1,75	25.08.2004	531	01.09.2004	127
01.04.2005	10,00	0,75	0,50	1,75	29.03.2005	549	31.03.2005	47
01.11.2005	10,00	1,25	0,75	2,00	27.10.2005	567	08.11.2005	197
01.02.2006	10,00	2,00	1,00	2,00	31.01.2006	577	10.02.2006	27
03.07.2006	12,00	2,00	1,00	2,00	29.06.2006	587	14.07.2006	119
26.10.2007	11,75	2,00	1,00	2,00	26.10.2007	620	06.11.2007	197
22.11.2007	11,25	2,00	1,00	2,00	22.11.2007	622	04.12.2007	214
14.12.2007	10,75	2,00	1,00	2,00	14.12.2007	627	19.12.2007	224
18.01.2008	10,50	1,50	1,00	2,00	18.01.2008	632	24.01.2008	17
05.02.2008	10,50	1,00	1,00	2,00	05.02.2008	636	19.02.2008	32
29.02.2008	10,25	1,00	1,00	2,00	29.02.2008	638	13.03.2008	50
25.03.2008	10,25	0,50	1,00	2,00	25.03.2008	647	03.04.2008	59
22.05.2008	10,75	0,50	1,00	2,00	22.05.2008	653	16.06.2008	113
30.07.2008	11,00	0,50	1,00	2,00	30.07.2008	665	15.08.2008	153
17.10.2008	11,00	0,25	1,00	1,75	16.10.2008	674	22.10.2008	187
14.11.2008	11,00	0,10	1,00	1,25	13.11.2008	675	26.11.2008	207
28.11.2008	10,75	0,10	1,00	1,25	27.11.2008	680	16.12.2008	217
22.12.2008	9,75	0,00	0,75	0,50	19.12.2008	683	25.12.2008	223
19.01.2009	8,00	0,00	0,75	0,25	16.01.2009	692	23.01.2009	18
20.02.2009	6,50	0,00	0,75	0,25	20.02.2009	699	04.03.2009	47
08.05.2009	6,50	0,00	0,50	0,25	08.05.2009	719	18.05.2009	85
17.07.2009	6,00	0,00	0,50	0,25	17.07.2009	730	03.08.2009	133
19.08.2009	5,50	0,00	0,50	0,25	19.08.2009	735	15.09.2009	157
16.10.2009	5,25	0,00	0,50	0,25	16.10.2009	742	22.10.2009	182
07.12.2009	5,00	0,00	0,50	0,25	04.12.2009	750	15.12.2009	211
01.01.2013	4,00	0,00	0,50	0,25	20.12.2012	836	21.12.2012	212
01.06.2013	3,50	0,00	0,50	0,25	09.05.2013	849	16.05.2013	85
01.03.2015	3,50	0,00	0,00	0,00	10.02.2015	899	17.02.2015	25

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.9: Reeskont Faiz Oranları (%)

Yürürlük Tarihi	Para Cinsi																
	TL					₺				€			£				
	Tic.	San. Tur. Tar. Eğt.	İhr.	Esn.	Döv. Muk. Avs	Tic.	San. Tur. Eğt.	İhr.	Döv. Muk. Avs	Tic.	San. Tur. Eğt.	İhr.	Döv. Muk. Avs	Tic.	San. Tur. Eğt.	İhr.	Döv. Muk. Avs
06.02.04	55	42	40	35	35	10	6	6	8	10	6	6	8	11	7	7	9
10.12.04	42	32	30	28	28	10	6	6	8	10	6	6	8	11	7	7	9
04.02.05	35	30	28	26	26	10	6	6	6	10	6	6	6	11	7	7	7
01.04.05	33	28	26	24	24	10	6	6	6	10	6	6	6	11	7	7	7
03.06.05	30	26	24	22	22	10	6	6	6	10	6	6	6	11	7	7	7
01.11.05	26	24	22	20	20	10	6	6	6	10	6	6	6	11	7	7	7
01.06.06	26	24	22	20	20	12	8	8	8	10	6	6	6	11	7	7	7
03.07.06	33	28	26	24	24	12	8	8	8	10	6	6	6	11	7	7	7
21.09.07	30	26	24	22	22	12	8	8	8	10	6	6	6	11	7	7	7
26.10.07	30	26	24	22	22	10,5	6,5	6,5	6,5	10	6	6	6	11	7	7	7
29.02.08	28	24	22	20	20	9	6	6	6	9	6	6	6	11	7	7	7
25.03.08	28	24	22	20	20	9	6	6	6	9	6	6	6	11	7	7	7
29.12.08	22	19	19	18	19	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
02.03.09	20	17	17	16	16	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
25.06.09	17	15	15	14	14	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
27.12.10	14	12	12	11	11	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
01.01.13	11	8	8	8	8	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
01.06.13	11	7	7	7	7	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.10: Yasal Karşılık Oranları (%)

Yürürlüğe Giriş Tarihi	Açıklama	Türk Parası Yükümlülüklerde	Yabancı Para Yükümlülüklerde
30.06.2002		15	16
30.11.2002		14	15
30.04.2003		13	14
30.10.2003		12	13
31.01.2004		11	12
31.07.2004		10	11
31.12.2005		10	11
30.06.2006		9	10
30.09.2007		9	9
31.12.2008		8	8
31.07.2012	Üç aya kadar vadeli mevduatlarda (üç ay dâhil)	8	8
	Üç aydan uzun altı aya kadar vadeli mevduatlarda (altı ay dâhil)	7	8
	Altı aydan uzun bir yıla kadar vadeli mevduatlarda (bir yıl dâhil)	6	8
	Bir yıldan uzun vadeli mevduatlarda	5	8
	Mevduat hariç Türk Parası diğer yükümlülüklerde	8	8
	Kıymetli Maden Yükümlülüklerde	0	0
28.02.2014	Üç aya kadar vadeli mevduatlarda (üç ay dâhil)	8	8
	Üç aydan uzun altı aya kadar vadeli mevduatlarda (altı ay dâhil)	7	7
	Altı aydan uzun bir yıla kadar vadeli mevduatlarda (bir yıl dâhil)	6	6
	Bir yıldan uzun vadeli mevduatlarda	5	5
	Mevduat hariç Türk Parası diğer yükümlülüklerde	8	8
	Kıymetli Maden Yükümlülüklerde	0	0

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.11: Karşılıksız Çekler

Yıllar	Aylar	Çek Kullanmaktan Men Edilenler (Şahıs Adedi)	
		Aylık Toplam	Kümülatif Toplam
2011			3.244
2012			3.842
2013			2.910
2015	1	454	454
	2	275	729
	3	325	1.054
	4	346	1.400
	5	225	1.625
	6	258	1.883
	7	260	2.143
	8	337	2.480
	9	318	2.798
	10	335	3.133
	11	288	3.421
	12	278	3.699
2016	1	278	278
	2	241	519
	3	247	766
	4	204	970
	5		
	6		
	7		
	8		
	9		
	10		
	11		
	12		

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.12: Bankacılık Sektörü Aktif / Pasif Özetleri (Milyon TL)

Tarih	Likit Aktifler	Menkul Değerler Cüzdanı	Mevduat Munzam Karşılıkları	Brüt Krediler	Ayrılan Karşılıklar	Diğer	Aktif Toplam	Mevduat	Diğer	Özkaynak	Pasif Toplam
31 Ara. 2012	2.957,3	560,1	700,0	6.778,1	-332,5	362,5	11.025,5	9.284,1	538,2	1.203,2	11.025,5
31 Mar. 2013	2.823,5	528,9	744,8	6.716,9	-331,7	469,9	10.952,3	9.201,6	538,6	1.212,1	10.952,3
30 Haz. 2013	2.830,6	423,5	802,7	7.203,6	-330,0	657,3	11.587,7	9.821,1	516,9	1.249,7	11.587,7
30 Eyl. 2013	3.130,5	381,8	826,8	7.693,6	-337,2	747,3	12.442,8	10.517,1	615,3	1.310,4	12.442,8
31 Ara. 2013	3.463,2	416,6	869,3	8.405,8	-343,6	544,0	13.355,3	11.323,6	670,4	1.361,3	13.355,3
31 Mar. 2014	3.126,5	525,7	868,5	8.456,2	-347,5	657,9	13.287,3	10.708,9	1.233,6	1.344,8	13.287,3
30 Haz. 2014	3.285,9	424,9	888,4	8.782,3	-352,2	730,2	13.759,5	11.037,3	1.331,1	1.391,1	13.759,5
30 Eyl. 2014	3.537,4	411,9	935,7	9.063,1	-357,0	813,2	14.404,3	11.510,8	1.431,4	1.462,1	14.404,3
31 Ara. 2014	3.310,5	890,9	958,4	9.557,8	-373,0	491,5	14.836,1	11.773,8	1.558,7	1.503,6	14.836,1
31 Mar. 2015	3.380,1	768,2	1.002,9	9.969,9	-381,5	610,2	15.349,8	12.258,1	1.527,7	1.564,0	15.349,8
30 Haz. 2015	3.364,5	1.039,2	1.059,3	10.349,0	-396,4	1.335,3	16.075,9	13.000,0	1.543,7	1.532,2	16.075,9
30 Eyl. 2015	3.879,7	1.033,9	1.151,8	10.891,5	-429,1	770,1	17.297,9	14.007,8	1.699,5	1.590,6	17.297,9
31 Ara. 2015	3.953,2	1.031,3	1.141,5	11.168,1	-475,4	490,9	17.309,6	13.950,5	1.741,1	1.618,0	17.309,6
31 Mar. 2016	3.872,0	1.223,0	1.152,5	11.115,4	-485,4	630,1	17.507,6	14.024,1	1.757,3	1.726,2	17.507,6

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.13: Krediler (Toplam) - Türlerine Göre (Milyon TL)

Tarih	İskonto ve İştirak Senetleri	İhracat Kredileri	İthalat Kredileri	İhracat Garantili Yatırım Kredileri	Diğer Yatırım Kredileri	İşletme Kredileri	İhtisas Kredileri	Fon Kaynaklı Krediler	Tüketici Kredileri	Kredi Kartları	Müşteri Adına Menkul Değer Alım Kredileri	KKTCMB Kaynaklı Krediler	KKTCMB Aracılığıyla Kullanılan Krediler	Diğer Krediler	Toplam
31 Ara. 2012	71,2	9,9	18,2	0,0	40,6	3.465,3	13,6	10,5	2.020,7	199,8	0,3	0,4	0,0	437,3	6.287,8
31 Mar. 2013	68,6	9,3	16,9	0,0	48,3	3.229,6	18,1	10,1	2.085,7	184,3	0,5	2,8	0,0	554,7	6.228,9
30 Haz. 2013	70,1	9,8	43,5	0,0	55,2	3.290,8	11,7	10,5	2.254,8	208,1	1,8	2,5	0,0	752,3	6.711,1
30 Eyl. 2013	81,4	8,6	32,4	0,0	61,2	3.501,6	8,0	10,8	2.436,4	210,2	2,9	2,6	0,0	830,8	7.186,9
31 Ara. 2013	90,4	8,2	15,0	0,0	77,2	3.964,7	16,7	11,2	2.563,3	217,1	4,0	0,0	0,0	902,4	7.870,2
31 Mar. 2014	99,6	6,8	6,6	0,0	65,4	4.192,7	20,2	12,2	2.601,0	208,3	2,1	2,4	0,0	673,9	7.891,2
30 Haz. 2014	110,3	2,6	16,0	0,0	59,8	4.317,3	18,5	13,1	2.686,1	219,1	0,6	2,3	0,0	763,2	8.208,9
30 Eyl. 2014	102,8	12,8	3,3	0,0	64,0	4.425,5	11,5	13,5	2.780,3	225,8	2,3	2,5	0,0	831,1	8.475,4
31 Ara. 2014	95,9	9,3	3,2	0,0	77,0	4.802,6	27,0	13,7	2.869,0	229,1	0,1	0,0	0,0	813,5	8.940,4
31 Mar. 2015	98,5	7,4	3,1	0,0	83,1	4.990,4	30,5	14,7	2.936,2	251,4	0,1	4,4	0,0	904,3	9.324,1
30 Haz. 2015	117,1	10,1	3,4	0,0	92,1	5.195,8	15,0	14,5	3.033,7	257,8	0,1	4,6	0,0	929,8	9.674,0
30 Eyl. 2015	133,1	11,8	3,8	0,0	86,1	5.532,5	10,4	15,8	3.152,2	259,9	0,1	5,2	0,0	963,7	10.174,6
31 Ara. 2015	138,5	11,0	3,6	0,0	96,4	5.740,9	15,9	14,8	3.073,4	265,1	0,1	0,0	0,0	1.039,7	10.399,4
31 Mar. 2016	146,2	7,0	3,7	0,0	90,7	5.731,3	17,8	14,2	3.085,4	251,0	0,1	0,0	0,0	999,0	10.346,4

Kaynak: KKTCMB

Tablo B.14: Krediler (TP) - Türlerine Göre (Milyon TL)

Tarih	İskonto ve İştirak Senetleri	İhracat Kredileri	İthalat Kredileri	İhracat Garantili Yatırım Kredileri	Diğer Yatırım Kredileri	İşletme Kredileri	İhtisas Kredileri	Fon Kaynaklı Krediler	Tüketici Kredileri	Kredi Kartları	Müşteri Adına Menkul Değer Alım Kredileri	KKTCMB Kaynaklı Krediler	KKTCMB Aracılığıyla Kullanılan Krediler	Diğer Krediler	Toplam
31 Ara. 2012	54,7	0,0	0,5	0	31,6	2.288,1	13,6	3,5	1.309,7	198,2	0,3	0	0	253,3	4.153,5
31 Mar. 2013	52,9	0,3	0,7	0	40,0	2.246,0	18,1	3,0	1.414,4	183,6	0,4	0	0	339,2	4.298,6
30 Haz. 2013	50,2	0,5	26,6	0	51,1	2.242,0	11,7	3,2	1.544,4	207,3	1,8	0	0	400,4	4.539,2
30 Eyl. 2013	61,5	0,3	18,8	0	58,1	2.276,1	8,0	3,4	1.670,8	209,3	2,9	0	0	444,1	4.753,3
31 Ara. 2013	69,1	0,3	0,4	0	58,0	2.550,4	16,7	3,6	1.762,5	216,3	3,9	0	0	482,0	5.163,2
31 Mar. 2014	74,6	0,2	0,1	0	55,9	2.537,7	20,2	4,6	1.823,3	207,6	2,1	0	0	456,9	5.183,2
30 Haz. 2014	82,9	0,2	9,7	0	52,6	2.616,4	18,5	5,6	1.883,5	218,1	0,6	0	0	516,3	5.404,4
30 Eyl. 2014	75,4	0	0,1	0	56,8	2.679,4	11,5	5,4	1.958,4	224,7	2,3	0	0	564,2	5.578,2
31 Ara. 2014	66,3	0	0,1	0	60,9	2.898,0	27,0	5,8	2.038,4	228,2	0,1	0	0	566,7	5.891,5
31 Mar. 2015	72,0	0	0,1	0	63,7	2.898,1	30,5	5,8	2.036,9	250,6	0,1	0	0	592,5	5.950,3
30 Haz. 2015	90,2	0	0,1	0	68,0	2.897,1	15,0	5,4	2.084,3	257,0	0,1	0	0	613,4	6.030,6
30 Eyl. 2015	101,5	0	0,1	0	59,1	2.926,8	10,4	5,4	2.135,7	257,9	0,1	0	0	6.11,7	6.108,7
31 Ara. 2015	107,3	0	0,1	0	64,9	3.161,8	16,0	5,4	2.139,0	264,3	0,1	0	0	695,5	6.454,4
31 Mar. 2016	114,4	0	0,4	0	62,1	3.238,7	17,9	5,1	2.166,9	250,1	0	0	0	691,6	6.547,2

Kaynak: KKTCMB

Tablo B.15: Krediler (YP) - Türlerine Göre (Milyon TL)

Tarih	İskonto ve İştirak Senetleri	İhracat Kredileri	İthalat Kredileri	İhracat Garantili Yatırım Kredileri	Diğer Yatırım Kredileri	İşletme Kredileri	İhtisas Kredileri	Fon Kaynaklı Krediler	Tüketici Kredileri	Kredi Kartları	Müşteri Adına Menkul Değer Alım Kredileri	KKTCMB Kaynaklı Krediler	KKTCMB Aracılığıyla Kullanılan Krediler	Diğer Krediler	Toplam
31 Ara. 2012	16,5	9,9	17,7	0	9,0	1.177,2	0	7,0	711,0	1,6	0	0,4	0	184,0	2.134,3
31 Mar. 2013	15,7	9,0	16,2	0	8,3	983,5	0	7,1	671,3	0,8	0	2,8	0	215,6	1.930,3
30 Haz. 2013	19,9	9,3	16,8	0	4,0	1.048,8	0	7,3	710,4	0,8	0	2,5	0	352,1	2.171,9
30 Eyl. 2013	19,8	8,2	13,6	0	3,0	1.225,6	0	7,5	765,7	0,9	0	2,6	0	386,7	2.433,6
31 Ara. 2013	21,3	7,9	14,7	0	19,2	1.414,4	0	7,6	800,8	0,8	0	0	0	420,3	2.707,0
31 Mar. 2014	24,9	6,6	6,5	0	9,5	1.655,1	0	7,6	777,7	0,7	0	2,4	0	217,0	2.708,0
30 Haz. 2014	27,5	2,4	6,3	0	7,2	1.700,9	0	7,6	802,4	1,0	0	2,4	0	246,9	2.804,6
30 Eyl. 2014	27,4	12,7	3,2	0	7,1	1.746,2	0	8,1	821,9	1,1	0	2,5	0	267,0	2.897,2
31 Ara. 2014	29,6	9,3	3,1	0	16,0	1.904,6	0	7,8	830,6	1,0	0	0	0	246,9	3.048,9
31 Mar. 2015	26,6	7,5	3,1	0	19,4	2.092,3	0	9,0	899,5	0,1	0	4,5	0	311,8	3.373,8
30 Haz. 2015	26,9	10,1	3,4	0	24,2	2.298,8	0	9,0	949,4	0,7	0	4,5	0	316,4	3.643,4
30 Eyl. 2015	31,7	11,7	3,5	0	27,1	2.605,7	0	10,3	1.016,7	2,0	0	5,1	0	352,1	4.065,9
31 Ara. 2015	31,2	11,0	3,2	0	31,5	2.579,1	0	9,4	934,4	1,0	0	0	0	344,2	3.945,0
31 Mar. 2016	31,8	7,0	3,3	0	28,6	2.492,6	0	9,1	918,5	1,0	0	0	0	307,3	3.799,2

Kaynak: KKTCMB

Tablo B.16: Krediler - Vadelere Göre (Milyon TL)

Tarih	Kısa Vadeli Krediler	Yüzde Değişim	Orta ve Uzun Vadeli Krediler	Yüzde Değişim	Toplam	Yüzde Değişim
31 Ara. 2012	3.255,7	15,32	3.032,1	5,28	6.287,8	10,25
31 Mar. 2013	3.027,2	-7,02	3.201,7	5,59	6.228,9	-0,94
30 Haz. 2013	3.150,7	4,08	3.560,4	11,20	6.711,1	7,74
30 Eyl. 2013	3.309,4	5,04	3.877,4	8,90	7.186,9	7,09
31 Ara. 2013	3.709,6	12,10	4.160,6	7,31	7.870,2	9,51
31 Mar. 2014	3.624,4	-2,30	4.266,8	2,56	7.891,2	0,27
30 Haz. 2014	3.726,4	2,81	4.482,5	5,01	8.208,9	4,03
30 Eyl. 2014	3.795,6	1,86	4.679,8	4,40	8.475,4	3,25
31 Ara. 2014	4.076,9	7,41	4.863,5	3,92	8.940,4	5,49
31 Mar. 2015	4.163,4	2,12	5.160,7	6,11	9.324,1	4,29
30 Haz. 2015	4.240,8	1,86	5.433,2	5,28	9.674,0	3,75
30 Eyl. 2015	4.384,3	3,38	5.790,3	6,6	10.174,6	5,17
31 Ara. 2015	4.602,5	4,98	5.796,8	0,11	10.399,4	2,21
31 Mar. 2016	4.535,0	-1,47	5.811,4	0,25	10.346,4	-0,51

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.17: Krediler - Kamu Özel Ayırımı (Milyon TL)

Tarih	Kamu Kredileri	Yüzde Değişim	Özel Krediler	Yüzde Değişim	Toplam	Yüzde Değişim
31 Ara. 2012	2.003,1	16,34	4.284,7	7,61	6.287,8	10,25
31 Mar. 2013	1.811,1	-9,58	4.417,8	3,11	6.228,9	-9,94
30 Haz. 2013	1.855,2	2,43	4.855,9	9,92	6.711,1	7,74
30 Eyl. 2013	1.898,5	2,33	5.288,4	8,91	7.186,9	7,09
31 Ara. 2013	2.115,0	11,41	5.755,3	8,83	7.870,2	9,51
31 Mar. 2014	2.093,7	-1,01	5.797,5	0,74	7.891,2	0,27
30 Haz. 2014	2.177,8	4,02	6.031,1	4,03	8.208,9	4,03
30 Eyl. 2014	2.174,9	-0,13	6.300,5	4,47	8.475,4	3,25
31 Ara. 2014	2.416,9	11,13	6.523,5	3,54	8.940,4	5,49
31 Mar. 2015	2.442,9	1,07	6.881,2	5,48	9.324,1	4,29
30 Haz. 2015	2.411,2	-1,29	7.262,8	5,55	9.674,0	3,75
30 Eyl. 2015	2.484,0	3,02	7.690,6	5,89	10.174,6	5,17
31 Ara. 2015	2.692,1	8,38	7.707,3	0,22	10.399,4	2,21
31 Mar. 2016	2.679,4	-0,47	7.667,0	-0,52	10.346,4	-0,51

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.18: Kredi Büyüklükleri (Milyon TL)

Tarih	100 Bin TL'den Büyük Krediler	51-100 Bin TL Arasındaki Krediler	11-50 Bin TL Arasındaki Krediler	1 - 10 Bin TL Arasındaki Krediler	Bin TL'den Küçük Krediler	Genel Toplam
31 Ara. 2012	4.340,4	587,7	865,7	332,7	161,3	6.287,8
31 Mar. 2013	4.197,4	636,3	872,5	365,9	156,8	6.228,9
30 Haz. 2013	4.737,3	713,5	891,0	348,3	21,0	6.711,1
30 Eyl. 2013	5.136,7	712,9	943,3	352,6	41,4	7.186,9
31 Ara. 2013	5.801,7	712,8	960,8	358,1	36,8	7.870,2
31 Mar. 2014	5.771,9	707,7	984,9	396,9	29,8	7.891,2
30 Haz. 2014	6.063,1	729,1	988,8	399,1	28,8	8.208,9
30 Eyl. 2014	6.278,3	759,4	991,4	419,3	27,0	8.475,4
31 Ara. 2014	6.706,8	784,8	1.008,3	424,9	15,6	8.940,4
31 Mar. 2015	7.074,3	787,4	1.017,0	429,6	15,8	9.324,1
30 Haz. 2015	7.428,9	768,4	1.023,5	437,4	15,8	9.674,0
30 Eyl. 2015	7.912,1	780,3	1.024,0	443,8	14,4	10.174,6
31 Ara. 2015	8.154,1	780,1	1.017,5	432,5	15,2	10.399,4
31 Mar. 2016	8.137,3	776,4	1.025,0	392,7	15,0	10.346,4

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.19: Özkaynakların Gelişimi (Milyon TL)

Tarih	Ödenmiş Sermaye	Yedek Akçeler	Sabit Kıymet Yeniden Değ. Fonu	Menkul Değerler Değer Artış Fonu	Dönem Kârı (Zarar)	Geçmiş yıl Kârı (Zararı)	Toplam
31 Ara. 2012	683,0	166,8	3,5	6,3	178,0	165,6	1.203,2
31 Mar. 2013	684,4	180,8	3,5	10,5	55,6	277,3	1.212,1
30 Haz. 2013	731,4	210,2	3,5	9,6	108,2	186,9	1.249,7
30 Eyl. 2013	735,0	210,2	3,5	9,6	167,6	184,5	1.310,4
31 Ara. 2013	738,1	210,8	3,6	9,6	215,3	183,9	1.361,3
31 Mar. 2014	741,1	222,5	1,4	11,8	63,1	304,9	1.344,8
30 Haz. 2014	785,1	260,0	1,4	13,5	117,8	213,3	1.391,1
30 Eyl. 2014	796,6	260,4	1,4	13,5	177,4	212,8	1.462,1
31 Ara. 2014	800,8	261,6	1,4	13,5	214,7	211,6	1.503,6
31 Mar. 2015	802,4	307,6	1,6	13,5	79,9	359,1	1.564,1
30 Haz. 2015	771,9	353,8	1,4	14,7	128,4	262,0	1.532,2
30 Eyl. 2015	778,9	355,0	1,4	12,6	185,4	257,3	1.590,6
31 Ara. 2015	791,4	367,3	0,2	12,6	201,8	244,7	1.618,0
31 Mar. 2016	791,8	426,1	0,2	78,7	56,2	373,2	1.726,2

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.20: Sermaye Yeterliliği Rasyosu (%)

Tarih	Kamu Bankaları	Özel Sermayeli Bankalar	Şube Bankaları	Bankacılık Sektörü	Yasal Sınır
31 Ara. 2012	23,02	15,26	26,29	20,61	10,00
31 Mar. 2013	24,76	15,41	24,26	20,28	10,00
30 Haz. 2013	25,07	14,82	21,94	19,25	10,00
30 Eyl. 2013	26,11	14,53	22,28	19,42	10,00
31 Ara. 2013	24,02	13,81	21,07	18,28	10,00
31 Mar. 2014	24,39	14,09	18,04	17,38	10,00
30 Haz. 2014	24,49	14,36	18,00	17,47	10,00
30 Eyl. 2014	25,15	14,77	17,87	17,66	10,00
31 Ara. 2014	25,35	14,90	17,43	17,53	10,00
31 Mar. 2015	26,08	14,51	18,23	17,75	10,00
30 Haz. 2014	25,74	14,61	17,24	17,36	10,00
30 Eyl. 2015	25,83	14,62	17,18	17,33	10,00
31 Ara. 2015	23,95	14,53	17,35	17,06	10,00
31 Mar. 2016	24,19	14,94	17,66	17,39	10,00

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.21: Kâr / Zarar Tablosu (Milyon TL)

Tarih	Faiz Gelirleri	Faiz Giderleri	Faiz Dışı Gelirler	Faiz Dışı Giderler	Dönem Net Kâr / Zararı
31 Ara. 2012	1.027,0	347,6	187,7	327,6	178,0
31 Mar. 2013	253,2	94,7	54,4	89,296	55,6
30 Haz. 2013	504,4	187,1	106,3	178,4	108,2
30 Eyl. 2013	771,1	285,9	163,8	275,8	167,6
31 Ara. 2013	1.054,2	382,4	227,7	390,5	215,3
31 Mar. 2014	300,8	114,0	60,0	106,6	63,0
30 Haz. 2014	603,5	214,2	125,2	210,1	117,8
30 Eyl. 2014	914,7	315,9	184,8	320,0	177,4
31 Ara. 2014	1.230,1	409,3	246,6	438,5	214,7
31 Mar. 2015	330,9	109,3	68,5	110,6	79,9
30 Haz. 2015	672,2	215,3	132,6	228,3	128,4
30 Eyl. 2015	1.028,1	308,5	191,3	354,2	185,4
31 Ara. 2015	1.391,1	378,4	272,9	485,6	201,8
31 Mar. 2016	375,6	118,3	77,8	125,5	56,1

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.22: Mevduat (Toplam) - Vade Gruplarına Göre (Milyon TL)

Tarih	Vadesiz	1 Ay Vadeli	3 Ay Vadeli	6 Ay Vadeli	1 Yıl Vadeli	Toplam
31 Ara. 2012	1.466,7	5.599,1	1.187,8	304,3	726,2	9.284,1
31 Mar. 2013	1.438,0	5.495,9	1.204,2	287,7	775,8	9.201,6
30 Haz. 2013	1.572,0	5.605,9	1.370,2	263,2	1.009,8	9.821,1
30 Eyl. 2013	1.704,1	5.793,6	1.589,9	317,4	1.112,0	10.517,0
31 Ara. 2013	1.996,7	6.136,3	1.629,7	360,6	1.200,3	11.323,6
31 Mar. 2014	1.901,6	6.162,5	1.701,8	391,4	1.156,3	11.313,6
30 Haz. 2014	1.386,0	6.392,3	1.719,3	386,0	1.153,7	11.037,3
30 Eyl. 2014	1.440,2	6.573,9	1.847,5	463,2	1.186,0	11.510,8
31 Ara. 2014	1.469,5	6.744,4	1.910,0	493,0	1.156,9	11.773,8
31 Mar. 2015	1.480,3	7.034,4	2.043,0	466,5	1.233,8	12.258,0
30 Haz. 2015	1.651,8	7.323,3	2.202,8	526,6	1.295,5	13.000,0
30 Eyl. 2015	1.864,3	7.773,2	2.394,4	598,2	1.377,7	14.007,8
31 Ara. 2015	1.859,2	7.689,2	2.516,1	566,5	1.319,5	13.950,5
31 Mar. 2016	1.750,4	7.918,7	2.488,7	591,5	1.274,8	14.024,1

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.23: Mevduat (TP) - Vade Gruplarına Göre (Milyon TL)

Tarih	Vadesiz	1 Ay Vadeli	3 Ay Vadeli	6 Ay Vadeli	1 Yıl Vadeli	Toplam
31 Ara. 2012	774,2	3.667,8	752,7	151,9	175,9	5.522,5
31 Mar. 2012	747,5	3.778,6	764,5	139,9	225,4	5.656,0
30 Haz. 2013	783,6	3.826,2	870,2	142,6	335,2	5.957,8
30 Eyl. 2013	808,1	3.822,4	952,8	159,8	344,6	6.087,7
31 Ara. 2013	1.008,5	3.901,3	927,3	174,2	348,1	6.359,4
31 Mar. 2014	955,5	3.811,3	938,5	169,6	316,3	6.191,2
30 Haz. 2014	749,7	3.968,1	968,8	178,9	296,7	6.162,2
30 Eyl. 2014	749,1	4.052,1	1.005,7	221,2	311,0	6.339,1
31 Ara. 2014	798,0	4.122,7	1.013,8	234,3	299,1	6.467,9
31 Mar. 2015	769,5	4.328,5	1.068,6	213,9	285,6	6.666,1
30 Haz. 2015	821,1	4.403,3	1.137,2	207,8	285,3	6.854,7
30 Eyl. 2015	837,2	4.427,9	1.171,5	202,1	266,5	6.905,2
31 Ara. 2015	865,0	4.452,8	1.259,1	201,5	283,0	7.061,4
31 Mar. 2016	797,1	4.557,7	1.280,1	225,0	261,6	7.121,5

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.24: Mevduat (YP) - Vade Gruplarına Göre (Milyon TL)

Tarih	Vadesiz	1 Ay Vadeli	3 Ay Vadeli	6 Ay Vadeli	1 Yıl Vadeli	Toplam
31 Ara. 2012	692,5	1.931,4	435,1	152,3	550,3	3.761,6
31 Mar. 2013	690,4	1.717,3	439,7	147,7	550,5	3.545,6
30 Haz. 2013	788,4	1.779,7	500,0	120,6	674,6	3.863,3
30 Eyl. 2013	896,0	1.971,2	637,1	157,5	767,5	4.429,3
31 Ara. 2013	988,1	2.235,1	702,4	186,4	852,2	4.964,2
31 Mar. 2014	600,0	2.351,2	763,3	221,8	840,0	4.776,4
30 Haz. 2014	636,2	2.424,3	750,5	207,1	857,0	4.875,1
30 Eyl. 2014	691,0	2.521,8	841,8	242,1	875,0	5.171,7
31 Ara. 2014	671,5	2.621,7	896,3	258,7	857,7	5.305,9
31 Mar. 2015	710,8	2.705,9	974,5	252,5	948,2	5.591,9
30 Haz. 2015	830,8	2.919,9	1.065,5	318,8	1.010,3	6.145,3
30 Eyl. 2015	1.027,1	3.345,3	1.222,9	396,1	1.111,2	7.102,6
31 Ara. 2015	994,3	3.236,4	1.256,9	365,0	1.036,5	6.889,1
31 Mar. 2016	953,3	3.361,1	1.208,6	366,5	1.013,0	6.902,5

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.25: Mevduat (Toplam) - Türlerine Göre (Milyon TL)

Tarih	Resmi	Ticari	Tasarruf	Diğer	Bankalar	Toplam
31 Ara. 2012	782,9	976,8	6.952,3	261,8	310,3	9.284,1
31 Mar. 2013	590,2	1.015,7	7.022,6	274,8	298,3	9.201,6
30 Haz. 2013	602,0	1.258,1	7.304,9	271,5	384,6	9.821,1
30 Eyl. 2013	688,0	1.358,6	7.633,3	387,1	450,1	10.517,1
31 Ara. 2013	749,1	1.457,6	8.056,6	421,7	638,5	11.323,6
31 Mar. 2014	750,0	1.399,4	8.225,9	333,7	604,6	11.313,6
30 Haz. 2014	760,6	1.461,2	8.544,2	271,3	596,5	11.633,8
30 Eyl. 2014	767,0	1.610,1	8.850,1	283,6	705,2	12.216,0
31 Ara. 2014	760,4	1.696,1	9.016,1	301,2	799,4	12.573,2
31 Mar. 2015	746,3	1.854,6	9.366,2	291,0	750,8	13.008,9
30 Haz. 2015	792,2	2.063,5	9.858,0	286,3	805,0	13.805,0
30 Eyl. 2015	787,1	2.408,0	10.576,4	236,3	867,4	14.875,2
31 Ara. 2015	822,7	2.350,4	10.537,9	239,5	961,3	14.911,8
31 Mar. 2016	825,4	2.380,7	10.581,1	236,9	1.024,2	15.048,3

Kaynak: KKTOMB

Tablo B.26: Mevduat (TP) - Türlerine Göre (Milyon TL)

Tarih	Resmi	Ticari	Tasarruf	Diğer	Bankalar	Toplam
31 Ara. 2012	455,7	609,6	4.215,1	174,8	67,3	5.522,5
31 Mar. 2013	500,8	615,8	4.262,7	189,3	87,4	5.656,0
30 Haz. 2013	502,5	769,7	4.407,5	174,8	103,3	5.957,8
30 Eyl. 2013	524,1	815,8	4.450,5	172,2	125,1	6.087,7
31 Ara. 2013	559,5	862,2	4.567,2	163,7	206,7	6.359,4
31 Mar. 2014	569,2	785,9	4.471,4	106,1	258,6	6.191,2
30 Haz. 2014	612,0	791,2	4.632,2	126,8	266,6	6.428,8
30 Eyl. 2014	594,3	868,7	4.737,8	138,3	357,8	6.696,9
31 Ara. 2014	577,2	879,8	4.875,8	135,1	399,0	6.866,9
31 Mar. 2015	552,5	965,0	5.006,1	142,5	331,0	6.997,1
30 Haz. 2015	588,9	1.015,5	5.120,9	129,4	276,2	7.130,9
30 Eyl. 2015	571,4	1.076,5	5.130,1	127,3	237,6	7.142,9
31 Ara. 2015	614,6	1.110,6	5.193,0	143,2	254,6	7.316,0
31 Mar. 2016	615,7	1.101,8	5.286,0	118,1	285,5	7.407,1

Kaynak: KKTCMB

Tablo B.27: Mevduat (YP) - Türlerine Göre (Milyon TL)

Tarih	Resmi	Ticari	Tasarruf	Diğer	Bankalar	Toplam
31 Ara. 2012	327,2	367,1	2.737,2	87,0	243,1	3.761,6
31 Mar. 2013	89,4	399,9	2.759,9	85,5	210,9	3.545,6
30 Haz. 2013	99,5	488,5	2.897,4	96,7	281,2	3.863,3
30 Eyl. 2013	163,8	542,8	3.182,8	214,9	325,1	4.429,4
31 Ara. 2013	189,7	595,4	3.489,4	257,9	431,8	4.964,2
31 Mar. 2014	180,8	613,4	3.754,6	227,6	346,0	5.122,4
30 Haz. 2014	148,5	670,0	3.912,1	144,5	329,8	5.204,9
30 Eyl. 2014	172,6	741,5	4.112,3	145,3	347,4	5.519,1
31 Ara. 2014	183,2	816,3	4.140,3	166,1	400,4	5.706,3
31 Mar. 2015	193,8	889,5	4.360,2	148,5	419,8	6.011,8
30 Haz. 2015	203,3	1.048,0	4.737,1	156,9	528,8	6.674,1
30 Eyl. 2015	215,8	1.331,5	5.446,3	108,9	629,8	7.732,3
31 Ara. 2015	208,1	1.239,8	5.345,0	96,3	706,6	7.595,8
31 Mar. 2016	209,7	1.279,0	5.295,1	118,8	738,6	7.641,2

Kaynak: KKTCMB

Tablo B.28: Para Arzı (Milyon TL)

Yıl	Devre	M1	Yüzde Değişim	M2	Yüzde Değişim	M3	Yüzde Değişim
2009		1.152,2		6.193,4		6.842,3	
2010		1.174,0	1,89	6.592,6	6,45	7.292,8	6,58
2011		1.560,7	10,06	8.021,7	3,13	8.623,7	2,93
2012	I	1.445,9	-7,35	7.967,1	-0,68	8.587,4	-0,42
	II	1.490,4	3,07	8.133,7	2,09	8.769,5	2,12
	III	1.535,6	3,03	8.402,6	3,31	9.024,4	2,91
	IV	1.661,2	8,18	8.765,9	4,32	9.585,4	6,22
2013	I	1.690,9	1,79	8.958,1	2,19	9.608,9	0,25
	II	1.767,3	4,52	9.507,6	6,13	10.177,6	5,92
	III	1.853,2	7,90	9.994,6	5,67	10.787,2	6,51
	IV	1.963,4	5,95	10.562,0	5,68	11.345,1	5,17
2014	I	2.049,8	4,40	10.794,4	2,20	11.601,9	2,26
	II	2.152,4	5,01	11.130,9	3,12	11.957,3	3,06
	III	2.163,0	0,49	11.578,9	4,02	12.433,8	3,99
	IV	2.211,0	2,22	11.880,2	2,60	12.660,2	1,82
2015	I	2.338,5	5,77	12.470,8	4,97	13.249,2	4,65
	II	2.532,7	8,30	13.211,3	5,94	14.056,5	6,09
	III	2.829,9	11,73	14.279,5	8,08	15.106,7	7,47
	IV	2.841,2	0,40	14.215,9	-0,45	15.109,8	0,02
2016	I	2.797,9	-1,52	14.340,3	0,88	15.181,5	0,47

Kaynak: KKTCCMB

Tablo B.29: Bankalar Yasası Altında Faaliyet Gösteren Lisanslı Bankalar

1	KIBRIS VAKIFLAR BANKASI LTD.
2	AKFİNANS BANK LTD.
3	CREDİTWEST BANK LTD.
4	NOVA BANK LTD.
5	ASBANK LTD.
6	KIBRIS İKTİSAT BANKASI LTD.
7	KIBRIS TÜRK KOOPERATİF MERKEZ BANKASI LTD.
8	LİMASOL TÜRK KOOPERATİF BANKASI LTD.
9	ŞEKERBANK (KIBRIS) LTD.
10	TÜRK BANKASI LTD.
11	UNİVERSAL BANK LTD.
12	VİYA BANK LTD.
13	YAKINDOĞU BANK LTD.
14	KIBRIS KAPİTAL BANK LTD.
15	KIBRIS FAİSAL İSLAM BANKASI LTD.
16	HSBC BANK A.Ş.
17	T. GARANTİ BANKASI A.Ş.
18	T. HALK BANKASI A.Ş.
19	T. İŞ BANKASI A.Ş.
20	TC ZİRAAT BANKASI A.Ş.
21	ING BANK A.Ş.
22	TÜRK EKONOMİ BANKASI A.Ş.

Kaynak: KKTCMB

Tablo B.30: Temel Ekonomik ve Sosyal Göstergeler

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
GSMH (Cari Fiyatlarla Milyon ₺)	3.143,7	4.101,4	4.671,3	5.128,3	5.415,3	5.649,5	6.559,2	6.915,8	7.579,4	8.840,4	9.238,9 ^(T)	10.028,5 ^(T)
GSMH (Milyon ABD doları)	2.327,8	2.845,2	3.598,8	3.995,6	3.502,5	3.750,6	3.908,5	3.840,8	3.969,5	4.031,9 ^(T)	3.598,8 ^(T)	n.a
Fert Başına GSMH (Cari Fiyatlarla TL)	14.271	17.063	19.165	20.739	21.538	22.147	25.850	27.077	29.217	n.a	n.a	n.a
Fert Başına GSMH (ABD)	10.567	11.837	14.765	16.158	13.930	14.703	15.404	15.038	15.302	n.a	n.a	n.a
Enflasyon Oranı (%)	2,7	19,2	9,4	14,5	5,7	3,3	14,7	3,6	10,2	6,5	n.a	n.a
Bütçe Açığı (Milyon ABD doları) (1)	185,3	287,3	221,2	369,6	491,0	375,8	299,1	128,2	285,0	n.a	n.a	n.a
Mevduatlar. (Milyon ABD doları) (2)	2.659,3	3.294,9	4.166,1	3.645,7	4.277,0	4.426,1	4.281,8	5.034,1	5.006,4	5.077,3	4.696,2	n.a
Döviz Rezervi (Milyon ABD doları)	1.597,6	2.030,9	2.072,1	1.802,6	1.974,7	2.069,1	2.116,4	1.775,6	1.556,6	n.a	n.a	n.a
İhracat (Milyon ABD doları) (3)	66,6	64,9	79,0	74,5	71,1	96,4	152,9	122,4	120,7	134,0 ^(T)	141,5 ^(T)	148,6 ^(T)
İthalat (Milyon ABD) (4)	1.186,3	1.376,2	1.539,2	1.680,7	1.326,2	1.604,2	1.699,9	1.705,3	1.699,4	1.784,3	1.861,0 ^(T)	1.944,7 ^(T)
Dış Ticaret Dengesi (Milyon ABD doları)	-1.119,7	-1.311,3	-1.460,2	-1.606,2	-1.255,1	-1.507,8	-1.547,0	-1.582,9	-1.578,7	-1.650,3 ^(T)	-1.719,5 ^(T)	-1.796,1 ^(T)
İhracat / İthalat (%)	5,6	4,7	5,1	4,4	5,4	6,0	9,0	7,2	7,1	7,5 ^(T)	7,6 ^(T)	7,6 ^(T)
Gelen Turizm Sayısı	652.779	715.749	791.036	808.682	800.376	902.390	1.022.089	1.166.186	1.232.753	n.a	n.a	n.a
a) Türkiye	488.023	572.633	634.580	650.405	638.700	741.925	801.326	904.505	923.308	n.a	n.a	n.a
b) Diğer	164.756	143.116	156.456	158.277	161.676	160.465	220.763	261.681	309.445	n.a	n.a	n.a
Net Turizm Geliri (Milyon ABD doları)	328,8	303,2	381,0	383,7	390,7	405,8	459,4	571,9	613,4	691,6	746,7 ^(T)	772,8 ^(T)
İstihdam	85.583	91.815	89.787	91.223	91.550	93.498	93.470	96.539	97.867	99.876 ^(T)	101.936 ^(T)	104.047 ^(T)
İşsiz Sayısı	7.665	9.552	9.361	9.881	12.941	12.619	9.864	9.174	8.929	n.a	n.a	n.a
İşsizlik Oranı (%)	8,2	9,4	9,4	9,8	12,4	11,9	9,5	8,7	8,4	8,3 ^(T)	8,2 ^(T)	8,2 ^(T)
Nüfus (5)	220.289	257.513	268.011	274.436	283.736	277.680	283.281	292.129	301.988	n.a	n.a	n.a
Yıllık Nüfus Artışı (%)	1,0	16,9	4,1	2,4	3,4	1,1	1,7	1,5	1,5	n.a	n.a	n.a
Nüfus Yoğunluğu	68,0	79,4	82,7	84,7	87,5	85,7	87,4	90,1	93,1	n.a	n.a	n.a
Sağlık Giderleri / GSMH (%)	2,0	3,4	3,9	3,5	3,5	3,4	3,1	3,1	3,2	n.a	n.a	n.a
Sağlık Giderleri / Bütçe (%)	6,0	7,2	8,6	7,6	7,4	7,3	7,2	7,3	7,4	n.a	n.a	n.a
Yıllık Ortalama 1 ABD=₺	1.3505	1.4415	1.2980	1.2835	1.5461	1,5063	1,6782	1,8006	1,9094	2,1926 ^(T)	2,5672 ^(T)	n.a

1) Dış yardımlar dâhil değildir.

2) Türk Lirası mevduatlar ile döviz mevduatları içermektedir.

3) Güney Kıbrıs'a yapılan ihracat dâhil değildir.

4) Hidrokarbon İthalatı dâhil değildir.

5) De-jure

(T) Tahmin

(n.a.) Not available (Bilgi mevcut değildir.)

Kaynak: DPÖ, KKTOMB, Ticaret Dairesi, Turizm Planlama Dairesi.

Tablo B.31: Gayri Safi Milli Hasıladaki Sektörel Gelişmeler (Cari Fiyatlarla Milyon TL)

Sektörler	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014 ^(T)	2015 ^(T)	2016 ^(T)
1. Tarım	214,2	249,4	288,2	259,2	300,6	330,3	366,4	386,5	405,0	412,9	452,6	512,2
2. Sanayi	281,0	377,5	430,8	542,8	516,7	552,4	558,5	587,1	636,6	698,9	734,5	784,5
3. İnşaat	164,9	314,8	364,4	362,2	346,4	312,1	408,5	335,8	370,7	430,4	451,1	489,2
4. Ticaret - Turizm	541,4	617,5	630,3	721,7	766,3	900,0	1.216,8	1.385,3	1.527,9	1.783,3	1.940,4	2.129,7
5. Ulaştırma - Haberleşme	328,8	437,2	533,4	614,5	597,3	525,2	553,1	642,9	711,4	832,3	893,6	969,1
6. Mali Müesseseler	195,5	259,3	309,4	357,8	388,4	404,4	472,6	506,0	579,7	622,6	655,0	703,5
7. Konut Gelirleri	70,3	117,7	144,2	175,9	202,5	220,6	274,4	305,8	358,2	404,7	430,4	467,1
8. Serbest Meslek ve Hizmetler	307,9	441,9	493,5	525,2	609,3	652,3	727,5	801,8	891,6	1.016,0	1.089,8	1.187,5
9. Kamu Hizmetleri	628,1	808,0	1.003,5	1.104,0	1.201,2	1.180,1	1.294,3	1.294,9	1.349,9	1.513,9	1.594,5	1.724,1
10. İthalat Vergileri	338,3	364,7	406,7	416,6	447,6	536,3	637,0	709,1	775,9	936,3	1.027,7	1.093,9
11. GSYH	3.070,4	3.988,1	4.604,3	5.079,9	5.376,3	5.614,1	6.509,0	6.955,1	7.606,9	8.651,36	9.269,7	10.060,8
12. Net Dış Alem Faktör Gelirleri	73,3	113,3	66,9	48,4	38,9	35,4	50,2	-39,3	-27,5	-30,0	-30,8	-32,2
GSMH	3.143,7	4.101,4	4.671,2	5.128,3	5.415,3	5.649,5	6.559,2	6.915,8	7.579,4	8.621,3	9.238,9	10.028,5

(T) Tahmin

Kaynak: DPÖ

Tablo B.32: Gayri Safi Yurt İçi Hasılanın Yüzde Dağılımı

Sektörler	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014 ^(T)
1. Tarım	7,0	6,3	6,3	5,1	5,6	5,9	5,6	5,6	5,3	4,4
2. Sanayi	9,2	9,5	9,4	10,7	9,6	9,8	8,6	8,4	8,4	7,8
2.1. Taş Ocakçılığı	0,6	1,0	1,1	0,8	0,7	0,6	0,7	0,6	0,6	0,7
2.2. İmalat Sanayi	4,8	4,5	4,4	4,0	3,2	2,3	2,5	2,8	2,9	2,7
2.3. Elektrik-Su	3,8	3,9	3,9	5,9	5,8	6,9	5,3	5,1	4,8	4,4
3. İnşaat	5,4	7,9	7,9	7,1	6,5	5,6	6,3	4,8	4,9	5,3
4. Ticaret - Turizm	17,6	15,5	13,7	14,2	14,3	16,0	18,7	19,9	20,1	20,5
4.1. Toptan ve Perakende Ticaret	12,1	12,1	9,5	9,7	9,0	10,7	11,1	11,4	11,2	11,6
4.2. Otelcilik ve Lokantacılık	5,6	5,6	4,2	4,5	5,2	5,4	7,6	8,5	8,9	8,8
5. Ulaştırma - Haberleşme	10,7	10,7	11,6	12,1	11,1	9,4	8,5	9,3	9,4	9,2
6. Mali Müesseseler	6,4	6,5	6,7	7,1	7,2	7,2	7,2	7,3	7,6	7,2
7. Konut Sahipliği	2,3	3,0	3,1	3,5	3,8	3,9	4,2	4,4	4,7	4,5
8. Serbest Meslek ve Hizmetler	10,0	11,1	10,7	10,3	11,3	11,6	11,2	11,5	11,7	11,7
9. Kamu Hizmetleri	20,4	20,3	21,8	21,7	22,3	21,0	19,9	18,6	17,7	18,3
10. İthalat Vergileri	11,0	9,2	8,8	8,2	8,3	9,6	9,8	10,2	10,2	11,1
GSYH	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

(T) Tahmin
Kaynak: DPÖ

Tablo B.33: Ekonominin Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla Milyon TL)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015 ^(T)	2016 ^(T)
1. Toplam Kaynaklar	4.394,9	4.996,3	5.629,3	5.516,7	6.065,0	6.849,7	7.141,1	7.664,8	8.648,8	9.268,0	10.051,4
2. Toplam Yatırımlar	1.018,0	1.089,2	1.049,1	946,6	1.049,6	1.266,5	1.175,5	1.147,8	1.397,0	1.560,8	1.729,4
3. Toplam Tüketim	3.376,8	3.907,1	4.580,1	4.570,0	5.015,4	5.583,1	5.965,6	6.516,9	7.251,8	7.707,2	8.322,0
4. Kamu Harcanabilir Geliri	756,0	904,7	1.105,6	751,9	962,2	1.059,2	1.491,8	1.341,3	1.486,4	1.557,9	1.631,8
5. Özel Harcanabilir Gelir	3.345,4	3.766,5	4.022,7	4.663,3	4.687,3	5.449,9	5.424,0	6.238,1	6.934,1	7.434,9	8.104,4
6. Özel Tasarruf Oranı (%)	28,6	29,0	20,1	33,9	26,0	28,0	20,8	25,0	24,7	25,3	25,6
7. Toplam Yurt İçi Tasarruflar	724,6	764,2	548,2	845,2	634,1	976,1	950,3	1.062,5	1.168,7	1.285,6	1.414,2

(T) Tahmin

Kaynak: DPÖ

Tablo B.34: Sektörel Katma Değerlerin Reel Büyüme Hızları (%)

Sektörler	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014 ^(T)	2015 ^(T)	2016 ^(T)
1. Tarım	2,8	-3,2	0,4	-18,2	8,2	10,0	10,8	3,7	-1,6	-6,5	6,8	8,0
2. Sanayi	6,4	20,0	-0,9	-10,3	-9,1	-0,2	3,4	-0,7	1,7	5,7	2,9	2,7
3. İnşaat	18,9	68,1	4,2	-8,0	-18,5	3,8	3,3	-16,0	-0,3	6,5	2,1	3,5
4. Ticaret-Turizm	20,8	9,5	-2,7	-2,1	-8,7	18,3	6,0	6,1	1,4	6,8	5,6	4,1
5. Ulaştırma-Haberleşme	14,2	-0,7	-3,6	2,2	-2,8	-20,0	-4,3	5,7	2,0	7,3	4,6	3,5
6. Mali Müesseseler	4,2	8,9	6,3	9,6	1,7	0,3	1,4	8,1	7,5	-1,5	2,5	2,5
7. Konut Gelirleri	3,4	20,1	4,6	2,7	3,8	4,0	3,9	3,7	3,2	3,6	3,6	3,6
8. Serbest Meslek ve Hizmetler	19,1	12,5	6,6	4,3	3,4	-5,3	4,3	1,5	2,3	4,5	4,5	4,0
9. Kamu Hizmetleri	6,8	2,4	8,2	1,2	-5,0	0,4	2,8	1,9	1,4	1,3	1,5	1,5
10. İthalat Vergileri	29,7	-0,6	12,3	-0,8	-7,1	18,6	3,9	8,9	-2,1	8,1	7,4	2,8
11. GSYH	13,8	12,7	2,8	-2,9	-5,5	3,7	3,9	1,8	1,1	4,3	4,4	3,8
12. Net Dış Alem Faktör Gelirleri	7,4	34,1	-47,3	-36,4	-28,2	-9,8	27,1	-174,5	35,3	0,0	0,0	0,0
GSMH	13,5	13,2	1,5	-3,4	-5,7	3,6	4,0	0,5	1,3	4,3	4,4	3,6

Kaynak: DPÖ

Tablo B.35: Sabit Sermaye Yatırımlarının Sektörel Dağılımı (Cari Fiyatlarla TL)

Sektörler	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1. Tarım	25.067.329,5	30.288.995,7	37.031.696,5	25.096.397,8	33.118.594,9	27.058.393,7	49.136.362,5	51.058.138,0	54.190.288,2	71.537.594,6
2. Sanayi	70.693.090,7	84.573.998,0	154.480.514,6	188.370.607,1	199.708.263,8	103.835.938,2	142.669.112,1	196.282.358,0	182.282.511,4	134.113.143,5
3. İnşaat	21.259.857	43.258.675,4	34.687.310,1	20.913.624,0	14.016.685,2	14.168.717,1	18.049.456,8	23.777.795,6	20.184.643,4	18.218.607,7
4. Ticaret-Turizm	55.650.643,9	68.847.433,3	90.649.789,0	101.226.532,6	82.215.951,7	55.600.413,0	71.044.040,8	204.894.425,1	99.378.955,6	97.417.516,7
5. Ulaştırma-Haberleşme	63.636.784,3	86.087.316,9	125.687.146,5	71.995.694,2	97.322.396,4	92.568.156,3	143.832.803,7	94.706.890,3	125.649.623,3	124.633.379,9
6. Mali Müesseseler	7.523.937	9.103.826,6	10.069.587,4	11.418.664,9	14.893.304,4	24.946.590,4	12.573.295,1	10.385.135,1	14.068.264,1	12.817.823,9
7. Konut Sahipliği	121.390.563,7	204.215.564,9	353.405.768,1	466.969.956,7	480.192.774,8	427.358.059,0	403.403.564,2	506.363.162,1	450.364.349,3	543.245.804,8
8. Serbest Meslek ve Hizmetler	22.014.944,9	25.959.956,5	49.092.282,6	88.371.762,0	78.727.130,8	122.716.573,1	143.639.163,1	68.177.274,4	71.148.838,9	57.283.971,0
9. Kamu Hizmetleri	79.363.510,0	93.124.289,1	37.031.696,5	89.918.968,8	62.507.292,3	62.094.630,6	32.150.546,4	54.257.302,8	77.170.851,6	88.418.427,5
Toplam	466.600.661,0	645.460.056,4	966.659.314,9	1.064.282.208,1	1.062.702.394,2	930.347.471,4	1.016.498.344,7	1.209.955.946,4	1.094.397.325,7	1.147.686.269,5

Kaynak: DPÖ

Tablo B.36: Kamu Kesimi Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1. Kamu Gelirleri	1.023.173.117,8	1.253.787.499,2	1.524.019.743,1	1.739.498.572,7	1.986.206.692,7	1.862.053.831,4	2.089.052.564,2	2.303.325.976,6	2.773.761.861,1	2.796.812.940,2
2. Transferler	594.650.637,6	692.099.945,0	768.021.456,6	834.788.680,2	944.710.702,4	1.110.115.570,6	1.126.848.647,3	1.244.081.261,1	1.281.938.535,1	1.455.510.968,5
3. Kamu Harcanabilir Geliri	428.522.480,2	561.687.554,2	755.998.286,5	904.709.892,4	1.041.495.990,3	751.938.260,8	962.203.916,8	1.059.244.715,5	1.491.823.326,0	1.341.301.971,7
4. Kamu Cari Giderleri	597.959.676,7	749.134.768,6	988.884.634,8	1.231.306.843,6	1.366.456.132,8	1.487.589.785,8	1.547.895.080,9	1.621.100.773,5	1.667.829.509,0	1.836.123.617,8
5. Kamu Tasarrufu	-169.437.196,5	-187.447.214,4	-232.886.348,3	-326.596.951,2	-324.960.142,5	-735.651.525,0	-585.691.164,1	-561.856.058,0	-176.006.183,0	-494.821.646,1
6. Kamu Yatırımı	147.760.223,3	181.099.777,0	315.787.586,7	255.504.843,5	281.025.335,4	185.112.669,3	181.161.264,3	196.745.696,8	237.422.206,9	183.704.785,6
7. Kamu Finansman Gereği	317.197.419,8	368.546.991,4	548.673.935,0	582.101.794,7	605.985.477,9	920.764.194,3	766.852.428,4	758.601.754,8	413.428.389,9	678.526.431,7

Kaynak: DPÖ

Tablo B.37: Özel Kesim Genel Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1. Özel Harcanabilir Gelir	2.092.284.267,2	2.582.012.057,4	3.345.388.904,0	3.766.545.993,5	4.086.838.144,1	4.663.342.438,0	4.687.331.019,2	5.499.929.813,2	5.424.008.303,3	6.238.101.304,5
2. Özel Tüketim	1.433.147.949,1	2.081.696.686,2	2.387.947.714,7	2.675.778.431,4	3.213.685.863,7	3.082.454.773,9	3.467.492.896,7	3.962.008.014,7	4.297.745.493,7	4.680.794.290,1
3. Özel Tasarruf	659.136.318,1	500.315.371,2	957.441.189,3	1.090.767.562,1	873.152.280,4	1.580.887.664,1	1.219.838.122,5	1.537.921.798,5	1.126.262.809,6	1.557.307.014,4
4. Özel Yatırım	362.074.514,0	504.911.529,8	702.256.654,3	833.684.967,4	768.116.852,5	761.493.469,8	868.423.234,0	1.069.816.463,7	938.089.479,7	964.130.762,7
5. Kamu Kesimine İkras	297.061.804,1	-4.596.158,6	255.184.535,0	257.082.594,7	105.035.427,9	819.394.194,3	351.414.888,5	468.105.334,8	188.173.329,9	593.176.251,7

Kaynak: DPÖ

Tablo B.38: Devlet Bütçe Dengesi (Cari Fiyatlarla TL)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
I. Bütçe Gelirleri	1.113.058.470,5	1.249.910.179,1	1.509.540.794,2	1.912.021.359,7	1.928.800.834,9	1.850.579.976,4	2.094.884.139,9	2.342.746.054,0	2.733.508.126,6	2.717.380.643,9
1. Yerel Gelirler	937.103.669,8	1.042.305.418,6	1.215.615.338,9	1.628.462.492,5	1.634.990.825,2	1.577.760.033,6	1.791.246.833,6	1.952.147.952,7	2.338.729.397,3	2.286.524.201,4
2. Dış Yardımlar	175.954.800,7	207.604.760,5	293.925.455,2	283.558.867,2	293.810.009,7	272.819.942,9	303.637.306,3	390.598.101,3	394.778.729,3	430.856.442,4
II. Bütçe Giderleri	1.261.834.304,7	1.500.220.978,1	1.923.710.074,6	2.125.063.562,9	2.364.729.328,4	2.575.108.349,3	2.660.956.990,0	2.844.717.192,2	2.964.278.216,8	3.261.442.097,7
1. Cari Giderler	436.157.692,2	571.203.866,0	742.526.703,9	932.560.258,6	1.024.958.715,7	1.103.415.414,9	1.140.049.984,5	1.159.028.230,4	1.199.857.540,4	1.295.770.450,0
2. Transferler	617.197.819,0	700.234.763,2	784.546.989,9	844.881.606,6	974.597.265,7	1.154.300.902,4	1.169.441.199,0	1.254.351.944,3	1.319.785.540,6	1.458.418.886,8
3. Savunma	78.000.000,0	80.145.649,0	118.843.456,0	120.047.875,5	146.813.407,4	167.395.579,2	163.327.202,5	199.979.873,2	194.687.299,6	201.795.988,0
4. Yatırımlar	130.478.793,4	148.636.700,0	277.792.924,8	227.573.822,2	218.359.939,6	149.996.452,8	188.138.604,0	231.357.144,3	249.947.836,2	305.456.773,0
III. Finansman Dengesi	-148.775.834,2	-250.310.799,0	-414.169.280,4	-287.087.316,2	-474.386.821,0	-759.185.805,2	-566.072.850,1	-501.971.138,2	-230.770.090,2	-544.061.453,9
GSMH	2.520.806.747,4	3.143.699.611,6	4.101.387.190,5	4.671.255.885,9	5.128.334.134,4	5.415.280.698,8	5.649.534.936,0	6.559.174.528,7	6.915.831.629,3	7.579.403.276,2

Kaynak: DPÖ

Tablo B.39: Devlet Bütçe Dengesi (GSMH Yüzdesi)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
I. Bütçe Gelirleri	40,1	44,7	39,8	36,8	40,9	37,6	34,2	37,1	35,7	39,5	35,9
1. Yerel Gelirleri	31,5	37,7	33,2	29,6	34,9	31,9	29,1	31,7	29,8	33,8	30,2
2. Dış Yardımlar ve Krediler	8,6	7,1	6,6	7,2	6,1	5,7	5,0	5,4	6,0	5,7	5,7
II. Bütçe Giderleri	53,9	50,7	47,7	46,9	45,5	46,1	47,6	47,1	43,4	42,9	43,0
1. Cari Giderler	17,5	17,5	18,2	18,1	20,0	20,0	20,4	20,2	17,7	17,3	17,1
2. Transferler	26,6	24,8	22,3	19,1	18,1	19,0	21,3	20,7	19,1	19,1	19,2
3. Savunma	3,6	3,1	2,5	2,9	2,6	2,9	3,1	2,9	3,0	2,8	2,7
4. Yatırımlar	6,1	5,2	4,7	6,8	4,9	4,3	2,8	3,3	3,5	3,6	4,0
III. Bütçe Dengesi	-13,7	-6,0	-7,9	-10,1	-4,6	-8,5	-13,4	-10,0	-7,7	-3,3	-7,2

Kaynak: DPÖ

Tablo B.40: Ödemeler Dengesi (Milyon ABD doları)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1. Cari İşlemler Dengesi	19,4	-14,1	-276,3	-203,6	-250,4	-390,3	-65,4	-275,8	-173,1	-125,1	-44,7
2. Sermaye Hareketleri Dengesi	225,5	254,7	283,2	390,9	335,0	410,5	495,0	438,5	326,5	346,2	259,7
3. Rezerv Hareketleri (- Artış, + Azalış)	-281	-322	-53	-433,3	-41,2	269,5	-172,1	-94,4	-47,3	-340,8	-219,9
4. Net Hata ve Noksan	36,1	81,4	46,1	246,0	-43,4	-289,7	-257,5	-68,3	-106,1	119,7	4,9

Kaynak: DPÖ

Tablo B.41: Bir Önceki Yılın Aralık Ayına Göre Tüketici Fiyatları Endeksi Yüzde Değişim Oranları

Aylar	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Ocak	4,3	2,6	1,8	3,4	0,7	-0,9	1,0	1,3	1,6	-0,1	-0,27	1,39	-0,70	1,00	2,09	-0,88	0,47
Şubat	10,7	5,9	3,9	6,0	0,3	-0,9	0,7	2,0	2,2	0,1	-0,31	2,10	-0,95	0,46	4,43	-2,14	0,31
Mart	16,6	13,3	6,2	7,9	1,8	-0,9	2,5	3,5	3,8	1,1	0,00	3,88	-0,03	0,66	5,02	-0,41	0,09
Nisan	19,8	30,7	7,3	9,8	2,4	0,5	4,2	4,2	6,3	1,2	0,71	4,85	1,83	1,51	5,38	1,09	1,09
Mayıs	21,0	34,5	7,3	12,9	4,6	-0,2	6,4	4,3	7,9	2,5	0,29	6,46	1,69	1,80	4,56	2,73	
Haziran	25,3	39,2	8,2	9,0	4,2	-0,4	8,5	3,4	9,8	3,2	0,31	5,95	0,73	3,30	4,89	3,18	
Temmuz	32,2	43,3	11,4	6,9	4,2	-0,2	10,2	3,6	11,5	0,8	0,92	7,02	-0,28	3,21	5,15	1,90	
Ağustos	38,9	50,8	15,2	7,1	6,5	0,5	12,6	5,9	11,3	2,6	1,92	9,49	0,84	4,17	5,77	2,72	
Eylül	42,9	59,7	16,9	9,1	8,4	2,0	15,9	7,7	14,3	3,3	2,58	10,39	2,57	6,30	5,84	5,78	
Ekim	46,4	69,1	20,7	10,9	10,3	2,5	18,6	9,3	15,6	4,9	3,61	11,90	3,52	7,89	7,69	7,39	
Kasım	49,2	71,9	21,9	11,7	10,9	2,3	19,0	9,0	16,4	6,0	3,54	13,91	3,61	8,29	6,97	6,38	
Aralık	53,2	76,8	24,5	12,6	11,6	2,7	19,2	9,4	14,5	5,7	3,27	14,72	3,60	10,22	6,49	7,78	

Kaynak: DPÖ

Tablo B.42: KKTC ve T.C. Enflasyon Oranları

Yıllar	KKTC	TC	Yıllar	KKTC	TC	Yıllar	KKTC	TC
1984	70,7	49,7	1998	66,5	69,7	2012	3,60	6,16
1985	43,0	44,2	1999	55,3	68,8	2013	10,22	7,40
1986	48,1	30,7	2000	53,2	39,0	2014	6,49	8,17
1987	43,0	55,1	2001	76,8	68,5	2015	7,78	8,81
1988	62,6	77,1	2002	24,5	29,8			
1989	51,8	64,3	2003	12,6	18,4			
1990	69,4	60,4	2004	11,6	9,3			
1991	46,3	71,1	2005	2,7	7,7			
1992	63,4	66,0	2006	19,2	9,7			
1993	61,2	71,1	2007	9,4	8,4			
1994	215,0	125,5	2008	14,5	10,1			
1995	72,2	76,1	2009	5,7	6,5			
1996	87,5	79,8	2010	3,2	6,4			
1997	81,7	99,1	2011	14,7	10,4			

Kaynak: DPÖ, TCMB

Tablo B.43: Tüketici Fiyatları Endeksi (2008 = 100 Temel Yılı)

Ana Gruplar	Ana Harcama Gruplarının Bir Önceki Aya Göre Değişime Etkileri											
	2016											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1. Gıda ve Alkolsüz İçecekler	0,62	-0,10	-0,48									
2. Alkollü İçecekler ve Tütün	0,00	0,07	0,09									
3. Giyim ve Ayakkabı	-0,41	-0,43	0,27									
4. Konut, Su, Elek., Gaz ve Diğer Yakıtlar	0,03	-0,04	-0,05									
5. Mobilya, Ev Aletleri ve Ev Bakım Hizmetleri	0,02	0,00	0,11									
6. Sağlık	0,07	0,02	0,05									
7. Ulaştırma	0,11	0,15	-0,23									
8. Haberleşme	0,00	0,00	0,00									
9. Eğlence ve Kültür	-0,06	0,00	0,06									
10. Eğitim	0,06	0,01	-0,04									
11. Lokanta ve Oteller	-0,06	0,05	0,02									
12. Çeşitli Mal ve Hizmetler	0,09	0,10	-0,01									
Genel	0,47	-0,17	-0,21									

Kaynak: DPÖ

Tablo B.44: Asgari Ücret Gelişmeleri

Yıllar	Asgari Ücret (TL / YTL)	Uygulama Tarihi
1982	22.000	10.06.1982
1983	24.270	08.07.1983
1984	30.300	21.02.1984
1985	46.000	01.01.1985
1986	75.000	01.01.1986
1987	90.000	01.01.1987
1988	121.000	01.01.1988
1989	205.001	01.01.1989
1990	340.500	01.01.1990
1991	520.000	01.01.1991
1992	806.000	01.01.1992
1993	1.373.000	01.01.1993
1994	3.000.000	01.01.1994
1995	5.000.000	01.08.1994
	9.420.000	01.01.1995
1996	11.590.000	01.09.1995
	14.800.000	01.01.1996
1997	23.000.000	01.01.1997
1998	33.800.000	01.09.1997
	50.250.000	01.01.1998
1999	67.000.000	01.09.1998
	85.000.000	01.01.1999
2000	103.000.000	01.01.1999
	137.000.000	01.01.2000
2001	160.000.000	01.07.2000
	200.000.000	01.01.2001
2002	240.000.000	01.08.2001
	320.000.000	01.01.2002
2003	380.000.000	01.10.2002
	440.000.000	01.01.2003
2004	500.000.000	01.08.2003
	550.000.000	01.03.2004
2005	627.000.000	01.07.2004
	720 (YTL)	01.06.2005
2006	780 (YTL)	01.01.2006
2007	860 (YTL)	01.08.2006
	950 (YTL)	01.02.2007
2008	1.060 (YTL)	01.01.2008
2009	1.190 (YTL)	01.09.2008
	1.237	01.10.2009
2011	1.300	01.01.2011
2013	1.415	01.01.2013
2014	1.560	01.01.2014
	1.675	01.11.2014
2015	1.730	01.09.2015

Kaynak: DPÖ

Tablo B.45: Akaryakıt Perakende Satış Fiyatları

Tarih	Kurşunsuz Benzin		Euro Dizel	Motorin	Gazyağı
	95 Oktan	97 Oktan			
14.03.2013	3,15	3,27	3,24	2,98	2,98
27.04.2013	3,11	3,23	3,19	2,93	2,93
14.05.2013	3,13	3,25	3,22	2,96	2,96
26.06.2013	3,15	3,27	3,27	3,00	3,00
10.07.2013	3,17	3,29	3,32	3,07	3,07
24.07.2013	3,29	3,45	3,44	3,07	3,07
07.08.2013	3,26	3,43	3,43	3,06	3,06
05.09.2013	3,42	3,59	3,58	3,21	3,21
19.09.2013	3,39	3,56	3,58	3,21	3,21
03.10.2013	3,34	3,51	3,51	3,15	3,15
22.10.2013	3,35	3,52	3,52	3,16	3,16
05.11.2013	3,31	3,48	3,50	3,14	3,14
17.12.2013	3,41	3,58	3,59	3,22	3,22
10.01.2014	3,50	3,67	3,66	3,29	3,29
31.01.2014	3,58	3,75	3,73	3,36	3,36
21.02.2014	3,62	3,79	3,73	3,36	3,36
14.03.2014	3,67	3,85	3,77	3,37	3,37
04.04.2014	3,67	3,85	3,72	3,32	3,32
29.04.2014	3,67	3,85	3,68	3,28	3,28
21.05.2014	3,63	3,81	3,66	3,26	3,26
12.06.2014	3,63	3,81	3,64	3,25	3,25
03.07.2014	3,76	3,94	3,75	3,35	3,35
24.07.2014	3,74	3,92	3,71	3,31	3,31
14.08.2014	3,70	3,89	3,71	3,31	3,31
26.09.2014	3,69	3,88	3,70	3,29	3,29
17.10.2014	3,64	3,83	3,65	3,24	3,24
07.11.2014	3,49	3,68	3,53	3,12	3,12
28.11.2014	3,42	3,61	3,48	3,07	3,07
19.12.2014	3,18	3,37	3,26	2,86	2,86
14.01.2015	2,99	3,18	3,06	2,67	2,67
04.02.2015	2,95	3,14	2,97	2,58	2,58
25.02.2015	3,04	3,23	3,06	2,67	2,67
18.03.2015	3,13	3,32	3,15	2,76	2,76
01.05.2015	3,31	3,50	3,32	2,93	2,93
23.05.2015	3,40	3,59	3,41	3,02	3,02
07.07.2015	3,40	3,59	3,39	2,99	2,99
28.07.2015	3,30	3,49	3,22	2,82	2,82
18.08.2015	3,27	3,46	3,22	2,82	2,82
09.09.2015	3,27	3,46	3,22	2,85	2,85
30.09.2015	3,29	3,48	3,26	2,92	2,92
21.10.2015	3,27	3,46	3,23	2,92	2,92
16.01.2016	3,18	3,38	3,07	2,86	2,86
23.01.2016	3,18	3,38	2,97	2,86	2,86
06.02.2016	3,12	3,32	2,86	2,86	2,86
19.03.2016	3,20	3,40	2,94	2,94	2,94
05.05.2016	3,27	3,47	3,03	2,94	3,02

Kaynak: Ekonomi ve Enerji Bakanlığı

Tablo B.46: İstihdam Edilen Nüfusun Sektörel Dağılımı (Hanehalkı İşgücü Anketlerine göre)

Sektörler	2005		2006		2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013	
	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%	Nüfus	%
1. Tarım, Ormançılık, Avcılık ve Balıkçılık	4.681	5,5	4.378	4,8	3.170	3,5	3.171	3,5	4.432	4,8	5.300	5,7	3.377	3,61	3.892	4,03	4.901	5,01
2. Madencilik ve Taşocakçılığı	144	0,2	113	0,1	115	0,1	113	0,1	106	0,1	73	0,1	39	0,04	179	0,19	157	0,16
3. İmalat Sanayi	8.440	9,9	8.006	8,7	7.679	8,5	7.171	7,9	7.312	8,0	8.393	9,0	6.636	7,1	6.632	6,87	5.961	6,09
4. Elektrik, Gaz, Su	641	0,7	644	0,7	1.103	1,2	860	0,9	952	1,0	1.051	1,1	1.286	1,38	1.356	1,4	1.421	1,45
5. İnşaat ve Bayındırlık İşleri	8.375	9,8	9.590	10,4	9.664	10,8	10.491	11,5	9.204	10,1	7.746	8,3	6.496	6,95	7.224	7,48	7.139	7,29
6. Toptan ve Perakende Ticaret	14.563	17,0	16.757	18,3	17.340	19,3	16.123	17,7	15.609	17,0	16.547	17,7	17.256	18,46	16.141	16,72	16.689	17,05
7. Lokanta ve Oteller	4.942	5,8	5.755	6,3	5.493	6,1	5.941	6,5	7.316	8,0	7.470	8,0	7.553	8,08	9.518	9,86	8.007	8,18
8. Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	5.378	6,3	5.250	5,7	5.017	5,6	6.082	6,7	4.872	5,3	5.026	5,4	5.282	5,65	5.156	5,34	6.133	6,27
9. Mali Aracı Kuruluşlar	3.044	3,5	3.541	3,9	3.142	3,5	3.638	4,0	3.777	4,1	3.498	3,7	3.560	3,81	3.312	4,43	3.404	3,48
10. Gayrimenkul Kiralama	4.261	5,0	3.319	3,6	4.120	4,6	3.004	3,3	4.180	4,6	4.686	5,0	5.481	5,86	6.714	6,95	5.931	6,06
11. Kamu Yönetimi	14.346	16,8	14.969	16,3	14.344	16,0	14.854	16,3	15.417	16,8	15.669	16,8	17.428	18,65	15.775	16,34	18.559	18,96
12. Eğitim Hizmetleri	9.120	10,6	9.743	10,6	9.479	10,6	9.715	10,6	10.182	11,1	9.149	9,8	9.967	10,66	10.028	10,39	10.040	10,26
13. Sağlık İşleri	2.470	2,9	2.931	3,2	3.013	3,4	2.907	3,2	2.533	2,8	2.481	2,7	3.020	3,23	3.487	3,61	2.838	2,9
14. Diğer Toplumsal Hizmetler	5.178	6,0	6.821	7,4	6.108	6,8	7.151	7,8	5.658	6,2	6.408	6,9	6.086	6,51	7.125	7,38	6.688	6,83
Toplam	85.583	100	91.815	100	89.787	100	91.223	100	91.550	100	93.498	100	93.470	100	96.539	100	97.868	100

Kaynak: DPÖ

Tablo B.47: Hane halkı İşgücü Anketi Temel Göstergeleri

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
15 ve Daha Yukarı Yaştaki Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus	178.117	185.455	190.423	197.660	201.796	209.310	213.795	215.721
İşgücü	96.592	93.248	101.366	99.149	101.104	104.490	106.117	107.514
İstihdam	86.914	85.583	91.815	89.787	91.223	91.550	93.498	97.103
İşsiz	9.678	7.665	9.552	9.361	9.881	12.941	12.619	10.411
İşgücüne Katılma Oranı (%)	54,2	50,3	53,2	50,2	50,1	49,9	49,6	49,8
İstihdam Oranı (%)	48,8	46,1	48,2	45,4	45,2	43,7	43,7	45,0
İşsizlik Oranı (%)	10,0	8,2	9,4	9,4	9,8	12,4	11,9	9,7
Genç Nüfusta İşsizlik Oranı (%)⁽¹⁾	22,3	20,3	23,8	22,8	24,7	31,4	24,8	23,1

Not: (1) 15-24 yaş grubunda olanlar.

Kaynak: DPÖ

Tablo B.48: 2011 Genel Nüfus ve Konut Sayımı, De-Facto Nüfus Sonuçlarının 2006 Genel Nüfus Sayımı Kesin Sonuçları İle Karşılaştırılması

İlçeler	1996 Nüfus Sayımı Kesin Sonuçları		2006 Nüfus ve Konut Sayımı Kesin Sonuçları		2011 Nüfus ve Konut Sayımı İlk Kesin Sonuçları		2006-2011 Yüzde Değişim
	Kişi Sayısı	İlçelere Göre Yüzde Dağılım	Kişi Sayısı	İlçelere Göre Yüzde Dağılım	Kişi Sayısı	İlçelere Göre Yüzde Dağılım	
Lefkoşa	62.295	31,1	85.579	32,3	97.293	33,1	13,69
Gazimağusa	52.875	26,4	64.269	24,2	69.838	23,7	8,7
Girne	38.715	19,3	62.158	23,5	73.577	25,0	18,4
Güzelyurt	27.523	13,7	31.116	11,7	30.590	10,4	-1,7
İskele	19.179	9,6	21.978	8,3	23.098	7,8	5,1
KKTC Toplam	200.587	100	265.100	100	294.396	100	11,1

Kaynak: DPÖ

Tablo B.49: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İhracatı (\$)

Yıllar	Türkiye	Avrupa Birliği Ülkeleri	Diğer Avrupa Ülkeleri	Orta Doğu Ülkeleri	Diğer Ülkeler	Toplam İhracat
2005	34.144.209	17.126.856	6.917.539	6.852.957	1.574.261	66.615.822
2006	30.875.362	9.708.799	9.805.754	11.543.938	2.933.694	64.867.547
2007	48.907.443	13.225.555	7.369.006	9.702.231	4.480.578	83.684.813
2008	41.770.636	17.147.124	4.953.414	14.220.270	5.572.694	83.664.138
2009	38.482.808	13.156.210	1.206.347	13.833.521	4.384.880	71.063.766
2010	44.741.216	11.816.654	3.475.821	31.104.188	5.282.030	96.419.909
2011	61.333.755	9.515.772	1.514.866	36.886.525	10.645.168	119.896.086
2012	58.878.076	8.678.585	1.014.857	39.821.898	9.873.712	116.267.128
2013	62.969.817	9.145.514	2.733.484	38.472.891	7.359.533	120.681.239
2014	78.446.382	8.304.840	835.323	40.583.800	5.814.745	133.985.090
2015	66.228.636	6.195.720	3.928.539	35.611.170	6.114.736	118.078.801

Kaynak: Ekonomi ve Enerji Bakanlığı

Tablo B.50: KKTC'nin Ülke Gruplarına Göre İthalatı (\$)

Yıllar	Türkiye	Avrupa Birliği Ülkeleri	Uzak Doğu Ülkeleri	Diğer Avrupa Ülkeleri	Orta Doğu Ülkeleri	Diğer Ülkeler	Toplam İthalat
2005	817.348.068	264.336.128	85.160.122	23.586.046	50.148.935	14.900.227	1.255.479.526
2006	946.978.969	247.072.030	82.977.243	16.460.425	65.267.005	17.464.606	1.376.220.278
2007	1.044.965.855	248.220.981	111.304.222	40.423.905	66.253.726	28.022.604	1.539.191.293
2008	1.172.502.792	236.344.802	109.156.742	78.503.072	56.482.297	27.673.475	1.680.657.180
2009	923.438.219	205.604.209	87.720.997	30.311.431	52.507.371	26.582.965	1.326.165.192
2010	1.137.378.970	251.285.189	90.266.660	29.873.873	69.000.395	26.375.578	1.604.180.665
2011	1.165.712.306	286.204.302	82.493.886	42.982.735	87.880.256	34.654.478	1.699.927.963
2012	1.234.214.030	247.749.409	81.109.808	28.245.460	81.484.144	31.111.112	1.703.913.963
2013	1.155.334.547	257.018.820	113.400.316	59.110.065	86.239.017	28.323.666	1.699.426.431
2014	995.563.199	238.330.438	125.280.677	70.915.525	75.481.630	33.204.743	1.538.776.212
2015	797.355.111	243.834.086	102.206.314	39.977.286	64.041.693	27.297.213	1.274.711.703

Kaynak: Ekonomi ve Enerji Bakanlığı

Tablo B.51: KKTC'ye giriş yapan yolcuların limanlara göre dağılımı

Yıllar	Ercan	Girne	Gazi Mağusa	Karpaz	Toplam
2014	1.577.347	49.967	18.608	291	1.646.213
2015	1.693.694	60.733	19.196	342	1.773.965
2016 (Ocak –Mart)	381.002	9.878	3.260	39	394.179

Kaynak: Turizm Planlama Dairesi

Tablo B.52: Turistik Konaklama Tesislerinde Konaklayan Kişi Sayısı

Ülkeler	Kişi Sayısı						
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Yabancı	114.218	108.343	156.381	183.651	209.379	224.426	235.661
KKTC	55.440	52.653	45.243	45.175	40.125	49.598	52.335
Türkiye	304.942	336.240	393.238	459.529	464.397	529.909	588.045
Genel Toplam	474.600	497.236	594.862	688.355	713.901	803.933	876.041

Kaynak: DPÖ

EK C. NOTLAR

Para Arzı

En geniş anlamıyla 'Para Arzı'; bir ekonomide belirli bir anda dolanımda bulunan ve para olarak kullanılan araçların toplamını ifade etmektedir. Ülkeden ülkeye

veya zaman içerisinde farklılık gösterse de 'para arzı' likidite derecelerine göre; M1 (Dar Para Arzı), M2 (Ara Para Arzı) ve M3 (Geniş Para Arzı) şeklinde tanımlanmakta ve aşağıdaki şekilde hesaplanmaktadır.

M1= Dolaşımdaki Para + Bankalardaki Vadesiz Mevduat + KKTCCMB'deki Mevduat

M2= M1 + Bankalardaki Vadeli Mevduat

M3= M2 + Bankalardaki Resmi Mevduat + KKTCCMB'deki Diğer Mevduat

Mevduat ve Kredi

Bülten'de yer alan mevduat ve kredi kalemi toplamları 'KKTCC Bankalar Tek Düzen Hesap Planı'ndaki tanımlara göre hazırlanmıştır.

Banka

Şirketler Yasası ve 39/2001 sayılı 'KKTCC Bankalar Yasası' altında kurulan bankalar ile yabancı bankaların Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde açılan şubelerini anlatır. Halen KKTCC'de faaliyet gösteren toplam 22 mevduat bankası bulunmaktadır.

Bankacılık Sektörü

Yukarıda tanımlanan bankalardan oluşan sektörü ifade etmektedir. Tanıma uygun 22 bankanın haricindeki her türlü finansal kuruluş sektörün dışında tutulmuştur.

Bankacılık Sektörü Parasal Verileri

Sektöre ait parasal büyüklükler, bankaların KKTCC Merkez Bankası'na göndermiş oldukları geçici bilançolardan derlenmiştir. Söz konusu bilançolar her takvim ayının son günü itibarıyla hazırlanmakta ve bankaların o gün itibarıyla bilanço durumlarını göstermektedir. Ancak, Merkez Bankası yapacağı incelemeler neticesinde, bu bilançoların bazı kalemlerinde düzeltmeler talep edebileceğinden dolayı bu bilançolar 'Geçici' olarak kabul edilmektedir.

Dönüşüm Metodu

Bülten'de yabancı para miktarının Türk Lirası karşılıkları hesaplanırken Bankamızın gösterge niteliğinde belirlediği günlük döviz kurları kullanılmaktadır. Söz konusu dönüştürme, ilgili yabancı para birimine ait 'Döviz Alış Kuru' kullanılmak suretiyle yapılmaktadır.

Bültenle İlgili Diğer Hususlar

Bülten'de bankacılıkla ilgili veriler, genellikle aylık, üç aylık ve yıllık bazda düzenlenmiştir. Bankacılık sektörü ile ilgili söz konusu aylık veriler, aynı zamanda Bankamızın resmi internet sitesinde (www.mb.gov.ct.tr) yayınlanmaktadır.

Bankacılık verileri geçici bilançolardan derlendiğinden dolayı, Bankamız söz konusu mali verilerin doğruluğunu garanti etmemekte ve tamamen bilgi amaçlı yayınlanan bu verilerle ilgili hiçbir sorumluluk üstlenmemektedir. Ayrıca Bankamız, söz konusu verilerde önceden haber vermeden kısmen veya tamamen değişiklik/düzeltilme yapma hakkını saklı tutmaktadır. Bu nedenle, Bülten'de yer alan dönemsel bir bilgi, önceki veya sonraki bültenlerde çeşitli sebeplerle meydana gelecek güncellemeler sonucunda değişikliğe uğrayabilir.

